

The Project Gutenberg eBook of Cymbeline

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Cymbeline

Author: William Shakespeare

Translator: Paavo Emil Cajander

Release date: September 10, 2007 [eBook #22556]

Most recently updated: January 2, 2021

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK CYMBELINE ***

Produced by Tapio Riikonen

CYMBELINE

Kirj.

William Shakespeare

Paavo Cajanderin suomennos ilmestyi v. 1901.

Näytelmän henkilöt:

CYMBELINE, Britannian kuningas.

CLOTEN, kuningattaren poika ensimmäisestä naimisesta.

LEONATUS POSTHUMUS, Imogenin puoliso.

BELARIUS, maanpakolainen ylimys, valenimeltään Morgan.

GUIDERIUS, | Cymbelinen pojat, valenimiltään Polydor ja

ARVIRAGUS, | Cadwal, Belariuksen poikina pidetyt.

PHILARIO, Posthumuksen ystävä, | italialaisia.

JACHIMO, Philarion ystävä, |

Ranskalainen ylimys, Philarion ystävä.

CAJUS LUCIUS, roomalaisen sotajoukon johtaja.

Roomalainen sotapäällikkö.

Kaksi brittiläistä sotapäällikköä.

PISANIO, Posthumuksen palvelija.

CORNELIUS, lääkäri.

Kaksi ylimystä.
Kaksi vanginvartijaa.
Kuningatar, Cymbelinen puoliso.
IMOGEN, Cymbelinen tytär edellisestä naimisesta.
HELENA, Imogenin kamarirouva.

Herroja ja rouvia, Rooman senaattoreja, tribuuneja, henki-ilmioitä, tietäjä, hollantilainen ylimys, espanjalainen ylimys, soittoniekkaja, sotaherroja, päälliköitä, sotamiehiä, lähettäjäitä ja muita seuralaisia.

Tapaus milloin Britanniaasta, milloin Italiasta.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohta.

Britannia. Cymbelinen lumilinnan puutarhat

(Kaksi ylimystä tulee.)

1 YLIMYS.

Tääll' ovat kaikki nurpeillaan; ei veri
Niin ilmaa noudata kuin hovikkomme
Kuninkaan katsetta.

2 YLIMYS.

Mut mikä syynä?

1 YLIMYS.

Näet, tyttärensä, vallan perillinen,
Jot' avionsa ainoon pojan vaimoks
Hän aikoi — lesken, näet, nai hän hiljan —
Valinnut köyhän on, mut kelpo herran.
Vihityt ovat; vankina on vaimo;
Mies maanpaossa; muodoissa on murhe,
Mut kuningas, ma luulen, sydämessään
Sen tuntee.

2 YLIMYS.

Kuningasko vain?

1 YLIMYS.

Hän myöskin,
Jok' immen kadotti, ja äiti myöskin,
Mi kauppaa suosi; mutta ylimykset,
Vaikk' onkin heillä kasvot yhtä maata
Kuin kuninkaan ja vaikka nurisevat,
Niin sydämmestään iloitsevat.

2 YLIMYS.

Miksi?

1 YLIMYS.

Hän, jok' ei neittä saanut, mies on halpa,
Huonolle maineellekin liian huono.
Ken hänet sai, — ma tarkoitan: ken nai, —
Mies-parkaa, oi! ja siksi maanpaossa —
Niin kelvos mies on, että, vaikka etsit
Maanpiirin halki hälle vertaista,
Niin verrattavasi aina jotain puuttuu.
Ma luulen, ettei toista ole, jossa
Niin kaunis ulkomuoto somistaisi

Niin ehon sielun.

2 YLIMYS.

Liikoihin jo menee.

1 YLIMYS.

Ei toki yli hänen ansionsa;
Kutistan pikemmin kuin venytän
Arvonsa mittaa.

2 YLIMYS.

Nimi? Sukuperä?

1 YLIMYS.

En tunne juuriaan. Mut isä oli
Sicilius, joka kunnialla soti
Cassibelanin kanssa Roomaa vastaan.
Tenantiukselt' arvonsa hän sai,[1]
Jot' urhokkaasti palveli ja taidoin;
Sai siitä liikanimen Leonatus.
Häll' oli, paitse tätä nuorukaista,
Kaks poikaa vielä, jotka miekka käessä
Sortuivat sotaan. Isä, ollen vanha
Ja lapsirakas, katoaan niin suri,
Ett' uupui hautaan. Jalo puolisonsa
Hän tätä silloin kantoi, mutta kuoli,
Kun syntyi tää. Kuningas lapsen otti,
Sill' antoi nimen Posthumus Leonatus,
Kasvatti, teki kantapojakseen,
Opetti kaikki, mitä sen-ikäinen
Omistaa saattoi; laps sen otti vastaan,
Niin kuin me ilmaa, heti tarjomalta.
Jo kevät sadon soi. Hän hoviss' oli —
Mi harvinaist' on — kehuttu ja rakas,
Nuorille esikuva; vanhemmille
Avujen peili; vanhuksille lapsi,
Jok' ikäheikot ohjaa; armaalleen,
Jost' on nyt maanpaossa, — tämän maine
Jo todistaa, mink' arvoiseksi miehen
Ja miehen avut katsoi; vaimon vaali
On selvä näyte siitä, mikä oli
Hän miehiään.

2 YLIMYS.

Ma häntä kunnioitan
Jo kertomastanne. Mut sanokaahan:
Kuninkaan ainoako laps tuo tyttö?

1 YLIMYS.

Niin, ainoa. Häll' oli kaksi poikaa —
Jos kuulla kannattaa, niin mieleen pankaa —
Vanhempi oli kolmen vuoden vanha,
Kehdossa toinen; imettäjältään
He varastettiin; mihin joutuivat,
Ei tietoa.

2 YLIMYS.

Kuin pitkä siit' on aika?

1 YLIMYS. Hyvinkin vuotta parikymmentä.

2 YLIMYS.

Niin ryöstetäänkö kuninkaankin lapset?
Niin pahoin kaitaan? Etsitään niin vitkaan,
Ett' umpeen jäljet käyvät?

1 YLIMYS.

Kummaa olkoon
Ja naurettavaa moinen laiminlyönti,
Mutta totta vain se on.

2 YLIMYS.

Sen kyllä uskon.

1 YLIMYS.

Mut vaiti nyt! Se tuossa on se herra,
Ja kuningatar myös ja prinsessa.

(Menevät.)

Toinen kohtaus.

Sama paikka.

(Kuningatar, Posthumus ja Imogen tulevat.)

KUNINGATAR.

En, tytär, koskaan en sua karsastele,
Jost' usein moitett' äitipuolet saavat.
Sin' olet vankini, mut vartijaltas
Avaimet saat sa, jotka tyrmäs ovet
Sinulle avaa. Ja te, Posthumus, —
Kuninkaan vihat kun saan lauhtumaan,
Niin puhun puolestanne. Häness' yhä
Kytevi raivo; paras teidän oisi
Mukauta tuomioon niin alttihisti
Kuin vaatii viisaus.

POSTHUMUS.

Jos suvaitsette,
Niin tänään lähden.

KUNINGATAR.

Vaaran tuntenette.
Ma kerran puiston kierrän, säälitellen
Ehätyn lemmen tuskaa, vaikk' on teiltä
Kuningas kieltänytkin haastelun.

(Menee.)

IMOGEN.

Tekohyvyyttä! Se käärme hienost' ensin
Kutittaa, sitte pistää. — Rakas ylkä,
Isäni vihaa pelkään, mut en mitään —
Kun valani vain säilyy — mitä mulle
Hän tehnee raivossaan. Sun täytyy mennä;
Mua joka hetki täällä iskut kohtaa
Vihaisten silmäin, muu ei lohtunani
Kuin ett' on mailmass' aarre, jonka kerran
Näen vielä.

POSTHUMUS.

Valtiaani! Puolisoni!
Armaani! Älä itke, muuten annan
Syyt' epäilyyn, ett' olen hempeämpi
Kuin sopii miehen. Uskollisin ylkä,
Mi koskaan lemmen vannoi, olen aina.
Pakenen Roomaan nyt, Philarion luo,
Jok' isäni ol' ystävä ja mulle
Kirjeistä tuttu. Sinne kirjoita:
Sanasi, armas, silmin juon, vaikk' onkin
Sapesta muste tehty.

(Kuningatar palajaa.)

KUNINGATAR.

Joutukaa!

Jos tulee kuningas, niin tiesi mitkä
Saan vihat kestää. — (Syrjään.) Tänne häntä toki
Ma johdatan. Jos kuinka häntä loukkaan,
Niin loukkaukset hän lemmen töinä ostaa
Ja kalliin niistä maksaa.

(Menee.)

POSTHUMUS.

Vaikka kestäis

Elomme loppuun nämä jäähyväiset,
Niin kasvais eron tuska vain. Hyvästi!

IMOGEN.

Ei, viivy vielä! Vaikka ratsasajoon
Huvikses lähtisit, niin liian köyhä
Tänlainen ero ois. Kas tässä, armas:
Tää äitini on helmi; ota, armas;
Se kätke, kunnes toista kosit naista,
Kun Imogen on kuollut.

POSTHUMUS.

Mitä? Toista?

Hyvä taivas, omani vaan mulle anna
Ja toisen halauksesta kuolon kahle
Mua estäköön! — (Panee sormuksen sormeensa.)

Tuoss' ole sinä, tuossa,
Siks kunnes tunto turtuu! Sulo armas,
Niinkuin ma sinuun köyhän itseni
Rajattomaksi tappiokses vaihdoin,
Niin sinust' aina turhissakin hyödyn.
Minulle tätä kannan, lemmen kahle
Se on, sill' ihanimman sidon vangin.

(Kiinnittää rannerenkaan hänen ranteeseensa.)

IMOGEN.

Oi, jumalani! Milloin toisemme
Tapaamme taas?

(Cymbeline tulee seurueineen.)

POSTHUMUS.

Voi meitä! Kuningas!

CYMBELINE.

Pois, kurja olento! Pois silmistäni!
Jos halpuudellas hovia sa lokaat,
Tään kuultuas, niin kuolet. Mene sinä,
Vereni myrkky!

POSTHUMUS.

Taivas teitä kaitkoon
Ja kaikki hyvät täällä siunatkoon!
Ma menen.

(Poistuu.)

IMOGEN.

Kuolemassa ei voi tuskaa
Kovempaa olla.

CYMBELINE.

Sinä epäkelpo,
Mun oisit voinut nuorentaa; nyt vuoden
Ikääni lisää.

IMOGEN.

Isä, kiukull' älkää
Pilatko itseänne; vihanne
Ei minuun pysty; kaikki pelot, tuskat
Sulompi tunne voittoa.

CYMBELINE.

Armotonko?
Nöyryyttä vailla?

IMOGEN.

Epäilyksess' aivan
Ja vailla toivoa, siis armoton.

CYMBELINE.

Sa kuningattareni ainoon pojan
Olisit saanut.

IMOGEN.

Onni etten saanut!
Ma kotkan valitsin ja pöllön vältin.

CYMBELINE.

Sait kerjäläisen; valtaistuimestain
Ois tullut halpa istuin.

IMOGEN.

Uuden loiston
Se oisi saanut.

CYMBELINE.

Kurja sinä!

IMOGEN.

Isä,
Syy teidän, että Posthumusta lemmin;
Hänestä mulle leikkiveikon teitte;
Hän vaimon ansaitsee jos millaisen;
Mun arvoni hän kaksin kerroin korvaa.

CYMBELINE.

Oletko hullu?

IMOGEN.

Melkein vain; mut taivas
Mua auttakoon! — Josp' oisin paimentyttö,
Ja lampurimme poika naapurista
Leonatukseni!

CYMBELINE.

Mieletönkö olet? —
(Kuningatar palajaa.)
Taas ovat yhtyneet; te ette tehnyt
Niin kuin mä käskin. Tyttö oiti pois
Ja salvan taa!

KUNINGATAR.

Mut malttukaahan! — Vaiti,
Vait, neiti, rakas tytär! — Ruhtinaani,
Nyt meidät jättäkää, ja lohdutaitkaa
Parhaanne mukaan.

CYMBELINE.

Hivukoon hän verta
Pisaran päivässä, ja houkkuuteensa
Näin kuolkoon vanhoillaan!

(Cymbeline seuralaisineen menee.)

KUNINGATAR.

Hyi! — Taipukaa!

(Pisanio tulee.)

Kas, tuossa palvelijanne. — Mitä tiedät?

PISANIO.

Herraani vastaan miekan veti prinssi,
Poikanne.

KUNINGATAR.

Eihän vaaraa?

PISANIO.

Vähän oli;

Mut herrani ei taistellut, vaan leikki,
Vähääkään kiihtymättä. Pari herraa
Erotti heidät.

KUNINGATAR.

Hyvä.

IMOGEN.

Poikanne

On isän ystävä ja puoltaa häntä. —
Maanpakolaista hätyyttää! — Mik' uljuus!
Oi, Afrikass' ett' oisivat he kaksin[2]
Ja minä siellä neuloin pistämässä
Sitä, ken väistyy! — Miksi herras jätit?

PISANIO.

Hän käski; itseään ei minun suonut
Satamaan saattaa; listan antoi siitä,
Mill' oisi minun teitä palveltava.
Jos käskette.

KUNINGATAR.

Hän alttiisti on aina
Sua palvellet, ja, kautta kunniani,
Sen vastakin hän tekee.

PISANIO.

Nöyrin kiitos!

KUNINGATAR.

Kävellään hiukan.

IMOGEN.

Tule hetken päästä
Mun puheilleni. Täytyyhän sun toki
Isäntäs lähtö nähdä. Tavataan.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Julkinen paikka.

(Cloten ja kaksi ylimystä tulee.)

1 YLIMYS. Prinssi hyvä, neuvoisin teitä muuttamaan paitaa; tappelun palavuudesta höyryätte kuin polttouhri. Mistä ilmaa virtaa ulos, siitä ilmaa virtaa sisäänkin; mikään ulkoilma ei ole niin terveellistä, kuin se, mikä teistä lähtee.

CLOTEN.

Jos olisi veressä paitani, niin sopsisihan muuttaa. Haavoitinko häntä?

2 YLIMYS (syrjään). Et ikään; et edes hänen malttiaan.

1 YLIMYS. Vieläkö kysytte? Kuultava luurankale hänen ruumiinsa on, jos hän ei ole haavoittunut;

avoin ajotie se on raudalle, jos ei se haavaa saanut.

2 YLIMYS (syrjään). Hänen rautansa teki niinkuin velkamies: kierteli takateitä.

CLOTEN.

Se konna ei mielinyt pitää puoliaan minua vastaan.

2 YLIMYS (syrjään). Ei, hän karkasi aina vain eteenpäin, suoraan silmillesi.

1 YLIMYS. Pitääkö puoltaan teitä vastaan; Teillä oli maata tarpeeksi itsellänne, mutta hän antoi teille vielä lisää: hän pakeni tantereelta.

2 YLIMYS (syrjään). Niin, yhtä monta tuumaa kuin mitä teillä on valtameriä. — Senkin hölmöt!

CLOTEN.

Olisin suonut, ett'eivät olisi väliimme tulleet.

2 YLIMYS (syrjään). Niinpä minäkin, kunnes olisit ottanut maasta mittaa, kuinka pitkä olet narri.

CLOTEN.

Ja että se naikkokin rakastaa mokomaa ja antaa minulle rukkaset!

2 YLIMYS (syrjään). Jos on syntiä tehdä oikea valinta, niin hän on kadotettu.

1 YLIMYS. Niinkuin aina teille sanoin, eivät pidä yhtä hänen kauneutensa ja hänen aivonsa; hän on hyvä kylttikuva, mutta heikosti olen nähnyt hänen älynsä heijastavan.

2 YLIMYS (syrjään). Hän ei paista narreihin; heijastus tekisi hänelle pahaa.

CLOTEN.

Tulkaa mukaan huoneeseeni. Voi, ettei tässä vahinkoa tullut!

2 YLIMYS (syrjään). Sitä en minä toivoisi, paitse jos aasi olisi kaatunut, joka ei ole suuri vahinko.

CLOTEN.

Tuletteko mukaan?

1 YLIMYS. Seuraan teidän ylhäisyyttänne.

CLOTEN.

Ei, kaikki yhdessä joukossa.

2 YLIMYS. No niin, herra prinssi.

(Menevät.)

Neljäs kohtaus.

Huone Cymbelinen hovilinnassa.

(Imogen ja Pisanio tulevat.)

IMOGEN.

Jos voisit rantaan juuttua ja laivaa
Jokaista urkkia! Jos kirjoittaa hän,
Ja sit' en saa — oi, kirjeen kato oisi
Kuin kadotettu armo! Mitä viimeks
Hän lausui?

PISANIO.

Valtiaani, valtiaani!

IMOGEN.

Ja liinaa viuhtoi?

PISANIO.

Jopa suutelikin.

IMOGEN.

Tunteeton vaate, mua onnekkaampi! —
Ja siinä kaikki?

PISANIO.

Ei; niin kauan kuin
Voi saada minut silmin, korvin häntä
Muist' erottamaan, kannella hän viipyi
Ja viuhtoi hatuin, sormikkain ja liinoin,
Miten vain parhain mielenkuohultaan
Voi näyttää, kuinka vitkaan sielu lähti
Ja joutuun laiva.

IMOGEN.

Pieneltä kuin pääsky,
Viel' ehkä pienemmältäkin hän näytti,
Kun tarkkaamasta herkesit.

PISANIO.

Niin kyllä.

IMOGEN.

Min' oisin tuijottanut silmät puhki
Ja tähystellyt, kunnes etäisyydess'
Ois pieneks pienennyt kuin neulankärki,
Niin, seurannut siks, kunnes sääsken hahmost'
Ois ilmaksi hän siintynyt, ja sitten
Pois katseen kääntänyt ja kyynelöinyt. —
Mut sano, milloin hältä tiedon saamme?

PISANIO.

Ens tilaisuudessa, siit' olkaa varma.

IMOGEN.

En häntä hyvästellyt; paljon sievää
Ois ollut sanottavaa: kuinka häntä
Ma määrääjain ajattelin
Ja määrätavoin; vannottaa en saanut,
Ett' Italian naisille ei uhrais
Hän oikeuttani ja kunniaansa;
En pyytää, että kuudelt' aamulla
Ja keskipäivällä ja keskiyöllä
Rukouksiss yhtyisimme, — silloin häntä
Taivaassa kohtaan; ehtinyt en antaa
Jäähyväis-suudelmaakaan, johon liittyi
Kaks taikasanaa, — kun jo isä tuli
Ja niinkuin pohjan hirmuviima taittoi
Ituunsa kukat kaikki.

(Hovinainen tulee.)

HOVINAINEN.

Kuningatar
Halaisi teidän korkeutenne seuraa.

IMOGEN.

Tee mitä sulle käsikin. — Heti lähden
Kuningattaren pateille.

PISANIO.

Sen lupaan.

(Menevät.)

Viides kohtaus..

Rooma. Huone Philarion talossa.

(Philario, Jachimo, ranskalainen, hollantilainen ja espanjalainen tulevat.)

JACHIMO. Toden totta, herra, olen nähnyt hänet Britanniassa; hänen maineensa oli silloin

nousemassa; hänestä odotettiin sitä arvon miestä, joksi hänet sittemmin yleisesti on tunnustettu; vaan silloin olisin voinut katsella häntä ilman vähääkään ihmettelyä, vaikkapa koko hänen avujensa luettelo olisi riippunut hänen sivullaan ja olisin sen siitä kohta kohdalta läpi lukenut.

PHILARIO. Puhutte siitä ajasta, jolloin hänessä oli vähemmän kuin nyt sitä, mikä tekee hänestä sekä sisällisesti että ulkonaisesti täydellisen.

RANSKALAINEN. Minä olen nähnyt hänet Ranskassa; siellä niitä oli monta, jotka osasivat katsoa aurinkoon yhtä tiukasti kuin hänkin.

JACHIMO. Se asia, että hän on nainut kuninkaan tyttären — jossa kohden hän on mitattava pikemmin vaimon kuin oman arvonsa mukaan —, saattaa hänet tietystikin suurempaan huutoon, kuin mitä hän itse teossa ansaitsee.

RANSKALAINEN.

Ja maanpakolaisuus sitten!

JACHIMO. Niin, ja niiden ylistelyt, jotka prinsessan lipunkantajina tätä surkeata eroa itkevät, ne ihmeteltävästi häntä suurentelevat, olkoonpa vain, että sillä tahtovat tukea prinsessan päätöstä — jonka muuten kevyt tykistö pian kumoon ampuisi — kun otti tuollaisen mitättömän kerjäläisen. Mutta mistä se tulee, että hän teidän luonanne oleskelee? Mitä teitä se tuttavuus on kierrellyt?

PHILARIO. Hänen isänsä ja minä olimme sotatovereita, ja usein olen saanut isää kiittää niinkin paljosta kuin hengestäni. — Tuossa se tulee, se brittiläinen. Ottakaa häntä vastaan niin, kuin teidänlaisten älymiesten tulee kohdella hänen-arvoistaan muukalaista.

(Posthumus tulee.)

Pyydän, eitä kaikki likemmin tutustutte tähän herraan, jota teille suosittelen jaloimpana ystävänäni. Minkä-arvoinen hän on, sen näyttäköön aika; en tahdo häntä tässä hänen itsensä kuullen ylistellä.

RANSKALAINEN.

Hyvä herra, olemme tehneet tuttavuutta Orleansissa.

POSTHUMUS. Siitä ajasta olen teille velassa palveluksista, joita en alituisellakaan maksamisella koskaan saisi maksetuksi.

RANSKALAINEN. Liian suuriksi arvotte pieniä palveluksiani. Mielityökseni vain lepyttelin teitä ja omaa maanmiestäni toisiinne. Surkeaa olisi ollut, jos olisitte yhteen törmänneet niin murhaavissa aikeissa, kuin teillä silloin kummallakin oli, ja niin turhan ja perin joutavan asian tähden.

POSTHUMUS. Anteeksi, herra, olin silloin nuori matkustaja, joka ennemmin koetin olla omia kuulemiani noudattamatta, kuin annoin muiden kokemuksen kaikissa toimissa itseäni johdattaa; mutta kypsyneenkin ymmärrykseni mukaan — jos en sillä loukkaa, että sitä kypsyneeksi sanon — ei ollut riita-asiani niin aivan joutava.

RANSKALAINEN. Oli kyllä, miekan ratkaistavaksi, vallankin kahden sellaisen miehen välillä, joista, kaiken todennäköisyyden mukaan, toinen olisi tappanut toisen, tai molemmat kaatuneet.

JACHIMO.

Saisiko, olematta epäkohtelias, kysyä, mikä se riita oli?

RANSKALAINEN. Kaiketikin, minun luullakseni. Olihan asia julkinen ja sietää siis kieltämättä mainitsemista. Se oli hyvin sen asian kaltainen, josta eilen illalla riitelimme, jolloin jokainen meistä laveasti ylisteli oman maansa naisia. Tämä herra vakuutti — ja oli valmis verellään sen vahvistamaan — että hänen oli kauniimpi, siveellisempi, viisaampi, puhtaampi, uskollisempi ja viettelykseen taipumattomampi, kuin yksikään meidän valionaisistamme siellä Ranskassa.

JACHIMO. Se nainen ei elä enää, tai ovat tämän herran hyvät luulot sittemmin muuttuneet.

POSTHUMUS.

Hänellä on vielä avunsa ja minulla mielipiteeni.

JACHIMO.

Älkää vain asettako häntä yhtä paljon ylemmäksi meidän italiattariamme.

POSTHUMUS. Jos niin minua ärsytetään kuin silloin Ranskassa, niin en tingi hänestä vähääkään, vaikka sillä tunnustaisinkin, että vain olen hänen ihailijansa enkä rakastajansa.

JACHIMO. Yhtä kaunis ja yhtä hyvä — jonkinlainen mukiin käypä vertaus! — olisi jo ollut liian

kaunista ja liian hyvää Britannian naiselle. Jos hän on niin paljon edellä muista, joita olen havainnut, kuin tuo teidän hohtokivenne loistossa voittaa monta muuta, mitä olen nähnyt, niin täytynee tosin uskoa, että hän on monia muita parempi; mutta kaikista kalliinta hohtokiveä en ole vielä nähnyt, ettekä tekään täydellisintä naista.

POSTHUMUS. Häntä ylistin sen mukaan, miten paljon arvoa häneen panen; samoin menettelen kiveeni nähden.

JACHIMO.

Kuinka kalliina sitä pidätte?

POSTHUMUS.

Kalliimpana kaikkia maailman hyvyiksiä.

JACHIMO. Joko on tuo verraton haltijattarenne kuollut, tai on joutava kapine hänestä voiton vienyt.

POSTHUMUS. Erehdytte. Toisen voi myydä tai antaa pois, jos on kyllin varaa ostamiseen tai ansiota lahjan saamiseen; toinen ei ole kaupan, se on sula jumalten lahja.

JACHIMO.

Jonkako jumalat ovat teille antaneet?

POSTHUMUS.

Jonka heidän armostaan aion pitää omanani.

JACHIMO. Niin, omananne nimeksi; sillä tiedättehän, että vieraskin lintu pulikoi naapurin lammikossa. Sormuksennekin voidaan varastaa; ja niin on noista kahdesta verrattomasta kalleudestanne toinen varsin heikko ja toinen sattuman varassa; viekkaan varkaan tai siinä suhteessa täydellisen hovimiehen voisi pistää päähän puijata teiltä sekä toinen että toinen.

POSTHUMUS. Teillä Italiassa ei ole niin täydellistä hovimestä, että voisi haltijattareni kunnian valloittaa, vaikka sanottekin häntä heikoksi taistelemaan sen puolesta. En ollenkaan epäile, että teillä on suuri varasto varkaita; sittenkään en ole peloissani sormuksestani.

PHILARIO.

Lopettakaamme jo, hyvät herrat.

POSTHUMUS. Aivan mielelläni. Tämä arvoisa signori — kiitän häntä siitä — ei kohtele minua niinkuin vierasta; olemme alusta pitäen tuttavallisia.

JACHIMO. Viisi kertaa näin pitkällä puhelulla saisin minä voiton teidän kauniista haltijattarestanne, pakottaisin häntä väistymään, jopa antaumaankin, jos olisi minulla vain pääsy hänen luokseen sekä tilaisuus tutustua.

POSTHUMUS.

Ette, ette.

JACHIMO. Panen vetoa puolet omaisuudestani teidän sormustanne vastaan, joka panos minun luullakseni on enempi kuin tasavertainen; mutta vetoni koskeekin enemmän teidän luottamustanne kuin hänen kunniaansa; ja jotta sillä en mitenkään teitä loukkaisi, niin uskallan sovittaa koetukseni kehenkä naiseen hyvänsä.

POSTHUMUS. Petytte aika lailla liian rohkeassa luulossanne, enkä epäile, että saavutatte sen, minkä koetuksenne ansaitsee.

JACHIMO.

Minkä sitten?

POSTHUMUS. Epäyksen; vaikka koetuksenne, niinkuin sitä nimitätte, ansaitsisi enempääkin, nimittäin kuritusta.

PHILARIO. Jo riittää, hyvät herrat; tämä tuli liian äkkipäätä; antakaa asian kuolla niinkuin se syntyikin, ja pyydän, oppikaa paremmin tuntemaan toisianne.

JACHIMO. Panisin alttiiksi omani, vieläpä naapurinikin omaisuuden, sanojeni totuudesta.

POSTHUMUS.

Kenenkä naisen aiotte ottaa hyökkäyksenne esineeksi?

JACHIMO. Teidän, jonka uskollisuuden te pidätte niin taattuna. Panen sormustanne vastaan

kymmentuhatta dukaattia vetoa siitä, että, jos minua suositatte siihen hoviin, missä haltijattarenne oleksii, ja suotte minulle tilaisuuden vain kahdesti häntä puhutella, niin tuon sieltä mukani hänen kunniansa, jonka luulette olevan niin hyvässä tallessa.

POSTHUMUS. Kultaa panen vetoa kultaanne vastaan; sormukseni on minulle yhtä kallis kuin sormeni, se on osa siitä.

JACHIMO. Olette rakastaja ja sen vuoksi varovainen. Vaikka naisen lihasta maksaisitte miljoonan luotineljänneksestä, niin ette sittenkään voisi estää sitä pilaantumasta. Mutta huomaanpa, että teissä on hieman uskontoa, koska pelkäätte.

POSTHUMUS. Tuo vain lienee puhumatapaa teissä; vakavammat teillä on aiheet, luulisin.

JACHIMO.

Tiedän mitä puhun, ja otan tehdekseni mitä olen sanonut, sen vannon.

POSTHUMUS. Todellako? — Linaan vain teille hohtokiveni siksi, kuin palajatte. Tehkäämme kirjallinen sopimus. Haltijattareni avut ovat suuremmat kuin teidän halpain ajatustenne suunnattomuus. Minä vaadin teitä tähän vetoon. Tuossa sormukseni!

PHILARIO.

Minä en salli vetoa.

JACHIMO. Kautta jumalien, se on jo tehty. — Jos en tuo teille riittävää todistusta siitä, että olen nauttinut haltijattarenne hempeintä hempeyttä, niin ovat minun kymmentuhatta dukaattiani teidän omanne; niinkään hohtokivenne. Jos minä väistyn ja hänen kunniansa jää niin eheäksi kuin te uskotte, niin hän, se teidän helmenne, ja tämä teidän helmenne ja minun kultani ovat teidän, — olettaen, että suositatte minulle vapaan pääsyn hänen luokseen.

POSTHUMUS. Suostun näihin ehtoihin; pankaaamme kirjaan kaikki kohdat. — Yhtä vain varaan itselleni: jos teette hyökkäyksen häntä vastaan ja suoraan minua vakuutate siitä, että olette voittanut, niin en ole kauemmin vihamichehenne; hän ei ole sen arvoinen, että hänestä kannattaisi riidellä. Vaan jos hän pysyy raiskaamattomana ja te ette voi näyttää toteen vastakohtaa, niin ilkeästä luulostanne ja siitä haavasta, minkä olette hänen kunniansa iskenyt, saatte minulle vastata miekallanne.

JACHIMO. Tuohon käteen! Sovittu siis! Kaikki tämä pantakoon laillisesti paperille. Ja sitten suoraa päätä Britanniaan! Rauta on taottava ennenkuin se jäähtyy. Toimitan kultan ja panen kirjaan molemminpuolisen vetomme.

POSTHUMUS.

Päätetty.

(Posthumus ja Jachimo menevät.)

RANSKALAINEN.

Mitä luulette, tuleeko tästä mitään?

PHILARIO.

Signori Jachimo ei asiaa heitä? Seuratkaamme heitä, jos suvaitsette.

(Menevät.)

Kuudes kohtaus.

Britannia. Huone Cymbelinen hovilinnassa.

(Kuningatar, Cornelius ja hovinaisia tulee.)

KUNINGATAR.

Niin kauan kuin on kaste vielä maassa,
Ko'otkaa yrtit. Joutuun! Kell' on lista?

1 HOVINAINEN. Minulla, armo hyvä.

KUNINGATAR.

Joutuun siis! —

(Hovinaiset menevät.)

No, tohtori, onko mukana rohdot?

CORNELIUS.

On, teidän korkeutenne; tässä ovat.

(Antaa hänelle pienen pullon.)

Mut, armo hyvä, älkää suuttuko —

Mua tunto käskee kysymään — miks multa

Vaaditte tätä myrkkypseosta,

Mi riuduttaen tappaa, tosin vitkaan,

Mut varmaan?

KUNINGATAR.

Ihmettelen, että moista

Minulta kysyt; oppilaasi olen

Jo kauan ollut, sulta oppinut

Tislaukset, mehunkeitot, suitsutukset,

Niin että kuningaskin usein pyytää

Mun laitteitani. Näin kun työssä vartun —

Jos et mua koko perkeleeksi luule —

Mun eikö tule tietojani muilla

Kokeilla laajentaa? Tään nesteen voimaa

Eläimiin koitan moisiin, joita hirttää

Ei kannata — en ihmisiin -: sen tehon

Näin huomaten, voin toisin ainein sitä

Taas vaimentaa ja näin sen vaikutuksen

Ja laadun selvittää.

CORNELIUS.

Oi, armo hyvä,

Kokeista moisista vain sydän paatuu,

Ja vielä inhoksi ja turmioksi

On moinen näky.

KUNINGATAR.

Ole huoletta! —

(Pisanio tulee.)

(Syrjään.) Imarteleva konna tuossa; häneen

Sit' ensin koitan. Herraansa hän puoltaa

Ja poikaani hän vihaa. — No, Pisanio! —

Täll' erää tohtori on työstään vapaa;

Te saatte mennä.

CORNELIUS (syrjään).

Epäiltävä olet,

Mut vikaa et voi tehdä.

KUNINGATAR (Pisaniolle).

Kuule, sinä!

CORNELIUS (syrjään).

En kärsi häntä. Saaneensa nyt luulee

Ihmeellisen ja hivuttavan myrkyn.

Ma hänet tunnen; moista hornan juomaa

Niin häijylle en anna. Minkä sai hän,

Se hetkeks tunnon turruttaa ja huumaa.

Sit' ensin varmaan koittaa kissaan, koiraan,

Ja sitten ylemmäksi; mut ei vaaraa

Sen tuottamassa valekuolemassa;

Ajaksi elo turteutuu, mut sitten

Vain vilkkaampana herää. Väärä luulo

Häll' on sen tehosta; ja minä olen

Mies rehellisin, näin kun petän häntä.

KUNINGATAR.

Sua kutsun, tohtori, kun tarvitsen.

CORNELIUS.

Nöyrimmät jäähyväiset, kuningatar!

(Menee.)

KUNINGATAR.

Yhäkö itkee? Pian ehkä tyyntyy
Ja järjelle suo sijan, missä tyhmyys
Nyt vallitsee, — vai mitä? Toimi sinä.
Tuo sana, että poikaani hän lempii,
Niin hetikohta olet yhtä suuri
Kuin herrasi, niin, suurempikin; sillä
Sen onni makaa turtana ja nimi
On kuolemallaan; palata ei voi hän,
Ei jäädä sinne, missä on; jos paikkaa
Hän muuttaa, kurjuuden vain vaihtaa toiseen,
Ja joka päivä eilispäivän työn
Hävittää hältä. Mitä hyvää varrot,
Jos turvaat kukistuvaan rakennukseen,
Jot' ei voi uusia ia joll' ei myöskään
Tukea ystävistä?

(Kuningatar pudottaa pullon; Pisanio ottaa sen maasta.)

Arvaa, mitä

Nyt maasta otit. Pidä vaivastasi.
Tuo laitokseni kuninkaan on hengen
Viidesti pelastanut. Parast' on se
Sydämmen vahvistusta. Ota, ota!
Se alkumyönti vain on lisäarmoon,
Jot' aion sulle. Emännälles kerro,
Kuink' asiat nyt on, — mut omastakaa.
Mink' onnen niität! Aattele, sull' yhä
On emäntäsi; poikani pait sitä,
Jok' auttaa sua; kuningasta vaadin
Sua korottamaan, miksi itse mielit;
Ja minä etupäässä, minä, joka
Sua tähän kehoitin, min' olen paljon
Sinulle velkaa. Kutsu naiseni.
Sanani muista. —

(Pisanio menee.)

Viekas, jäykkä mies

Ja horjumaton; herraansa hän puoltaa
Ja puolisoa penää pysymään
Valassaan kiinni. — Jos hän tuota maistaa,
Jot' annoin hänelle, niin jää tuo nainen
Rakastajansa välimestä vaille,
Ja, jos ei mieltään muuta, kohta itse
Saa sitä maistaa. —

(Pisanio palajaa hovinaisten kanssa.)

Vai niin; — hyvä, hyvä!

Esikot, orvokit ja säynäänkukat
Kamariin viekää. — Hyvästi, Pisanio!
Sanani muista.

(Kuningatar ja hovinaiset menevät.)

PISANIO.

Kylläpä sen teenkin!

Mut ennen herraani kuin pettää hannon,
Käyn vaikka naruun; sen ma teille vannon.

(Menee.)

Seitsemäs kohtaus.

Toinen huone hovilinnassa.

(Imogen tulee.)

IMOGEN.

Isä julmuri ja äitipuoli viekas,
Aviovaimon kosijana hupsu,
Ja ylkä maanpaossa! — Oi, se ylkä!
Tuskaini huippu, oi! Ja ainaiset
Nuo solvaukset! Miks ei mua vieneet,
Kun veljet ryöstivät? Oi, kurjan kurjaa
Tuo loiston tavottelu! Onnenmyyrät
Nuo alhaiset, joill' on vain kainot toiveet,
Mut elo metinen! — Ken tulee? Hyi!

(Pisanio ja Jachimo tulevat.)

PISANIO.

Ylimys Roomasta, jok', armo hyvä,
Tuo kirjeen herraltanne.

JACHIMO.

Kalpenette?

Arvoisa Leonatus jaksaa hyvin;
Läheittää hellät terveisensä.

(Antaa hänelle kirjeen.)

IMOGEN.

Kiitos,

Ja herttaisesti tervetullut, herra!

JACHIMO (syrjään).

Kaikk' ulkoasu kuinka täydellistä!
Jos sielu yhtä rikas on, niin itse
Hän tarun Phoenix on, ja minä olen
Hukannut vedon. Rohkeus, avukseni!
Terästä minut päästä jalkaan, julkeus!
Tai väistyn taistellen kuin parttilainen,
Tai suoraa päätä pakenen.

IMOGEN (lukee). "Hän on miesten paraita, ja hyvydestään olen hänelle loppumattomassa kiitollisuuden velassa. Kohtele häntä sen mukaan, miten suureksi katsot luottamustani, — Leonatus."

Sen verran luen ääneen?

Mut lopustakin olen kiitollinen,
Sisintä sydäntä se lämmittää. —
Te olette niin tervetullut, herra,
Kuin sanoin saatan lausua, ja työssä
Sen näyttää tahdon.

JACHIMO.

Kiitos, jalo rouva! —

Haa! Onko miehet hupsut? Luonto heille
Silmätkö antoi nähdä taivaan laen
Ja maan ja meren rikkaudet kaikki,
Selittää tulipallot taivahalla
Ja rannan määrättömät sorajyvät,
Ja somaa emme rumast' erottaisi
Näin oiva laseilla?

IMOGEN.

Mik' ihmetyttää?

JACHIMO.

Ei silmän syytä: kahden moisen väliss'
Apinakin se toista irmastaisi
Ja toista liehisi; ei järjen liioin:
Tuon kauneuden tajuu hupsu siinä
Kuin viisaskin; ei myöskään halun: saasta,
Noin kirkkaan puhtauden kanssa rinnan,
Ajaisi himon tyhjääns' okselle,

Eik' yllyttäisi nälkää.

IMOGEN.

Mik' on teidän?

JACHIMO.

Yltäinen tahto tuo, — tuo kyllytetty,
Mut kylläymätön himo — aami täysi,
Mut vuotava, — se, lampaan nieltyänsä,
Sen rapaa vielä isoo.

IMOGEN.

Mikä vaivaa?

Voitteko hyvin?

JACHIMO.

Kiitos, rouva; hyvin.

(Pisaniolle.) Teit', ystävä, ma pyydän: tuonne ulos
Jäi palvelijani, häntä etsikää,
Hän outo on ja ujo.

PISANIO.

Menoss' olin

Juur' häntä tervehyttämään.

(Menee.)

IMOGEN.

Mun ylkän'.

Hyvinkö voi hän yhä?

JACHIMO.

Hyvin, rouva.

IMOGEN.

Ja iloisella mielin? Eikö totta?

JACHIMO.

Iloinen varsin; toist' ei muukalaista
Niin hullun hauskaa; irstas brittiläinen
Nimenä hällä onkin.

IMOGEN.

Täällä oli

Hän surunvoipa, usein ilman syytä.

JACHIMO.

En suruisena häntä koskaan nähnyt.
Häll' yli toverina ranskalainen,
Yleä herra, jolla nähtävästi
On kotimaassa helttu; niinkuin pätsi
Hän huokailee, ja hauska brittiläinen,
Ylkänne, nauruun nikahtuu ja huutaa:
"Haleta olen, nähdessäni miehen, —
Mi tietää kokeistaan ja kuulemistaan,
Mit' on ja mitä täytyy naisen olla, —
Vapaudessaan kaiholl' ikävöivän
Orjuuden paulaa."

IMOGEN.

Minun miehenikö?

JACHIMO.

Niin, silmät naurust' aivan vettyneinä!
Hupia kuulla, kuinka ranskalaista
Hän ilkkuu; paljonhan on, tietköön taivas,
Monikin moittittava.

IMOGEN.

Hän ei toki.

JACHIMO.

Ei hän; mut kiitollisemp' olla hänkin
Sais taivaan lahjasta; se häneen nähden
On paljon; teihin nähden — jolle annan
Ylimmän arvon — tuota ihmettelen,
Ihanpa säälin.

IMOGEN.

Mitä säälitte?

JACHIMO.

Kaht' olentoa sydämmestäni.

IMOGEN.

Minäkö toinen? Minuun katselette.
Mit' inhaa minussa on säälittävää?

JACHIMO.

Voi, kurjaa! Piilee päivän kirkkautta
Ja tyytyy tyrmän talituohukseen.

IMOGEN.

Hyv' olkaa, suora vastuu kyselmiini:
Minua miksi säälitte?

JACHIMO.

Siksi että

Muut nauttii teidän — olin sanoa —
Mut kosto taivaan on, ei minun tule
Puhua siitä.

IMOGEN.

Tietävän te näytte

Jotakin mua koskevaa. Siis suoraan —
Kosk' usein pahempaa on pahan pelko
Kuin varmuus siitä, sillä varma joko
On auttamaton taikka voi sit' auttaa,
Jos ajoissa sen tietää — mikä samass'
Ajaa ja suistaa teitä?

JACHIMO.

Nuo jos posket

Mun oisi, huulten kylpeä; tuo käsi,
Min pelkkä kosketuskin ajaa sielun
Uskollisuutta vannomaan; tuo muoto,
Mi silmän hurjan lennon kahlehtien
Itseensä kiintää, voisinko — hyi, sentään! —
Kuolailta huulia niin likaisia
Kuin Capitolin portaat, puistaa kättä,
Jonk' ainainen on petos paaduttanut —
Ei työ, vaan petos -, tirkistellä silmään
Niin haljakkaan kuin savuava tuohus,
Jost' iهران elta löyhkää? Paras, että
Yhtaikaa kaikki hornan vaivat kohtais
Moist' ilkiötä.

IMOGEN.

Mieheni, ma varon,
Britannian unhotti.

JACHIMO.

Ja itsensäkin.

Ei tuosta vaivaisvaihdest' oisi mulla
Halua kannella, mut kauneutenne

Se tunnon pohjukasta kielelleni
Sanoman loihti.

IMOGEN.

Muut' en kuulla tahdo.

JACHIMO.

Olento kallis! Kohtalonne säälin
Luo sydämmeeni ja mun sairaaks saattaa.
Noin kaunis nainen, valtiaaksi luotu,
Jost' arvo nousis suuren kuninkaankin,
Luuskainko vertainen, joit' ostetaan
Sill', eläkkeellä, minkä itse maksaa —
Kuppaisten aattain, jotka kullasta
Panevat kaupan kaikki taudit, mitä
Mädännys siittää, — kaltattujen haaskain,
Jotk' itse myrkyn myrkyttävät! Koston!
Tai äitinne ei kuningatar ollut
Ja suuren sukupuunne häpäisette.

IMOGEN.

Vai koston! Kuinka kosta? Tuo jos totta —
Mut sydän mull' on moinen, ettei korvat
Sit' äkin petä — niin, jos se on totta,
Niin kuinka kosta?

JACHIMO.

Kuin Dianan pappi
Vilussa vuoteessako viruisitte,
Kun kiusaksenne hän ja rahoillanne
Himoissa telmii riettaissa? Ei, koston!
Ma itse tarjoun lemmen uhriks teille,
Ja, jalompana tuota uskotonta,
Lujasti pysyn rakkaudessaanne
Vakaana vaiteliaana.

IMOGEN.

Hoi, Pisanio!

JACHIMO.

Valani saanko huulillenne painaa?

IMOGEN.

Pois!
Kirotat korvani, kun näinkin kauan
Sua kuuntelivat! — Kunnon mies jos oisit,
Niin hyvettä sä puolustaisit, etkä
Noin kummaa, halpaa pyydet' ilmi toisi.
Häpäiset miestä, jolle yhtä vieras
On moinen työ, kuin sulle kunnia,
Ja kiusaat naista, joka sua kammoo
Kuin ikään paholaista. — Hoi, Pisanio! —
Isäni, kuningas, on tiedon saapa
Sun aikeistas; jos kärväs muukalainen
Hovia näin saa kaupantekoon käyttää
Kuin roomalaista saunaa[3] ja näin julki
Eläimen kiihkaans' ilmaista, ei isä
Hovistaan paljon välitä ja lainkaan
Ei tyttärestään huoli. — Hoi, Pisanio! —

JACHIMO.

Oi; sinä, onnellinen Leonatus!
Tuo vaimos luottamus se uskomusta
Myös sulta vaatii, ja sun puhdas hyvees
Häneltä ehdotonta luottamusta. —
Oi, siunattuna kauan eläkää,
Te, vaimo miehen parhaan, mitä maassa

On missäkään; te puolisona myöskin
Parahan miehen arvoinen! Oi, anteeksi
Koitella tahdoin, syvällekö juurtui
Tuo luottamuksenne; nyt hänet jälleen
Teen siksi, mikä on hän. Hän on mies
Tavoiltaan puhtain, moinen pyhä noita.
Ett' ympärilleen laumoja hän kokoo
Ja voittaa puolen mailman sydämmet.

IMOGEN.

Te parannusta teette.

JACHIMO.

Miesten kesken

Kuin taivahinen jumala hän istuu
Ja kunnioitust' yliluonnollista
Saa osaksensa. Älkää pahastuko,
Ylevä prinsessa, ett' uskalsin
Valeilla teitä koitella; mut tää vaan
Todistaa suurta älyänne miehen
Niin jalon valinnassa, mik' ei koskaan
Voi harhaan viedä. Rakkaudesta häneen
Näin teitä seulon; mutta vihneettömäks
Olette luotu, erilaiseks muista.
Siis pyydän, anteeks suokaa.

IMOGEN.

Hyvin kaikki.

Hovissa minun valtani on teidän.

JACHIMO.

Nöyrimmät kiitokset! Unohtaa olin
Anoa pientä armotyötä, joka
On tärkeää ja miestännekin koskee.
Pait mua, monta hyvää ystävää
On toimest' osakkaana.

IMOGEN.

Mitä on se?

JACHIMO.

Tusina roomalaisia ja myöskin
Miehenne — paras sulka siivessämme —
Ko'onneet ovat lahjan keisarille;
Mun oli toimeni se Ranskast' ostaa:
Hopeinen, kallis pöytäkalusto
Ja juveleita rikas valikoima;
Suur'arvoinen se on, ja muukalaisna
Sen säilymisest' olen levoton.
Suvaitsetteko huostaanne sen ottaa?

IMOGEN.

Mielisti; kunniani turviss' on se,
Kosk' osakas on mieheni; sen kätken
Ma makuusuojaani.

JACHIMO.

Se kirstuss' on,

Väkeni sitä valvoo. Saanko vallan
Sen teille lähettää vain ensi yöksi;
Huomenna laivaan astun.

IMOGEN.

Älkää!

JACHIMO.

Kyllä;

Sanani rikon, kotimatkaa vielä
Jos lykkään. Galliasta tulin tänne,
Kun teidän korkeutenne luona varmaan
Lupasin käydä.

IMOGEN.

 Kiitos vaivoistanne!
Mut huomenn' älkää menkö.

JACHIMO.

 Täytyy, rouva.
Suvaitkaa siis, jos mieli kirjeen kautta
Miestänne tervehtää, se heti tehdä.
Mun aikani jo ohi on, ja kiire
On lahjan antamisen.

IMOGEN.

 Kirjoitan.
Kirstunne tuokaa; turvass' on se täällä
Ja ehjänä sen saatte. Tervetullut!

(Menevät.)

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

(Cloten ja kaksi ylimystä tulee.)

CLOTEN. Onko nähty mokomaa huonoa onnea! Liipaisin jo pääpalloa, kun toisella heitolla palloni työnnettiin pois. Olin pannut vetoa sata puntaa; ja sitten tuollainen saakelin tolvana moittii minua kiroilemisesta! Ikäänkuin olisin häneltä valani lainannut enkä saisi niitä tuhlata mielin määrin.

1 YLIMYS. Mitä hän sillä voitti? Te löitte pallollanne läven hänen päähänsä.

2 YLIMYS (syrjään). Jos hänellä ei olisi ollut älyä enemmän kuin lyöjällä, niin olisi se juossut kaikki kuiviin.

CLOTEN. Jos ylimyksellä on halua kiroilla, niin ei kenenkään sivullisen ole valta hänen valojaan typistää. Häh!

2 YLIMYS. Ei, prinssi. (Syrjään.) Eikä niiltä korvia leikata.

CLOTEN.

Saakelin koira! — Minäkö hänelle hyvitystä?
Olisipa vain ollut minun säätyluokkaani!

2 YLIMYS (syrjään). Niin, sitä narrin luokkaa.

CLOTEN. Ei mikään maailmassa niin minua harmita. — Rutto vieköön! Voi, ett'en olisi niin ylhäinen kuin olen! Eivät tohdi tapella minun kanssani sen vuoksi, että kuningatar on äitini. Jok'ainoa renttujaakko saa halunsa täydestä tapella, vaan minun täytyy kävellä edes takaisin kuin kukko, johon ei kukaan uskalla kajota.

2 YLIMYS (syrjään). Kukko olet, oikein salvökukko; ja kieut siinä, narrinkypäri päässä.

CLOTEN.

Sanotko mitä?

2 YLIMYS. Ei sovi teidän ylhäisyytenne käydä käsiksi joka tolvanaan, jota loukkaatte.

CLOTEN.

Ei niin, tiedän sen; mutta minun sopii loukata alempiä.

2 YLIMYS. Niin, se sopii teidän ylhäisyydellenne yksin.

CLOTEN.

No, sitähan minäkin sanon.

1 YLIMYS. Oletteko kuullut, että eräs muukalainen on tänä iltana tullut hoviin?

CLOTEN.

Muukalainen! Ja sitä kummaa minä en tiedä?

2 YLIMYS (syrjään). Kumma hän on itse, eikä sitä tiedä.

1 YLIMYS. Tänne on tullut italialainen, joku Leonatuksen ystävä, arvellaan.

CLOTEN. Leonatus! Henkipatto konna! Ja se on tuo toinenkin, olkoon kuka hyvänsä. Kuka teille tästä muukalaisesta kertoi?

1 YLIMYS. Eräs teidän ylhäisyytenne kantapojista.

CLOTEN.

Sopineeko minun käydä häntä tervehtimässä? Eihän se liene alentavaa?

1 YLIMYS. Teitä, prinssi, ei voi alentaa.

CLOTEN.

Ei vähällä, luulisin.

2 YLIMYS (syrjään). Olet kieltämätön narri; mikä sinusta sikiää, ei siis ole alentavaa, kun se on narrimaista.

CLOTEN. Tulkaa, tahdon nähdä tuota italialaista. Mitä tänään päivällä pallopelissä menetin, sen voitan häneltä takaisin illalla. No, tulkaa!

2 YLIMYS. Tulen jälestä, prinssi hyvä.

(Cloten ja ensimmäinen ylimys menevät.)

Niin liukas perkele, kuin hänen äitins',
On moisen aasin synnyttänyt! Äiti
Älyllään kaikki kaataa! Poika, vaikka
Ois päällään, ei vois kahta kahdeksasta
Vähentää kuudeksi. Prinsessa raukka,
Ihana Imogen, oi, mitä kärsit!
Tuoss' isä, jota äitipuoli ohjaa;
Tuoss' äiti, joll' on aina häijyt juonet;
Kosija inhempi, kuin mit' on miehes
Maanpakokkaan ja kuin se eron kauhu,
Mill' uhkaa hän! Sun kunniasi muurit
Tuetkoon taivas, kauniin sielus templin
Lujaksi varatkoon, niin että taaskin
Saat ylkäsi ja tämän kauniin maaskin!

(Menee.)

Toinen kohta.

Makuuhuone; nurkassa kirstu.

(Imogen, vuoteessa, lukien; kamarineitsyt.)

IMOGEN.

Ken siellä? Helenako?

KAMARINEITSYT.

Tässä, rouva.

IMOGEN.

Mitä on kello?

KAMARINEITSYT.

Puoliyö on kohta.

IMOGEN.

Siis kolme tiimaa lu'in. Silmä raukee.
Jäin tuohon; taita lehti. Nukkumaan!
Pois älä tulta vie, sen anna palaa.
Jos heräät ennen neljää, ole hyvä
Ja mua huuda. Uni minut valtaa. —

(Kamarineitsyt poistuu.)

Jumalat, turvihinne antaun?
Yön kiusahengiltä ja keijusilta
Mua varjelkaa ja kaitkaa!

(Nukkuu. Jachimo nousee esiin kirstusta.)

JACHIMO.

Sirkka laulaa,

Ja työstä vaivaantunut ihmishenki
Unessa virkistäytyy. Näin Tarqvinius
Kaislalla hiipi, kunnes havahdutti
Puhtauden, jonka raiskas. — Cytherea,
Kuink' olet kaunis tuossa! Raikas lilja,
Yöliinaa valkeampi! Tohtisinko?
Yks muisku vain! — Rubiinit verrattomat,
Somasti viettelevät! — Hengellään hän
Lemustaa koko huoneen! Tulen liekki
Päin häntä kääntyy, silmälautain alta
Tähystäin valoja, joit' uudinpari
Nyt peittää sinivalkoinen ja reunass'
Ihana taivaan väri. — Mutta toimeen!
Huonetta tarkkaan, kaikki panen kirjaan: —
Nuo taulut tuossa, — tuossa ikkuna, —
Tuo vuoteen koristus, — tapetit, kuvat, —
Kas noin, kas noin, — ja kuvausten aine. —
Ah! Nyt vaan täytteheksi ruumiin luomi;
Se todistaisi enemmän kuin kaikki
Tuhannet pikkuseikat nuo. Oi, uni,
Sa kuolon apina, hänt' uuvuta!
Ja tuntos' olkoon niinkuin hautakuorin
Kuvapatsaan![4] — Irti! Irti! —

(Ottaa häneltä rannerenkaan.)

Yhtä höllä

Kuin gordilainen solmu oli luja! —
Mun on se! Todistus tää ulkonainen —
Yht' ankara kuin tunnon sisällinen —
Se saanee hänen puolisonsa raivoon. —
Nisässä vasemmassa tuoss' on luomi,
Viistäplikäs kuin rusepisarat
Esikon kuvussa! Kas, siinä näyte
Lakia lujempi! Tuo salamerkki
Saa miehen luuloon, että lukon särjin
Ja vaimoltaan vein kunniansa aarteen.
Nyt riittää! Miksi tätä kirjaan panna,
Mik' uutattu ja niitattu on muistoon?
Hän luki Tereuksen tarinaa:[5]
Ja lehti tuoss' on taitettu, miss' alttiiks
Antautuu Philomela. — Tässä kyllin!
Takaisin kirstuun nyt, ja salpa kiinni!
Yön lohikäärmeet, joutuun, joutuun! Koitar,
Jo korpin avaa silmät! Tuska kaivaa:
Tuoss' enkel' taivaan, täällä hornan vaivaa!

(Kello lyö.)

Yks, kaks, kolme. — Nyt on aika!

(Menee takaisin kirstuun.)

Kolmas kohtaus.

Etuhuone Imogenin huoneiston kyljessä.

(Cloten ja ylimykset tulevat.)

1 YLIMYS. Teidän ylhäisyytenne, te olette mitä maltillisin, vaikka häviättekkin, kylmäverisin mies, mikä koskaan on noppaa heittänyt.

CLOTEN.

Tuleehan sitä joka mies kylmäksi, kun häviää.

1 YLIMYS. Mutta ei joka miehellä ole teidän ylhäisyytenne jaloa mielenmalttia. Te olette kuumin ja tulisin silloin, kuin voitatte.

CLOTEN. Voitto tekee joka miehen uljaaksi. Jos vain saisin tuon hupsun Imogenin omakseni, niin olisi sitä rahaa yllinkyllin. On kai kohta aamu, vai mitä?

1 YLIMYS. Päivä, teidän ylhäisyytenne.

CLOTEN. Kun ei se soittokunta jo tule! On neuvottu minua tarjoamaan hänelle soittoa aamuisin; sanotaan, että se tepsii.

(Soittajia tulee.)

Kas niin, kaiuttakaapas nyt! Jos saatte sormenne häneen tepsimään, niin hyvä on; me koetamme sitten vielä kielellämme; jos ei kumpikaan auta, niin jääköön sikseen; mutta minä vain en häntä päästä. Ensiksi komea, jaloatteinen kappale; sitten ihmeen ihana aaria, mainion kaunis sanoiltaan, — ja sitten hän jääköön miettimään asiaa.

Laulu.

Jo leivo laulaa taivaalla
Ja Phoiboskin jo havaa;
Kukista juovat varsansa
Jo kastett' ouruavaa;
Jo leinikkökin vaivaantuu
Ja kultasilmäns' avaa;
Kun kaikki kaunis havaantuu,
Sa, kultani, myös havaa!
Havaa! Havaa!

CLOTEN. Kas niin, nyt saatte mennä. Jos tämä tepsii, pidän sitä enemmän mielessäni soittoanne; jos ei se tepsii, niin on vika hänen korvissaan, joita ei hevosen jouhet eikä vasikan suolet eikä edes leikatun salvikon ääni voi parantaa.

(Soittajat menevät.)

2 YLIMYS. Tuossa tulee kuningas.

CLOTEN. Olipa hyvä, että olin niin myöhään jalkeilla, sillä siitä syystä olen nyt näin varhain jalkeilla. Hän ei muuta voi, kuin isällisesti hyväksyä tätä kohteliaisuuttani.

(Cymbeline ja kuningatar tulevat.)

Hyvää huomenta, teidän majesteettinne, ja armollinen äiti!

CYMBELINE.

Ovella tylyn tyttäreni varrot?
Hän eikö mieli ulos tulla sieltä?

CLOTEN.

Olen häntä ahdistellut soitolla, mutta hän ei suvaitse siitä välittää.

CYMBELINE.

Tuo kullan maanpako on vielä uutta;
Hänt' ei hän vielä unhota; mut aika
Sen muiston jäljet kyllä umpeen huhtoo;
Sun on hän silloin.

KUNINGATAR.

Kuningasta kiitä;
Hän kaikin keinoin koittaa taivutella
Tytärtään sinuun. Tee nyt parastasi
Ja kosi säällisesti; ystäväkses
Sopiva aika hanki. Jos saat kiellon,
Niin kiihtyköön vain intos; näytä, että
Sua henki ajaa palvelustas hälle
Näin tarjoomaan, ja aina mieltään nouda,
Pait jos hän käskee sua matkoihisi,
Niin silloin paadu vain.

CLOTEN.

En paadu, en.

(Sanansaattaja tulee.)

SANANSAATTAJA.

Anteeksi! Lähetystö Roomasta;
Yks heist' on Cajus Lucius.

CYMBELINE.

Kelpo mies

Vaikk' aikeet hällä tosin nyt lie huonot.
Vaan syy ei hänen; häntä kohdelkaamme
Läheittäjänsä arvon mukaisesti,
Ja muistakaamme myöskin, mit' on meille
Hän ennen tehnyt hyvää. — Rakas poika,
Kun olet lemmityistä huomennellut,
Niin kuningatarta ja meitä seuraa;
Tuon roomalaisen pateill' on sua tarvis. —
No, tulkaa, puoliso!

(Kaikki menevät, paitse Cloten.)

CLOTEN.

Jos jalkeill' on hän,
Niin puhuttelen häntä; mut jos ei,
Niin maatkoon vain ja uinailkoon. —
(Kolkuttaa.)

Hoi, auki! —

Kamarineitsyet on hänen luonaan.
Mitä, jos heitä lahjoisin? Tuo kulta
Se pääsyn hankkii, useinkin, ja viehtää
Dianan metsäväen ajamaan
Eränsä varkaan lymyyn. Rehtimiehen
Se kulta tappaa, varkaan pelastaa se,
Mut joskus hirttää rehdin sekä varkaan.
Mit' ei se uhoa ja tuhoa?
Asiamiehen noista naisist' otan,
Sill' itse olen tässä ymmäll' aivan.
Suvaitkaa avata. (Kolkuttaa.)

(Kamarineitsyt tulee.)

KAMARINEITSYT.

Ken kolkuttaa?

CLOTEN.

Ylimysmies.

KAMARINEITSYT.

Ei enempää?

CLOTEN.

On niinkin:

Ylimysnaisen poika.

KAMARINEITSYT.

Enemmän siis,
Kuin millä moni kerskaa, jolla puku
Niin kallis on kuin teillä. Mitä mieli?

CLOTEN.

Prinsessa; hän on valmis kai?

KAMARINEITSYT.

On kyllä
Pysymään huoneessaan.

CLOTEN.

Kas, tuossa kultaa!
Minulle myykää hyvä mainintanne.

KAMARINEITSYT.

Nimenikö? Vai että mainitseisin,
Mit' arvaan teistä hyvää? — Prinsessa!

(Menee.)

(Imogen tulee)

CLOTEN.

Huomenta, kaunis sisko! Saanko kättää?

IMOGEN.

Huomenta, herra! Liian vaivan palkaks
Vain harmin saatte; kiitokseni kaikki
On siinä, ett' oon köyhä kiitoksista;
Ei varaa.

CLOTEN.

Vannon, että lemmin teitä.

IMOGEN.

Ois sanomisesta jo sama hyöty;
Jos aina vannotte, niin tulos aina
On ylönkatse.

CLOTEN.

Se ei ole vastaus.

IMOGEN.

Vain siksi puhun, ettei suostunnaksi
Vait'olo näyttäisi. Mua säästäkää!
Paraankin hellyytenne palkitsen ma
Säädyttömyydellä. Noin viisaan miehen
Tulisi ojennuksest' ottaa vaari.

CLOTEN.

On synti jättää teidät hulluuteenne;
En sitä tahdo.

IMOGEN.

Eipä narri hullu.

CLOTEN.

Mua narriks sanotte?

IMOGEN.

Kun olen hullu.
Mut malttukaa, niin hulluudesta pääsen;
Molemmat parannumme. Mieltä särkee,
Kun näin mun täytyy vasten naisen tapaa
Puheita pitää. Kerrassaan siis kuulkaa:
Ma sydämmeni tunnen, ja niin totta
Kuin tunnen sen, niin sanon: teist' en huoli.

Niin olen armoton, ett' inhon teitä,
Sen tunnustan; se tulis teidän nähdä,
Niin säästyis multa tämä omakiitos.

CLOTEN.

Rikotte nöyryyden, jonk' isällenne
Olette velkaa; sillä liitto, johon
Te vetootte — tuon kurjan raukan kanssa,
Tuon norkon, jota hovin pöytäjätteill'
On ruokittu — ei ole mikään liitto.
Ja vaikka sallitaankin alhaison —
Ja ken hänt' alhaisempi? — omin takein
Solmeilla sielujansa — josta kerjuu
Ja kurjat kakarat on tuloksena —
Niin tästä vapaudesta teitä estää
Perintökruunu, jonka loistett' ei saa
Ryvettä halpa orja, juoksupoika,
Lakeijaks omansa ja passariksi
Ja tuskin sitä.

IMOGEN.

Sinä herjakieli!

Zeun poika vaikka oisit ja sen lisäksi
Et muuta kuin mu' olet, liian halpa
Hänelle rengiks oisit; paras paikkas —
Ja sekin kadehdittava, jos arvo
On mittana — on olla hänen maassaan
Piiskaajan renkinä, ja siitäkin
Edusta vihattuna.

CLOTEN.

Rutto häneen!

IMOGEN.

Pahinta, mitä tehdä voit, on että
Nimeltä häntä mainit. Huonoin vaate,
Mi häntä verhoo, kalliimpi on mulle
Kuin kaikki hivuksesi, vaikka kukin
Niist' oisi mies sun-laisesi. — Pisanio!

(Pisanio tulee.)

CLOTEN.

Vai vaate! Piru olkoon!

IMOGEN.

Mene oiti

Kamarirouvan, Dorothean, luo.

CLOTEN.

Vai vaate!

IMOGEN.

Täällä kummittelee narri

Ja pelottaa ja kiusaa. — Käske häntä,
Ett' etsii renkaan, joka ranteestani
On suljahtanut. Se on herras lahja.
Niin rikast' Europass' ei kuningasta,
Jonk' aarteista sen myisin. Muistan, että
Aamulla näin sen; illalla se varmaan
Käsvarress' oli; sitä suutelin.
Ei vain lie herrallesi kertomassa,
Ett' olen muita suudellut kuin häntä.

PISANIO.

Se löytynee.

IMOGEN.

Niin toivon; käy ja etsi.

(Pisanio menee.)

CLOTEN.

Te mua herjasitte. — Huonoin vaate!

IMOGEN.

Niin sanoin, herra. Syyttäkää mua siitä
Ja vieraat miehet kutsukaa.

CLOTEN.

Sen kerron

Ma isällenne.

IMOGEN.

Äidillenne myöskin.

Se hyvä rouva varmaan tahtoo kuulla
Minusta pahinta. Nyt jätän teidät
Pahimman tuulen valtaan.

(Menee.)

CLOTEN.

Vielä kostan. —

Vai huonoin vaate! — Hyvä!

(Menee.)

Neljäs kohtaus.

Rooma. Huone Philarion talossa.

(Posthumus ja Philario tulevat.)

POSTHUMUS.

Ei pelkoa; jos kuninkaan ois armo
Niin varma vain, kuin taattu puolisoni
On kunnia.

PHILARIO.

Mit' armon eteen teette?

POSTHUMUS.

En mitään; varron vain, ett' aika muuttuu;
Värisen talven kourissa ja halaan
Suvempaa ilmaa. Huono palkka teille
On tämä marras toivo; se jos pettää,
Niin kuolen teidän velkamiehenänne.

PHILARIO.

Hyvyytenne ja seuranne jo liiaks
Mun palkitsee. Suur' Augustus on pannut
Kuninkaallenne sanan; Cajus Lucius
On siihen toimeen omansa; ja varmaan
Kuningas verot sekä rästit maksaa,
Peläten Rooman voimaa, jonka muisto
Suruna heissä elää.

POSTHUMUS.

Valtaviisas

En ole, siks' en tulekaan, mut uskon,
Ett' uhkaa sota. Ennen saatte kuulla,
Ett' ovat legioonat Galliasta
Uljasten brittein maahan maalle nousseet,
Kuin että verost' osaakaan hän maksaa.
Väkemme nyt on toisempi, kuin milloin

Sen kömpelyyttä Julius Caesar nauroi,
Mut huomaa miehuuden tok' ansaitsevan
Vihaista katsetta; nyt sotakuri,
Uljuuteen yhtyneenä, näyttää sille.
Ken koittaa tahtoo, että ovat kansaa,
Jok' ajast' ottaa vaarin.

(Jachimo tulee.)

PHILARIO.

Jachimo!

POSTHUMUS.

Nopeimmat hirvet teitä maitse kantoi
Ja purjeitanne kaikki tuulet liehi,
Keveeksi tehden laivan.

PHILARIO.

Tervetullut!

POSTHUMUS.

Toivonpa, että vastauksen lyhyys
Keritti paluutanne.

JACHIMO.

Vaimonne

On kauniimpia, mitä olen nähnyt.

POSTHUMUS.

Ja paras myös; jos ei, niin ikkunoissa.
Sulollaan irstaaajoita houkutelkoon,
Ja irstaelkoot kilvan.

JACHIMO.

Tässä kirje.

POSTHUMUS.

Sisällys varmaan hyvä.

JACHIMO.

Luultavasti.

PHILARIO.

Oliko, hoviss' ollessanne, siellä
Myös Cajus Lucius?

JACHIMO.

Häntä odotettiin,

Ei ollut vielä.

POSTHUMUS.

Viel' on hyvin kaikki. —
Tuo kivi vielä säihkyykö? Vai teille
Se liian himmi lie?

JACHIMO.

Jos hävitin,

Niin kullassa sen arvon hävitin.
Tekisin matkan kahta pitemmänkin,
Jos tiedoss' yö niin lyhyt ois ja maire
Kuin tuolla Britanniassa. Mun on sormus.

POSTHUMUS.

Sen kivi liian lujass on.

JACHIMO.

Ei lainkaan,

Kun vaimonne niin hölläss' on.

POSTHUMUS.

Ei pilaa

Häviö siedä; tietäkää, ett'emme
Voi ystäviksi jäädä.

JACHIMO.

Meidän täytyy,

Jos puhe pitää. Jos en likelt' oisi
Vaimoonne tutustunut, silloin meillä
Ois riidan syytä, myönnän sen; vaan nyt
Vakuutan, että hänen kunniansa
Ja sormuksenne voitin; sill' en loukkaa
En häntä, enkä teitä, kun vain mieliks
Tein kummallinkin.

POSTHUMUS.

Häntä hyväillette

Jos toteen näytätte, niin tuossa käsi
Ja sormus! Vaan jos ette, niin se tahra,
Min häneen loitte, voittoa taikka kaataa
Mun miekkani tai teidän; ehkä jäävät
Molemmat herratonna löytäjälle.

JACHIMO.

Niin lähellä on totuutta ne seikat,
Jotk' ilmi tuon, ett' uskoa ne täytyy.
Ne valallani vahvistaa ma voin;
Mut toivon, että säästätte mua siitä,
Kun näätte, miten ois se tarpeetonta.

POSTHUMUS.

No, jatkakaa.

JACHIMO.

Siis, ensin makuuhuone —

Joss' en ma kyllä nukkunut, mut kyllin
Sain sitä, mikä valvonnankin korvas, —
Hopeaan, silkkiin verhottu: Cleopatra
Kopeena siinä kohtaa roomalaistaan,
Ja Cydnus yli äyräittänsä paisuu
Veneitten tungosta tai ylpeydestä:
Niin oiva, kallis taulu, että siinä
Työ kilpaili ja arvo; ihme, kumma,
Kuink' oli hienosti ja tarkoin tehty,
Niin, tosi elämätä. —

POSTHUMUS.

Totta kyllä,

Mut tuon te liette täällä kuullut multa
Tai toisilta.

JACHIMO.

Muut yksityiset kohdat

Puheeni vahvistakoot.

POSTHUMUS.

Niinpä kyllä,

On muuten kunnianne myyty.

JACHIMO.

Uuni

Etelä-seinällä, sen otsikossa
Diana kaino kylpee. Lienkö nähnyt
Niin sielukasta kuvaa! Taitur' ilmi
Tuo mykän luonnon, enemmän kuin luonnon, —
Liikunto vain ja henki puuttuu.

POSTHUMUS.

Tuohan

Voi olla kuulon mukaan laiteltua;
Puhuttu siit' on paljon.

JACHIMO.

Huoneen kattoon

On kultakeruubeja leikeltynä.
Lies'nytteinä — ne unhotin — on kaksi
Hopeista uinailevaa lemmetärtä
Yhdellä seisten jalalla ja soihtuun
Somasti nojaten.

POSTHUMUS.

Mut kunnia! —

Niin olkoon, että kaiken tuon te näitte —
Ja kiitos muistonne, — mut kertomalla,
Mitä on hänen huoneessaan, te ette
Vetoa voita.

JACHIMO.

Kalvetkaa, jos voitte!

Mun suokaa näyttää tämä rengas; nähkääs;
(Ottaa esiin rannerenkaan.)
Nyt on se poissa. Teidän timanttinne
Se vihittävä on. Ne pidän.

POSTHUMUS.

Zeus!

Näyttääpäs vielä kerran. Sama onko,
Min sai hän multa?

JACHIMO.

Sama, kiitos hälle!

Sen veti ranteestaan; näen hänet vielä;
Tuo sulo liike lahjan arvon voitti,
Mut sille arvon toi. Sen mulle antoi
Ja sanoi rakkahan sen olleen hälle.

POSTHUMUS.

Sen aikoi ehkä mulle lähettää.

JACHIMO.

Vai niinkö kirjoittaa?

POSTHUMUS.

O, ei, ei, ei!

Se on totta! Tuossa tuokin!

(Antaa hänelle sormuksen.)

Basiliski

Se silmilleni on, sen näky tappaa.
Ei kunniaa, missä kauneutta!
Ei totuutta, miss' on sen ulkomuoto!
Ei rakkautta, miss' on toinen mies!
Lujempaa tavaraa ei naisen vala
Kuin hänen hyveensä, ja se on tyhjää.
Petosta määrätöntä!

PHILARIO.

Malttukaahan.

Pois soimus! Viel' ei voitettu se ole.
Hän ehkä on sen hukannut, tai kenties
On joku naisistansa, lahjottuna,
Sen hältä varastanut.

POSTHUMUS.

Aivan oikein!

Ja hän on niin sen saanut. — Sormus pois!
Mainitkaa jokin ruumiin tunnusmerkki,
Tuot' ilmeisempi; tuo on varastettu.

JACHIMO.

Zeun kautta! Tään sain hänen ranteestaan.

POSTHUMUS.

Hän vannoo, kuulkaa, vannoo kautta Zeun.
Se on totta — sormus viekää — se on totta!
Hän sit' ei ole voinut hukata;
On naiset hällä taatut, valan tehneet;
Varkauteen heitä vietelläkö voisi!
Ja vierasko! — Ei, hän on hänet maannut:
Tuo tuoss' on haureuden tuntomerkki.
Niin kalliista hän porton nimen osti! —
Tuoss', ota palkkas! Kaikki hornan henget
Jakaukoot teidän kesken!

PHILARIO.

Malttukaa!

Ei tässä kyllin todistetta sille,
Ken luottaa tahtoo.

POSTHUMUS.

Vaietkaa jo siitä;

Hän pitänyt on häntä.

JACHIMO.

Näytteitä

Jos lisää mieli: rinnan alla, — jota
Puristaa kelpaa, — luomi, oikein ylväs
Ihanast' asunnostaan. Jumaliste,
Ma sitä suutelin ja, vaikka kylläs,
Isosin oiti lisää. Muistattehan
Tuon pilkan?

POSTHUMUS.

Niin, se vahvistaa vain toista

Häpeäpilkkaa, joka yksinäänkin
Jo täyttäis helvetin.

JACHIMO.

Lisääkö kerron?

POSTHUMUS.

Ei, laskuoppi hiiteen! Turha tietää,
Kuin monta kertaa — yks tai miljoona!

JACHIMO.

Ma vannon, —

POSTHUMUS.

Älä vanno! Valehtelet,

Jos sanot, ett'et ole häntä maannut;
Ja tapan sun, jos kiellät, että sulle
Nyt aisaa kannatan.

JACHIMO.

En kiellä mitään.

POSTHUMUS.

Jos tässä ois hän, murskaks hänet löisin!
Mut menen, teen sen, vaikka hovissa,
Vaikk' isän nähden. — Jotain teen —

(Menee.)

PHILARIO.

Hän raivoo,
On aivan järjiltään! — Te voiton saitte.
Jälestä oiti hillitsemään vimmaa,
Joll' itseään hän uhkaa.

JACHIMO.

Mielist' aivan.

(Menevät.)

Viides kohtaus.

Toinen huone Philarion talossa.

(Posthumus tulee.)

POSTHUMUS.

Pitääkö luomistyössä naisell' olla
Osansa myös? Kaikk' ollaan äpäriä;
Ja tuokin kunnon mies, jot' isäkseni
Ma nimitin, en tiedä, missä oli,
Kun minut tehtiin; väärän rahan leima
Minuhun lyötiin. Aikansa Diana
Ol' äitini, niin luultiin, niinkuin nyt on
Parini ilman vertaa. — Koston, koston!
Mult' usein laillisen hän nautteen esti
Ja kohtuutt' anoi, poskilla niin vieno
Häpeän puna, että siitä lämpeis
Saturnus vanhuskin. Hänt' uskoin puhtaaks
Kuin uutta lunta, — tuhat tulimmaista! —
Keltainen Jachimo, hän tunnissa
Ei, vähemmässä, — oiti! — Puhui tuskin,
Vaan niinkuin aito Saksan terhojarju
Huus: Uh! ja astui; — muut ei vastaan pantu,
Kuin mitä pitikin ja mitä vaimon
Ois tullut kaita. Jospa keksis, mikä
Minuss' on vaimon puolta! Kiihka pahaan
Ei ole miehen, vannon sen, se kaikki
On vaimon puolta; valheellisuus, huomaa,
On vaimon, maire vaimon, vilppi vaimon,
Hekuma vaimon, kostonhimo vaimon,
Kopeilu, ahnaus, turhuus, ylenkatse,
Panetus, hullut oikut, kaikki, millä
On paheen nimi vain ja hornan leima,
On vaimon, osittain tai kokonaan;
Ei, kokonaan! Sill' itse paheessakaan
Ei heissä lujutusta, vaan vaihtavat
Minuutin vanhan toiseen, jok' on puoliks
Niin vanha. Heitä vastaan kirjoitan;
Heit' inhon, kiroon. — Vaan lie viisainta
Rukoilla, että saakoot tahtonsa!
Pahempaa tuskaa pirukaan ei keksi.

(Menevät.)

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Britannia. Valtasali Cymbelinen hovilinnassa.

(Cymbeline kuningatar, Cloten ja seuralaisia tulee toisesta ovesta, toisesta Cajus Lucius seurueineen.)

CYMBELINE.

No, mit' Augustus Caesar meistä tahtoo?

LUCIUS.

Kun Julius Caesar — jonka muisto vielä
On kaikkein silmissä ja jota ijäks
Saa kielet kuluttaa ja korvat kuulla —
Tääll' oli ja Britannian valloitti,
Niin setäsi, Cassibelan, — min Caesar
Kehuillaan teki yhtä kuuluks, kuin
Hän itse töillään — lupas itsensä
Ja seuraajainsa puolest' antaa Roomaan
Veroa vuosin kolmetuhat puntaa,
Se viime vuodelta on maksamatta.

KUNINGATAR.

Ja — tappaaksemme kaiken ihmetyksen —
Ijäksi jääkin.

CLOTEN.

Mont' on Caesaria,
Mut Juliusta harvassa. Britannia
On oma maailma; omat nokat meillä,
Niist' emme mitään maksa.

KUNINGATAR.

Minkä onni

Soi heidän ottaa meiltä, suo se meidän
Takaisin ottaa. — Herra, kuninkaita,
Es'isiänne, muistakaa ja myöskin
Tään saaren luontaisvoimaa: se on niinkuin
Neptunin puisto, jota jyrkät töyryt
Ja kuohuaallot ympäröi ja saartaa;
Vihollislaivaa ei sen hiekka kannan.
Vaan mastoineen sen nielee. Caessr hiukan
Tääll' eteni, mut "tulin, näin ja voitin"
Ei huuliltaan nyt päässyt: häpeällä —
Jot' ensi kertaa koki — kahdesti
Hän lyötiin rannoiltamme; laiva-raukat —
Kuin munankuoret kelluivat ja murskaks
Kareihin särkyivät. Siit' iloissaan
Tuo suur' Cassibelan, mi Caesarilta —
Oi, onnen irstautta! — ol' ottaa miekan,
Tek' ilotulet Lud'in kaupunkiin,[6]
Ja voitost' ylväät oli brittiläiset.

CLOTEN. No niin, täältä ei sitä veroa enää makseta; kuningaskuntamme on vahvempi, kuin mitä se siihen aikaan oli, ja, niinkuin sanoin, niitä ei ole enää sellaisia Caesareita; toisillakin kyllä voi olla könkkänenä, mutta niin tukevia käsivarsia ei ole kellään.

CYMBELINE.

Vait, poika! Äitis anna lopettaa.

CLOTEN. Meissä on vielä monta yhtä kovakouraista kuin Cassibelan; en sano, että minä olen niitä, vaikka on se minullakin nyrkki. — Miksi veroa? Miksi me maksaisimme veroa? Jos Caesar voi peitteellä kaihtaa meiltä auringon, tai pistää taskuunsa kuun, niin maksamme kyllä hänelle veroa valosta; muutoin, herraseni, ei verosta puhettakaan, pyydän nöyryimmästi.

CYMBELINE.

Olimme vapaat, tiedätte sen, kunnes
Kiristi Rooma väkivalloin meiltä
Tuon veron. Vallanhimo Caesarin —
Mi paisui niin, ett' oli mailman sivut
Haleta melkein — julkeasti meidät

Ikeeseen pani. Sitä päältään puistaa
Sotaisan tulee kansan, jota mekin
Kyll' ollaan. Sanomme siis Caesarille,
Ett' esi-isämme Malmutius[7] meille
Lain sääti, jot' on liiaks typistellyt
Caesarin miekka; mut sen vapaan käytön
Omalla voimallamme vanhoilleen
Taas järjestämme, vaikka Rooma kuinka
Siit' äkäilköön. Lain meille toi Malmutius,
Jok oli ensimmäinen brittiläinen,
Mik ohimoilleen laski kultakruunun
Ja kuninkaaksi kutsui itseään.

LUCIUS.

Siis surukseni julistaa mun täytyy
Augustus Caesar — Caesar, jonka palkoiss
Enemmän kuninkaita on, kuin sulla
On renkejä — sun viholliseksesi.
Siis kuule: sotaa, hävitystä sulle
Nimessä Caesarin nyt julistan;
Et kosta sa välttä. Haasteen annoin;
Nyt kiitän puolestani.

CYMBELINE.

Tervetullut!

Sun Caesarisi löi mun ritariksi;
Ma nuorna häntä palvelin, ja niitin
Näin kunniaa; jos nyt hän pois sen vaatii,
Niin viimeiseen mun täytyy sitä puoltaa.
Ma kuulin, että vapautensa tähden
Pannonian ja Dalmatian miehet[8]
Aseissa ovat; kurjaa oisi, jos ei
Tät' esikuvaa brittiläiset seurais:
Sit' ei näe Caesar.

LUCIUS.

Toimi puhukoon.

CLOTEN. Hänen majesteettinsa sanoo teidät tervetulleiksi. Hauskutelkaa siis meillä päivä tai pari, tai vaikka enemmänkin. Jos sitten tahdotte etsiä meitä toisissa aikeissa, niin tapaatte meidät suolavesi-vyöhykkeessämme; jos sieltä pieksette meidät pois, niin on se omanne; jos seikkailussa kaadutte, niin saavat variksemme pitää sitä parempia päiviä, ja sillä loppu.

LUCIUS.

Niin oikein, herraseni.

CYMBELINE.

Nyt tiedän minä valtiaanne tahdon,
Ja minun hän; siis, tervetullut vain!

(Menevät.)

Toinen kohta.

Toinen huone hovilinnassa.

(Pisanio tulee, lukien kirjettä.)

PISANIO.

Kuin? Uskotonko? Miksi ette maini,
Ken herja häntä syyttää? — Leonatus!
Oi, herra, mikä inha rutto korvaas
On tarttunut? Mik' Italian konna,
Joll' yhtä myrkkäinen on suu kuin käsi,[9]
On liian alttiin korvas harhaan vienyt?
Hän hauras? Ei! Hänt' uskollisuudestaan
Näin rangaistaan, ja jumalatar on hän,

Ei nainen, kestäessään hyökkäystä,
Joll' ihka hyveen valtaisi. — Oi, herra,
Niin halpa häneen nähden nyt on mieles
Kuin ennen säätys! — Minä hänet tappaa?
Siks että vala, rakkaus, uskollisuus
Mua velvoittaa? Ma häntä? Hänen vertaan?
Jos hyvää palvelust' on tuo, niin koskaan
En hyvä palvelija olla tahdo.
Mink' olen näköinenkään, jos niin julmaa
Minusta luullaan, kuin tuo teko vaatii? —
"Tee se. Ma hälle kirjoitan, ja itse
Hän antaa sulle siihen tilaisuuden" —
Kirottu lehti, yhtä musta kuin on
Sinussa muste! Tunnoton sa liuska,
Apuri tässä työssäkö? ja näytät
Noin immen puhtaalta? Hän tulee tuossa.
Ma tästä käskyst' olen tietämätön.

(Imogen tulee)

IMOGEN.

Pisanio hyvä, mitä kuuluu?

PISANIO.

Tässä

Ois kirje, rouva, minun herraltani.

IMOGEN.

Sun herraltasi! Mun hän on: Leonatus.
Se viisas tähtitaikur' ois, ken tähdet
Niin tuntis kuin tuon käsialan minä;
Hän tietäis tulevaiset. — Jumalani,
Suo että tuosta henkäis yljän lempi
Ja terveys, mielihyvä — erostamme
Ei toki, ei — se tuskaks olkoon hälle —
On lääket' usein tuska, niinpä tääkin,
Se lemmen nuorentaa — niin, mielihyvä,
Mut ei vain tästä! — Anteeks, vaha kulta! —
Oi, onnen mehiläiset, jotka teette
Nää salausten lukot! Lempivällä
Ja velkain ahtamalla eri toive:
Syynalaiset te tyrmään heitätte,
Mut Cupidonin kirjeet lukitsette! —
Hyviä uutisia, jumalat!

(Lukee.) "Oikeus, ja isäsi viha, jos hän minut alueellaan tapaisi, eivät voi olla niin julmat minulle, ett'et sinä, luoduista kallein, voisi katseellasi minua jälleen elvyttää. Tiedä siis, että olen Cambriassa, Milfordin satamassa. Tee, mitä lempesi tämän johdosta sinulle neuvoo. Tällä toivottaa sinulle kaikkea onnea hän, joka pysyy valassaan uskollisena ja yhä lemmessä kasvaa, sinun omasi,

Leonatus Posthumus."

Nyt hepo siivekäs! Pisanio, kuule:

Hän Milfordin on satamassa. Lue,
Ja sano matka sinne. Arkitoimi
Jos viikossa sen tarsii, miks en minä
Päivässä lentäis? — Siis, Pisanio hyvä,
Jok' ikävöit, kuin minä, herraas nähdä;
Jok' ikävöit — et sentään, et kuin minä —
Mut toki ikävöit, jos heikomminkin —
Oi! et kuin minä, jonka ikävällä
Ei määrää, rajaa — sano, puhu joutuun —
Oi! lemmen uskotuisen tulis täyttää
Niin kuulon solat, että suupuis aisti —
Kuink' etääll' on tuo siunattu Milford;
Ja miksi Walesill' oli onni saada

Semmoinen satama? Mut kaikkein ensin,
Mitenkä päästä täältä? Miten puoltaa
Sit' ajan juopaa, mikä täältä-lähdöst'
On paluuseen? Mut ensin, miten päästä?
Miks syntyis puolto ennen siitäänsä?
Puhumme tästä sitten. Pyydän, sano:
Kuin monta sataa virstaa ratsastaa
Voin tunnissa?

PISANIO.

Jo sata virstaa päiväss'
On teille, rouva, kyllin, milt'ei liikaa.

IMOGEN.

Kuin? Hirsipuuhunkaan ei ratsasteta
Niin vitkaan. Kilpa-ajoiss', olen kuullut,
On ratsun juoksu joudumpi, kuin hiekan
On tiimalasissa. Mut tää on höpsää. —
Kamarirouvan täytyy sairaaks tulla
Ja pyytää kotiin. Ratsupuku oiti
Minulle moinen hanki, jota käyttää
Maanmiehen vaimo.

PISANIO.

Aatelkaahan, rouva!

IMOGEN.

Eteeni näen vain, en tänne, tuonne,
En mitä seuraa, kaikki se on usvaa,
Sen läpi en voi nähdä. Mene joutuun!
Niin tee, kuin käsikin. Muut' ei tehtävää;
Yks vain on tie, ja Milford määrän pää.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Wales. Vuoriseutu, siinä luola.

(Belarius, Guiderius ja Arviragus tulevat.)

BELARIUS.

On päivä kaunis, huoneess' ei nyt viihdy,
Kun maja on niin matala kuin meillä.
Kumaraan, pojat! Ovi tämä neuvoo,
Mitenkä taivasta on palveltava,
Se taivuttaa teit' aamuhartauteen.
Niin korkeat on kuningasten portit,
Ett' aarnit niissä voisi rehennellen
Kopeilla, korska käärelakki päässä,[10]
Kumartamatta auringolle. — Terve,
Ihana taivas! Vuoren asukkaina
Me emme ynsistele, niinkuin rikkaat
Palatsiherrat.

GUIDERIUS.

Terve, taivas!

ARVIRAGUS.

Terve, taivas!

BELARIUS.

Nyt riistan ajoon! Ylös vuoriin tuonne!
On jalat teillä nuoret. Minä tänne
Jään aukealle. Kun mun sieltä näette
Niin pienenä kuin varis, ajatelkaa,
Ett' isontaa ja pienentää vain paikka;

Muistelkaa, mitä kerroin ruhtinoista
Ja prinseistä ja sodan kohtaloista:
Ei hyvää siellä hyvä työ, jos teet sen,
Vaen jos se tunnustetaan. Sen kun muistat,
Niin kaikki, mitä näet, on hyödyks sulle,
Ja usein lohduksesi huomaat, ett' on
Kopassaan kuoriainen turvatumpi
Kuin kotka leijasiipi. Elo tääll' on
Jaloppi tiuskottavan käskytyötä,
Parempi tyhjän tointa turhan eestä,
Upeempi velkasilkiss' uljailua:
Senlaista kyllä lakittelee saksa,
Mut velka pannaan kirjaan. Tääll' on toista.

GUIDERIUS.

Kokenut mies! Me siivettömät raukat
Kierrämme pesää, tuntematta ilmaa
Tuoll' ulkona. Tää elo ehkä paras,
Jos rauha paras; herttaist' on se teille,
Kovempaa kokeneelle, jäykän ijän
Omaista myös; mut hengettyyden soppi,
Vuoteessa kulkemista on se meille,
Vain velkatyrmä, jonk' ei piirist' yli
Saa mennä.

ARVIRAGUS.

Mitä haastamista meillä,
Kun teidän ikään joudumme? Kun pieksee
Sade ja tuuli mustaa talvikuuta.
Mitenkä luolass' ahtahassa viettää
Viluista aikaa? Emme nähneet mitään:
Petoja oomme; saalihille viekkaat
Kuin ketut; ruoalle kuin sudet ahnaat;
Pakoista ajaa, siinä miehuutemme:
Kuoriksi häkin teemme, vapaasti
Kuin häkkilinnut laulain tyrmässämme.

BELARIUS.

Oi, puheitanne! Jospa lihaan vereen
Kaupungin voitonpyynnön tuntisitte
Ja hovin tavat, joit' on yhtä työläs
Pitää kuin jättää! Jos ken huippuun nousee,
Niin varmaan sortuu, tai on tie niin liukas,
Ett' aina pelkää sortua. Ja sota:
Ilmeistä vaivaa, vaaran etsimistä
Vain maineen vuoks; jok' etsimiseen kuolee,
Ja muistokseen saa yhtä usein pilkan
Kuin kehun urhotöistäs; usein vielä
Saa pahan palkakseen, kun hyvää teki,
Ja — mikä pahempi on — potkustakin
Saa kumartaa. — Tää taru, pojat, kerran
Minusta kerrotahan. Rooman miekoist'
On ruumiissani jäljet; paras muinoin
Mull' oli maine; Cymbeline mua suosi;
Kun urhon nimi mainittiin, niin minun
Lähinnä oli; olin niinkuin puu,
Jonk' oksat nuokkuu hedelmiä täynnä —
Mut yhdess' yössä myrsky taikka ryöstö
Karistaa kypsän viljan, lehdet riistää,
Ja näin jään alastonna säiden valtaan.

GUIDERIUS.

Kuink' epävarmaa suosio!

BELARIUS.

Ja syytä

Ei muuta — sen jo kuulitte — kuin että
Kaks konnaa, joiden väärät valat tahri
Mun puhtaan kunniani, Cymbelinen
Sai uskoon, että roomalaisten kanssa
Liitossa olin. Näin maanpakoon jouduin,
Ja vuotta kaksikymment' on tää tanner
Ja tämä vuori maailmani ollut;
Tääll' elin kunnan vapaana, ja maksoin
Taivaalle useamman hurskaan velan,
Kuin ennen eläissäni. — Ylös vuoriin! —
Ei metsämiehen kieltä tää. — Ken ensin
Eränsä tuo, se juhlan sankar' olkoon
Ja toiset kaksi häntä palvelkoot.
Ei täällä myrkyn pelkoa; sen koti
On ylhäisissä. Laaksoon tulen vastaan.
(Guiderius ja Arviragus menevät.)
Kuin työläs peittää luonnon kipinöitä!
Nuo lapset kuninkuuttaan eivät tunne;
Ei luule Cymbeline, ett' eloss' ovat.
He uskovat, ett' ovat mun; ja vaikka
Luolassa puuttees' ovat kasvaneet
Ja selkää köyristäneet, mieli toki
Palatsiin palaa; luonto heille neuvo
Toimissa halvoissakin prinssin tavat,
Joit' oppii vaivoin muut. Tuo Polydore —
Britannian vallan perijä, jok' isält'
On saanut nimen Guiderius — Zeus!
Kun istun jakkarallani ja kerron
Sotaisist' urotöistäni, hän oiti
Eloissaan hyökkää kertomukseen, sanoo:
"Noin vihollisen kaadoin, noin sen niskaan
Ma astuin jalkani" — ja heti syöksee
Kuninkaanveri poskiin, hiki nousee,
Kirstyy ruumiin jänteet, liikkeet kaikk' on
Sanaini mukaan. Nuorempainen, Cadwal —
Tät' ennen Arviragus — samoin luo
Eloa kertomukseen, enemmän vain
Omalla laillaan. — Kuule, ajo alkaa! —
Oi! Cymbeline, sen vääräks sanoo taivas
Ja tuntoni, ett' ajoit minut maasta;
Siks otin poikas, kahden, kolmen vanhat,
Perijät sulta ryöstääkseni, niinkuin
Sa maat veit multa. Euryphile, sinä
Heit' imetit; he äidikseen sun luuli,
Ja päivittäin sun hautaas kunnioivat.
Min' itse, Belarius — täällä Morgan —
Käyn heidän isästään. — Haa! Ajo käy!

(Menee.)

Neljäs kohtaus.

Milfordin sataman lähitteellä.

(Pisanio ja Imogen tulevat.)

IMOGEN.

Kun ratsailt' astuimme, niin sanoit, ett' on
Lähellä paikka. — Saalastaan ei äiti
Niin nähdä halunnut kuin minä tuota. —
Pisanio! Miss' on Posthumus? Mik' on sun,
Kun noin sa tuijotat? Miks huokaus pääsi
Sun rinnastasi? Maalattua moista
Pidettäis ilman omaa selitystään

Jo houruolentona. Ota muoto
Vähemmän peljästynyt, ennenkuin
Vie kauhu multa maltin! Mikä on?
Tuon kirjeen mulle töykkäät katseella
Niin töykällä. Jos suvisanomias,
Niin ensin hymyile; jos talvisia,
Hymyile yhä! — Puolisoni käsi!
Tuo kyinen Rooma viekkaampi on häntä;
Hänt' uhkaa vaara. — Puhu, mies; sun kielel
Voi taittaa kauhun, joka lukiessa
Mun tappaa voisi.

PISANIO.

Lukekaahan, rouva,
Niin näette, kuinka mua, kurjaa miestä,
Ivainen onni seuraa.

IMOGEN (lukee). "Pisania, haltijattaresi on aviovuoteeni häväissyt; todistukset ovat vertavuotavia sydämmessäni. En puhu heikkojen luulojen nojalla, vaan todistuksen perustuksella, joka on yhtä valtava kuin suruni ja niin varma kuin se, että vaadin kosta. Tämä osa tulee sinun, Pisanio, minun puolestani toimittaa, jos ei uskollisuuttasi ole hänen uskottomuutensa tahrannut. Lopeta omalla kädelläsi hänen elämänsä, toimitan sinulle tilaisuuden siihen Milfordin satamassa. Olen hänelle sitä varten kirjoittanut. Jos pelkääät lyödä iskun ja antaa minulle tiedon, että se on tehty, niin olet hänen häpeänsä parittaja ja sinäkin minulle uskoton."

PISANIO.

Miks miekkani ma paljastaisin? Kirje
Jo hänet tappoi. — Tää on parhaasta;
Sen terä miekkaa tuimempi, sen kieli
Niilinkin käärmehyistä myrkkyisempi,
Sen henki vihuriel seljäss' ajaa
Ja panettelee kaikki maailman sopeet:
Kuninkaat, kuningattaret ja vallat,
Matroonat, immet; haudan salaudetkin
Sen muihe myrkyttää. — Kuin voitte, rouva?

IMOGEN.

Vai uskoton! Mik' on siis uskotonta?
Hereillä maata, aatella vain häntä?
Yöt itkeä? Jos uni luonnon voittaa,
Herätä huutooni, kun jotain hänest'
Uneksin julmaa? Sekö uskotonta?

PISANIO.

Ah, rouva hyvä!

IMOGEN.

Uskotonko minä?
Sun tuntos todistakoon, Jachimo!
Kun häntä sinä riettaudesta syytit,
Niin näytit konnalta; nyt muotos tuntuu
Hyvältä kyllä. — Joku Rooman leikko,
Jonk' äitinä on ruse, hänet voitti.
Min' olen vanha, muotiheitto vaate,[11]
Naulassa riippumahan liian kallis,
Ja ratkottava siis; — paloiksi pankaa!
Oi, miehen vala pettää naisen! Sinä
Kun petit, ylkä, kaikki hyvä näkö
Konnuuden verho vain on, vieras tuote,
Vain naisten syötiks aiottu.

PISANIO.

Oi, kuulkaa!

IMOGEN.

Sai kunnan mieskin uskottoman nimen,
Jos haastoi vain kuin uskoton Aeneas;

Ja itku Sinonin sai huonoon huutoon
Hurskaatkin kyyneleet ja säälin kielsi
Tosi kurjuudelta. Näin, Posthumus, sinäi
Hapatat tyynni kaikki kunnan miehet;
Petokses jälkeen pattoist' on ja väärää
Hyvyys ja kelpo. — Sinä ollos rehti,
Tee herras käsky. Kun sa hänet tapaat.
Kehaise nöyryyttäni. Katsos, itse
Ma vedän miekan! Ota, sydämmeeni
Se tähtää, lemmen viattomaan majaan!
Älä pelkää: siell' ei muuta kuin vain tuskaa;
Ei herras ole siellä, joka kyllä
Sen aarre oli. Käsky täytä! Iske;
Kyll' ehkä lienet suuremmissa uljas,
Mut pelkur' olet nyt.

PISANIO.

Pois, halpa ase!

Käteni raiskaat.

IMOGEN.

Kuollahan mun pitää;

Ja jos et nyt mua surmaa, niin et ole
Isäntäs palvelija. Itsemurhast'
On kielto jumalallinen, se rampaa
Mun heikon käteni. Kas, täss' on sydän!
Edess' on jotain: — seis! en pyydä suojaa,
Kuin tuppi olen nöyrä. — Mit' on tämä?
Lähetyskirjat uskollisen yljän'
Ja kaikki vääräoppiset! Pois, pois,
Te uskon turmelijat! Teist' ei enää
Sydämmen suojaksi! Näin, hupsut raukat,
Uskomme väärää opettajaa. Vaikka
Petettyyn tuimastikin petos koskee,
Niin suuremmat on petturilla tuskat.
Ja sinä, Posthumus, jok' opetit
Mua tylyks isälleni, kuninkaalle,
Ja vertaisteni prinssein kosinnat
Näin sait mun hylkimään, sa huomaat vasta,
Ett' ei se ollut tavallinen teko,
Vaan harvinainen aivan. Tuskaks käy
Mun aatella, kun häneen kyllästyit,
Ken nyt sua hurmaa, kuinka muistoni
Sua silloin vaivaa. — Riennä, ole hyvä!
Teurastust' anoo lammas. Miss' on puukkosi
Hitaillet liiaks herras asioissa,
Kun minäkin jo pyydän.

PISANIO.

Armas rouva,

Ei silmän' ole ummistunut siitä
Kuin sain tään toimen.

IMOGEN.

Tee se, niin saat maata!

PISANIO.

Sokeiksi ennen valvon silmäni.

IMOGEN.

Miks siihen suostuit? Miksi turha matka?
Näin monta peninkulmaa? Tämä paikka?
Omasi, mun ja ratsujemme vaivat?
Näin suotu aika? Hovi säikkyyneenä,
Kun poistuin sieltä enkä enää koskaan
Palata aio? Miks näin kauas tulit,

Ja nyt et jouta jännitä, vaikk' erä
On edessäsi?

PISANIO.

Aikaa voittaakseni
Ja välttääkseni tämän inhan toimen
On mulla tuuma. Tyynesti mua kuulkaa.

IMOGEN.

Väsyksiin kieles puhu. Olen portto,
Sen kuulin; korvaan valhe tuo niin syvän
Löi haavan, ettet syvempää voi tehdä
Etk' auttaa tätäkään. No, puhu.

PISANIO.

Rouva,
Täältä' ette palaa kai.

IMOGEN.

En luultavasti,
Kosk' aiot tappaa mun.

PISANIO.

En, en. Mut jospa
Niin viisas olisin kuin olen rehti,
Niin onnistuisi tuuma. Muut' en usko,
Kuin että herrani on petetty;
Niin, konna, joku aimo konna teistä
On molemmista tehnyt julmaa pilkkaa.

IMOGEN.

Niin, Rooman portto kai.

PISANIO.

Ei, totisesti
Nyt teidät kuolleeks ilmoitan ja hälle
Verisen merkin laitan; niin hän käski.
Hovissa teitä kaivataan, ja tämä
Sen vahvistaa.

IMOGEN.

Mut, ystäväni, mitä
Sill' aikaa teen? Miss' asun? Miten elän?
Mik' elämässä lohduksi, kun olen
Yljältä kuollut?

PISANIO.

Jos on mieleen hovi. —

IMOGEN.

Ei hovi, eikä isä, ei; ei myöskään
Tuo raaka, pöyhkä, tyhmä tyhjikkö,
Tuo Cloten, jonka kosintaa niin kammon
Kuin piiritystä.

PISANIO.

Jättämällä hovin
Te saatte maankin jättää.

IMOGEN.

Entä sitten?
Britanniassako vain on aurinkoa?
Britanniassako yksin päivää, yötä?
Maailman kirjass' on Britannia
Vain lisä, liite: joutsenuen pesä
Isossa lammikossa. Lieneehän
Sen ulkopuolellakin ihmisiä.

PISANIO.

Iloitsen, että muut on seudut teillä
Mielessä. Rooman lähettiläs, Lucius,
Milfordin satamaan saa huomenna.
Jos voitte mieltä pitää yhtä nöyrää,
Kuin kohtalonne on, ja peittää sitä,
Mik' ilmeisenä, vaaraks oisi teille,
Niin tietä astelette mukavaa
Ja toiverikasta ja Posthumusta
Lähellä ehkä, niin lähellä, että,
Vaikk' ette näkisikään hänen töitään,
Huhulta joka hetki kuulla saatte,
Miten hän elää.

IMOGEN.

Oi, jos tuo käy laatuun,
Nimeni vaaraan — kuolemaan ei toki —
Ma uskallan.

PISANIO.

No niin, on seikka tämä:
Pois naiseus unhottakaa, käskeväisyys
Nöyryyteen vaihtakaa, ja pelko, arkuus —
Nuo naisen käskyläät, tai oikeammin,
Naissuvun oma itse — karskiin luontoon;
Pureva olkaa, kielevä ja sapi
Ja riitaisa kuin kärppä; täytyy vielä
Unohtaa poskienkin kallis aarre
Ja jättää se — voi, sydämmettömyyttä!
Ei auta muu — tuon himokkaan Titaanin,
Tuon mailman suutelijan saalihiksi,
Hylätä uuras, sievä korutaito,
Jot' itse Juno kadehtii.

IMOGEN.

Jo riittää:
Ma huomaan, mihin tähtäät; olen melkein
Jo mies.

PISANIO.

Mut ensin miehen näköiseksi;
On sitä vasten mulla laukussani
Varattu takki, lakki, housut, kaikki,
Mitä on tarvis. Näin jos puettuna
Ja ikäistänne miestä jäljitellen
Paraimman mukaan, Luciukselta
Anotte palvelusta, kerrotte
Mitä osaatte — ja hän sen pian huomaa,
Jos soitantoa tajuaa — niin varmaan
Ilolla teidän pyyntöönne hän suostuu.
Hän kunnan mies on ja — mik' arvokkaampaa —
Myös hurskas mies. Jos mitä tarvitsette,
Niin minä olen rikas, teitä autan
Nyt sekä vasta.

IMOGEN.

Sinä ainoo lohtu,
Mink' antaa mulle taivas! Mene toimiin:
On paljon mietittävää; ajan varaa
Nyt tulee käyttää. Uhkatuumaan suostun
Kuin sotamies, ja ruhtinaisin mielin
Sen aion täyttää. Mene, ole hyvä.

PISANIO.

Niin, rouva, lyhyet jäähyväiset,
Hovissa ettei kaivattais ja luultais

Pakoonne mua syypääks. Tässä pullo;
Sen kuningatar antoi mulle; kallis
Sen neste on; jos sairaus merellä
Tai huono vointi maalla teitä kohtaa,
Niin tilkka tuosta auttaa. — Varjoon menkää
Mieheksi varustaumaan. — Onneks kaikki
Jumalat johdattakoot!

IMOGEN.

Aamen! Kiitos!

(Menevät.)

Viides kohtaus.

Huone Cymbelinen hovilinnassa.

(Cymbeline, kuningatar, Cloten, Lucius,
ylimyksiä ja seuralaisia tulee.)

CYMBELINE.

Siis, — hyvästi vain!

LUCIUS.

Kiitos, majesteetti!

Mua kutsuu keisari, mun täytyy matkaan.
Surettaa, että Rooman viholliseksi
Sanoa pitää teitä.

CYMBELINE.

Väestömme

Sen iestä ei kärsi; kuninkaallist'
Ei oisi myös, jos vapauden tunne
Vähempi meissä nähtäisi.

LUCIUS.

Nyt pyydän

Vain turvaa täältä maitse Milfordiin. —
Kumarrus armo rouvalle ja teille!

CYMBELINE.

Se toimi uskottu on teille, loordit.
Mut tarkoin muistakaa, mit' arvo vaatii. —
Hyvästi, jalo mies!

LUCIUS.

Kätenne, prinssi!

CLOTEN.

Se ystävän on nyt, mut tästä lähtein
Se vihamiehen on.

LUCIUS.

Niin, vasta loppu
Sen sanoo, kuka voittaa. Hyvästi!

CYMBELINE.

Saatelkaa, hyvät herrat, jalo Lucius
Severnin tuolle puolen. — Onni matkaan!

(Lucius ja ylimykset poistuvat.)

KUNINGATAR.

Hän vihass' eroo. Kunniaksi meille,
Ett' aiheen siihen annoimme.

CLOTEN.

Niin kyllä;

Nyt saavat tahtons' uljaat brittiläiset.

CYMBELINE.

Lucius kirjoitti jo keisarille,
Miten on täällä laita. Siis on aika
Asettaa vankkurit ja huovit kuntoon.
Hänellä joukkoja on Galliassa,
Ne pian kokoo hän, ja sitten johtaa
Hän sodan tänne.

KUNINGATAR.

Nyt ei auta maata,
Vaan pontevasti toimihin ja joutuun.

CYMBELINE.

Se luulo, ett' on käypä näin, se meitä
On jouduttanut. Mutta, armas, missä
On tyttäremme? Rooman lähetille
Ei näyttäynyt, eik' ole meitä tänään
Hän huomennellut. Siinä vesass' asuu
Enemmän häijyyttä kuin lapsen mieltä,
Sen kyllä näemme. — Kutsu hänet tänne.

(Palvelija menee.)

On oltu liian veltot.

KUNINGATAR.

Kuninkaani,

Hän Posthumuksen maanpaosta asti
On yksin elellyt; ja aika yksin
Voi moista parantaa. Oi, älkää olko
Hänelle kova; hän on nuhteille
Niin arka, ett' on sana hälle isku,
Ja isku kuolema.

(Palvelija palajaa.)

CYMBELINE.

Miss' on hän? Millä

Tuot' ynseyttä puoltaa?

PALVELIJA.

Majesteetti,

Lukoss' on ovi; mitään vastausta
Ei sieltä saa, jos kuinka kolkuttaa.

KUNINGATAR.

Kun viimeks luonaan kävin, pyysi anteeks
Hän huoneess'-oloansa; siihen häntä
Pakotti sairaus; hänen täytyi jättää
Tuo päivittäinen kunnioitus, johon
Hän oli teille velkapää; mun pyysi
Tät' ilmoittaa, mut, anteeks, hovin touhut
Sen muistostani vei.

CYMBELINE.

Lukossa ovi?

Ei hiljan nähty? Suokoon Zeus, ett' aihett'
Ei oisi pelkoon!

(Menee.)

KUNINGATAR (Clotenille).

Seuraa kuningasta.

CLOTEN.

Pisanio, tuo palvelija vanhus.
On poikess' ollut kaksi päivää.

KUNINGATAR.

Mene! —

(Cloten menee.)

Pisano, Posthumuksen taattu mies!
Hän on se myrkky. Josp' ois sen vuoks poissa,
Ett' on hän sitä juonut, luullen sitä
Hyväksikin! Mut tytär, miss' on hän?
Kentiesi hänet valtasi epätoivo,
Tai lemmen hehkusiivill' ehkä lensi
Halutun Posthumuksen luo. Hän mennyt
On kuolemaan tai häpeään; ja mulle
Se yhtä on; kun poissa on hän vain,
Britannian kruunu mun on hallussain. —
(Cloten palajaa.)

No poika?

CLOTEN.

Karuss' on hän, se on varma.
Kuningast' ilahuttaakaa; hän raivoo;
Lähetä hänt' ei kukaan tohdi.

KUNINGATAR (syrjään).

Hyvä!

Ja hautaan hänet vieköön suru syvä!

(Menee.)

CLOTEN.

Lemmin ja vihaan häntä; hän on kaunis
Ja ruhtinaallinen ja tenhovampi
Kuin nainen, naiset, koko sukupuoli.
Hänell' on jokaisesta paras osa,
Ja kaikist' yhdistettynä hän voiton
Vie kaikista. Siks häntä lemmin. Vaan kun
Mua inhoo hän ja halpaan Posthumukseen
Lempensä tuhlaa, tuo niin älyn raiskaa,
Ett' edut muutkin ehtyy; siitä syystä
Vihata päätän häntä, vieläpä
Hänelle kostaa. Sillä, kun on narrit —
(Pisano tulee.)
Ken siellä? Mitä? Vehkeiletkö, lurjus?
Käy tänne! Soma parittaja! Konna,
Miss' on sun rouvas? Sano joutuun, tai
Saat mennä hornaan heti.

PISANIO.

Hyvä prinssi!

CLOTEN.

Niin, missä rouvas? Kautta Zeun! En kysy
Sit' enää toiste. Salaluikki sinä,
Salaisuus ilmi, taikka sydämmestä
Sen riistän maalle! Armaansako luona,
Jonk' alhaisuuden leiviskäst' ei irti
Saa arvon hiukkaa!

PISANIO.

Prinssi hyvä, kuinka
Vois siellä olla? Milloin katosi hän?
Mies Roomass' on.

CLOTEN.

Mut nainen? Likemmäksi!
Älähän koukkuile! Tee täysi selko:
Mihinkä on hän joutunut?

PISANIO.

Ah, arvollisin prinssi!

CLOTEN.

Arvollisin konna!

Miss' emäntäsi? Sano kerrassaan,
Sana, ja oiti! — "Arvolliset" hiiteen! —
Sanotko, taikka vait'olosi heti
Tuo tuomion ja kuoleman.

PISANIO.

No niin,

Tää paperi se kertoo, mitä tiedän
Paosta tuosta.

(Antaa hänelle kirjeen.)

CLOTEN.

Näytähän! Ei turvaa

Hänt' itse Augustuksen valtikka.

PISANIO (syrjään).

Tuo taikka hukka! Kyllin etääll' on hän.
Sen lukekoon! Siit' on vain hälle vaivaa,
Ei vaaraa rouvalle.

CLOTEN.

Hm?

PISANIO (syrjään).

Herralleni

Ma hänet kuolleeks sanon. Imogen!
Menestys menolleen ja paluulleen!

CLOTEN.

Mies, onko tämä kirje oikea?

PISANIO.

On, tietääkseni.

CLOTEN. Se on Posthumuksen käsialaa, tunnen sen. — Kuules, mies, jos et tahtoisi olla konna, vaan palvella minua uskollisesti ja toimittaa kaikki tehtävät, joihin minulla olisi syytä käyttää sinua; vakaalla innolla — toisin sanoen: toimittaa kaikki konnantyöt, joihin käsken sinua, vilpittömästi ja uskollisesti — niin pitäisin sinua kunnan miehenä; silloin sinulta ei puuttuisi varoja elatukseesi eikä puoltolauseita virkaylennyksiin.

PISANIO.

Hyvä on, armollinen prinssi.

CLOTEN. Tahdotko palvella minua? Koska olet niin sitkeästi ja itsepintaisesti kiintynyt tuon kerjurin Posthumuksen kehnoon onneen, niin, kiittolaisuuden sääntöjen mukaan, sinun pitäisi olla minullekin harras seuralainen. Tahdotko palvella minua?

PISANIO.

Tahdon, herra.

CLOTEN. Tuohon käteen! Tuossa on kukkaroni. Onko sinulla tallella vanhan isäntäsi vaatteita?

PISANIO. On, herra, asunnossani, sama puku, joka hänellä oli yllään, kun hän jätti hyvästi armollisen haltijattareni.

CLOTEN.

Ensi toimeksesi tuo se puku tänne; se olkoon sinun ensimmäinen toimesi.
Mene!

PISANIO.

Heti paikalla, herra.

(Menee.)

CLOTEN. "Tapaan sinut Milfordin satamassa!" — Unohdin kysyä häneltä yhtä asiaa; panen sen

mieleeni toistaiseksi. — Juuri siellä, sinä konna, Posthumus, minä sinut tapan. — Jospa se puku vain jo olisi täällä! Se nainen sanoi kerran — se oli niin karvasta, että vieläkin sydäntä ellottaa — että Posthumuksen pelkät vaatteet olivat hänestä suurempiarvoiset kuin minun oma, jalo persoonani täydessä lahjaini koristuksessa. Nuo vaatteet ylläni minä sen naisen valtaan; ensin tapan miehen hänen silmänsä edessä; siinä hän näkee minun miehuuteni, joka on oleva kova tuska hänen ylpeydelleen. Kun mies makaa maassa, ja kun olen pitänyt ivallisen hautapuheeni hänen kuolleen ruumiinsa ääressä, ja sitten himoni tyydyttänyt — jonka, niinkuin sanoin, teen hänen kiusakseen niissä vaatteissa, joita hän niin ylisteli — niin pieksen hänet takaisin hoviin, potkaisen hänet jälleen kotia. Hän on minua hilastellen halveksinut, ja minä hänelle riemastellen kostan.

(Pisano palajaa, vaatteet mukanaan.)

Nuoko ovat ne vaatteet?

PISANIO.

Nämä, armollinen herra.

CLOTEN.

Kuinka kauan on siitä kuin hän läksi Milfordin satamaan?

PISANIO.

Hän tuskin vielä lienee siellä.

CLOTEN. Vie tämä puku huoneeseeni, se on minun toinen käskyni; kolmas on se, että olet tahallasi mykkä hankkeisiini nähden. Täytä vain velvollisuutesi, niin tosi virkaylennys tulee itsestään. — Kostoni on nyt Milfordissa; oi, että olisi minulla siivet lentää jäljestä! — Tule, ja ole uskollinen.

(Cloten menee.)

PISANIO.

Katala neuvo! Uskollisna sulle,
Uskollisimman pettäisin — ja mulle
Niin ei saa käydä. — Milfordissa et
Sa löydä, ketä etsit, — Taivaiset
Hänelle siunaukset! Myöhä olkoon
Tuon narrin kiire; vaiva palkaks tulkoon!

(Menee.)

Kuudes kohtaus.

Belariuksen luolan edusta.

(Imogen tulee, pojan vaatteissa.)

IMOGEN.

Oi, vaivaloista miehenä on olla!
Väsynyt olen aivan; kaksi yötä
Maa oli vuoteenani. Sairastuisin,
Mut aikeeni mua vahvistaa. — Milford,
Kun vuorenhuipulta sun näin, niin näytit
Niin läheiseltä! Zeus! On niinkuin maakin
Pakenis vaivaista, se maa, jost' etsii
Hän lohtuaan. Kaks loista sanoi, ett'en
Vois eksyä. Oi, valhehtiiko kurjuus,
Jok' itse ahtaall' on ja siinä näkee
Kurin ja koetuksen? Eikä ihme,
Kosk' itse rikas tuskin puhuu totta.
Pahempi kylläisen on hairaus kuin on
Hätäisen pakkovalhe; kuninkaassa
On vilppi pahempi kuin kerjääjässä. —
Oi, kallis ylkä! Sinussa on vilppi;
Mut kun sua aattelen, niin nälkä poistuu,
Vaikk' äsken olin siihen kuolla. — Mitä?
Täss' onko polku? Villin luola täällä?
Huudanko? En, en tohdi. Mutta nälkä
Rohkaisee luonnon, ennenkuin sen murtaa.

Lepo ja kyllyys siittää pelkureita,
Mut hätä aina rohkeuden on äiti. —
Ken siellä? Jos liet sivistynyt, puhu;
Jos villi liet, niin ota taikka anna. —
Hoi! — Vastaust' ei. Siis sisään menen. Miekka
Tok' esille! Jos vihamies niin pelkää,
Kuin minä, miekkaa, pois hän päänsä kääntää.
Hyväinen taivas, vihollinen moinen!

(Menee luolaan.)

(Belarius, Guiderius ja Arviragus tulevat.)

BELARIUS.

Polydor paras metsämies on, siis myös
Pitojen herra; passari ja kokki
Cadwal ja minä; niin on sopimus.
Hiki ja into kuivuisi ja kuolis,
Jos hyötyä ei työstä. Tulkaa; maitti
Kotoisen ruoan höystää. Kalliolla
Väsytys kuorsaa, höyhenpatjoillaan kun
Vetelä laiskuus valvoo. — Rauha sulle,
Poloinen mökki, oma vartijasi!

GUIDERIUS.

Lamana olen.

ARVIRAGUS.

Minä työstä heikko,
Mut vahva mull' on ruokahalu.

GUIDERIUS.

Luolass'

On kylmää ruokaa; sitä järsikäämme,
Siks että riista kypsyy.

BELARIUS (katsahtaen luolaan).

Seis! Ei tänne!

Jos ruokaamme ei söisi, luulisin
Ett' on se keiju.

GUIDERIUS.

Mitä siellä on?

BELARIUS.

Zeus auta, enkeli! Tai jos ei se,
Niin mainen ihme! Tuossa jumaluus,
Ei poikaa vanhempi!

(Imogen palajaa luolasta.)

IMOGEN.

Oi, hyvät herrat,

Mua säästäkää! Ma kyllä huusin ennen
Kuin sisään menin. Mitä otin, aioin
Anoa taikka maksaa; totta, mitään
En varkain vienyt, enkä tekis sitä,
Vaikk' oisi tanner tuossa kultaa täynnä.
Tää raha ruoast' oisi; syötyäni
Sen oisin pannut pöydälle ja mennyt,
Rukoillen antajalle siunausta.

GUIDERIUS.

Rahaako, poika?

ARVIRAGUS.

Hopeat ja kullat

Loaksi ennen tulkoot! — jota kyllä

Ovatkin muille paitse niille, joiden
On jumalana loka!

IMOGEN.

Vihastutte.

Jos kuolen rikoksestani, niin tietkää,
Ett' oisin kuollut, jos en sit' ois tehnyt.

BELARIUS.

Mihinkä matka?

IMOGEN.

Milfordiin.

BELARIUS.

Ja nimi

IMOGEN.

Fidele. Muuan sukulainen Roomaan
On matkalla ja astuu siellä laivaan.
Ma sinne aion; nälkään nääntymässä
Näin jouduin tähän syntiin.

BELARIUS.

Kaunis poika,

Meit' älä moukiks usko; älä miestä
Asunnon mukaan arvo. Tervetullut!
Yö joutuu. Ennen lähtöäsi ruokaa
Saat parempaa ja kiitoksen, jos viivyt. —
No, pojat, tervetulettakaa vieras!

GUIDERIUS.

Jos nainen olisit, niin sulhoks sulle
Ma tarjouisin. — Kautta kunniani,
Min lupaan, sen myös maksan.

ARVIRAGUS.

Kiitos luojan,

Ett' on hän mies! Kuin veljyt on hän rakas.
Sua tervehdin kuin kauvan kaivattua
Veljyttä tervehditään: tervetullut!
Iloitse ystävässä!

IMOGEN.

Ystävässä!

(Syrjään.) Oi, jospa veljiä! Josp' oisivat
Isäni poikia! Mull' arvo silloin
Ois vähempi, mut tasapainoinen
Sinulle, Posthumus.

BELARIUS.

Hän joutuu tuskaan.

GUIDERIUS.

Josp' auttaa minä voisin!

ARVIRAGUS.

Taikka minä;

En vaivaa, vaaraa katsois. Hyvä taivas!

BELARIUS.

Kuulkaahan, pojat!

(He kuiskuttelevat keskenään.)

IMOGEN.

Mahtimiehet, — joilla

Ei hovi suuremp' ois kuin tämä luola,

Ja mui' ei passareita kuin he itse,
Ja kunto, jonka leimaa omatunto
Eik' epävakaa joukon tyhjä suosi, —
Ei noiden kahden tulis verroille.
Jumalat, anteeksi! Mut sukupuolta
Ma vaihtaa tahtoisin ja elää täällä,
Kosk' uskoton Leonatus on.

BELARIUS.

No niin!

Nyt riistan laitamme. — Käy sisään, poika:
Nälän on työläs haastaa. Kun on syöty,
Suvainnet meille elinvaiheistasi
Sen kertoa, min tahdot.

GUIDERIUS.

Tule sisään.

ARVIRAGUS.

Yö huuhkalle ja leivolle ei aamu
Niin tervetullut.

IMOGEN.

Kiitos!

ARVIRAGUS.

Astu sisään.

(Menevät.)

Seitsemäs kohtaus.

Rooma. Julkinen paikka.

(Kaksi senaattoria ja tribuuneja tulee.)

1 SENAATTORI.

Tää keisarin on kirjeen sisällys:
"Taisteluss' on alhaisempi kansa
Pannoniaa ja Dalmatiaa vastaan,
Ja Gallian on joukot liian heikot
Nyt kapinallista Britanniaa
Kukistamaan, niin tämä aatelimme
Jää tehtäväksi." Lucius on pantu
Prokonsuliksi. Teillä, tribuunit,
On tähän kiireelliseen väennostoon
Täys valtuus. Kauan Caesar eläköön!

TRIBUUNI.

Pääkomentaja Luciusko?

2 SENAATTORI.

Niin.

TRIBUUNI.

Ja Galliassa nyt?

1 SENAATTORI.

Niin; niinkuin sanoin
Sen joukon kanssa, jonka tämä nosto
On täydentävä. Valtakirjassanne
On luku määrätty ja aika, milloin
On lähdettävä.

TRIBUUNI.

Teemme tehtävämme.

(Menevät.)

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Metsä luolan lähitteellä.

(Cloten tulee.)

CLOTEN. Olen lähellä sitä paikkaa, jossa heidän piti kohdata toisensa, jos Pisanion kartta on oikeassa. Kuinka hyvin hänen vaatteensa sopivat minulle! Miks ei henttunsakin, jonka se on tehnyt, joka räätälinkin on tehnyt, sopisi yhtä hyvin? Sitä enemmän kun — luvalla sanoen — sanotaan, että vaimo sopii, kun sovittaa. Ja siinä minun nyt tulee näyttää taitoani. Tohdin sen sanoa itselleni — sillä turhamaista ei liene, että mies ja hänen peilinsä neuvottelevat keskenään hänen omassa kamarissaan — tarkoitan, että minun ruumiini viivat ovat yhtä hyvin piirretyt kuin hänenkin. Yhtä nuori olen, vahvempi olen, en huonompi varallisuudessa, etevämpi arvosuhteissa, ylevämpi synnyltä, yhtä kokenut yleisessä sotapalveluksessa, ja enemmän huomattu yksityisessä käsikämmässä; ja kuitenkin tuo itsepintainen elävä rakastaa häntä minun kiusakseni. Kuolevaa ihmistä! Posthumus, sinun pääsi, joka istuu harteillasi, keikahtaa siitä tunnin sisässä maahan, henttusi vallataan, vaatteesi leikettään kappaleiksi omien silmiesi edessä, ja kun kaikki tämä on tehty, potkaistaan naikko kotiin isänsä tykö, joka kenties suuttuu minuun näin kovakouraisesta pitelemisestä; mutta äitini, joka hänen oikkujansa vallitsee, on kääntävä kaikki minulle kiitokseksi. Hevoseni on lujasti kiinni. Maalle, miekka, julmaan aikomukseesi! Onnetar, toimita heidät minun käsiini! Kertomus heidän yhtymäpaikastaan pitää täysin kutinsa; se mies ei tohdi minua pettää.

(Menee.)

Toinen kohtaus.

Luolan edusta.

(Belarius, Guiderius, Arviragus ja Imogen tulevat luolasta.)

BELARIUS (Imogenille).

Sin' et voi hyvin. Tänne luolaan jää;
Tulemme luokses metsästettyämme.

ARVIRAGUS.

Jää, veljyt! Olemmehan veljeksiä?

IMOGEN.

Pitäisi kaikkein olla veljeksiä;
Mut savell' on ja savell' eri arvo,
Vaikk' ovat samaa maata. Sairas olen.

GUIDERIUS.

Te ajoon menkää; minä luokseen jään.

IMOGEN.

Niin sairass en oo, vaikk' en voikaan hyvin.
Kaupungin laps' en ole hemmoteltu,
Mi kuolevansa luulee, ennenkuin
On sairaskaan. Te päivätyönne tehkää;
Ken rikkoo tapansa, se rikkoo kaikki.
Voin pahoin; siit' en parane, jos jäätte;
Ei seura hyödyks seuraa kammovalle.
En lopen sairass lie, kun haastaa jaksan.
Oi, minuun luottakaa; en ryöstä muita
Kuin itseäni; suokaa minun kuolla
Näin turhan ryöstöstä.

GUIDERIUS.

Sua rakastan,
En määrää tiedä, mut niin palavasti
Kuin isääni.

BELARIUS.

Haa! Mitä? Mitä kuulen!

ARVIRAGUS.

Jos puhe tuo on syntiä, niin minuss'
On veli hyvän vika. Tuota poikaa
Rakastan, miks, en tiedä. Sanoitte,
Ett' aiheeton on rakkauden aihe.
Jos paarit ovell' on ja kysytään,
Ken täällä kuolee, vastaan siihen: isä,
Ei tämä nuorukainen.

BELARIUS (syrjään).

Ylvä vietti!

Peritty suuruus! Luonnon aateluus!
Halvasta halpa syntyy, arast' arka.
Leseet ja jauhot, arvottuus ja arvo
On luonnosta. En heidän isäns' ole
Jos ken hän on, on ihme sittenki,
Ett' on hän heille mua rakkaampi. —
(Ääneen.) Yhdeksän kello on.

ARVIRAGUS.

Hyvästi, veljyt!

IMOGEN.

Menestys teille!

ARVIRAGUS.

Terveys sulle! — Tulkaa!

IMOGEN (syrjään).

Hyviä ovat. Minkä valheen kuulin!
"Se raakalainen, ken ei hovilainen."
Kokemus, oi! sa toista näytät vainen.
Petoja valtameri luo; mut kalaa
Jokonen antaa, monta herkkupalaa.
Olen sairas, kovin sairas. — Nyt, Pisanio,
Nyt juomaas maistan.

(Ottaa pullon ja juo siitä.)

GUIDERIUS.

Hänest' ei saa selvää;

Ylimys on, mut onneton, hän sanoo,
Ja kunnan mies, vaikk' epäkunnan uhri.

ARVIRAGUS.

Minulle samaa vastasi, mut lupas
Enemmän vasta haastaa.

BELARIUS.

Metsään! Metsään! —

Hyvästi hetkeksi! Käy lepäämään.

ARVIRAGUS.

Palaamme kohta.

BELARIUS.

Sairaus heitä; meille

Jää emännäksi.

IMOGEN.

Sairasko vai terve,

Niin velkaan teille jään.

BELARIUS.

Jää ijäksi!

(Imogen poistuu.)

Tuo poika, vaikka onneton, on varmaan
Jaloa verta.

ARVIRAGUS.

Laulaa niinkuin enkeli.

GUIDERIUS.

Ja mainio on kokki: juuretkin
Kuviksi leikkelee ja liemen höystää,
Kuin Juno sairas ois ja vaalittava.

ARVIRAGUS.

Ja hymyyn huokaus niin kauniist' yhtyy,
Ikäänkuin huokaus sitä huokais, ettei
Moist' ole hymyä, ja hymy taas
Siit' ilkkuis huokausta, että jättää
Noin pyhän templin liittyäkseen myrskyyn,
Jot' yrmii merimiehet.

GUIDERIUS.

Huomaan, kuinka
Surun ja kärsimyksen juurikuidut
Hänessä yhtyy.

ARVIRAGUS.

Kasva kärsimys,
Ett' inhan seljan juuret kuivettuu
Ja vapahana versoo viinipuu!

BELARIUS.

On iso päivä. Tulkaa. — Kuka tuossa?

(Cloten tulee.)

CLOTEN.

En karkureita löytää voi. Se konna
Mun petti. — Ihan uuvun.

BELARIUS.

Karkureita!
Hakenee meitä. Tuttu laillaan: Cloten,
Kuningattaren poika. Varon vaaraa.
Ma tunnen hänet, vaikk' en vuosiin nähnyt. —
Olemme henkipattoja. Pois täältä!

GUIDERIUS.

Vain yksi. Te ja veli, etsikää,
Häll' onko seuralaista. Menkää! Minä
Jään hänen kanssaan.

(Belarius ja Arviragus menevät.)

CLOTEN.

Seis! Keit' olette,
Kun pakenette? Metsärosvojako?
Niist' olen kuullut. — Mikä orja sinä?

GUIDERIUS.

En orjempi, kuin että orjan nimeen
Ma nyrkilläni vastaan.

CLOTEN.

Rosvo olet,
Lainrikkoja, ja konna. Antau, varas!

GUIDERIUS.

Kenelle? Sulle? Ken sa oot? Mull' yhtä
On uljas nyrkki, yhtä uljas sydän.

Sa sanoill' uljaillet; mut minä en käy
Tikari suussa. Sano, kuka olet?
Miks antausin sulle?

CLOTEN.

Halpa kuotus,
Mua etkö tunne vaatteista?

GUIDERIUS.

En, ruoja;
En liioin räättäliäsi, vaariasi;
Hän teki pukus, puku tekee sinut.

CLOTEN.

Ovela roisto! Mun ei räättälini
Sit' ole tehnyt.

GUIDERIUS.

Mene kiittämään
Siis lahjan antajaa. Sin' olet houkka,
Sua inhon lyödä.

CLOTEN.

Herjakieli, kuule
Nimeni vain ja vavahda!

GUIDERIUS.

No, nimes!

CLOTEN.

On Cloten, konna.

GUIDERIUS.

Cloten, kaksoiskonna,
Nimesi olkoon, sit' en vavahda.
Jos kyy se ois tai sammakko tai lukki,
Enemmän säikkyisin.

CLOTEN.

Siis lisää säiky,
Muserru aivan, kuullessas, ett' olen
Kuningattaren poika.

GUIDERIUS.

Surkuttelen:
Et tule sukuusi.

CLOTEN.

No, etkö pelkää?

GUIDERIUS.

Joit' arvon, niitä pelkään: älykkäitä;
Narreille nauran, niit' en pelkää.

CLOTEN.

Kuole!
Sun tappanut kun olen omin käsin,
Niin noita karkureita ajan takaa,
Ja päänne nauiaan Lud'in portteihin,
No, antau, villimoukka!

(Poistuvat taistellen.)

(Belarius ja Arviragus palaavat.)

BELARIUS.

Näitkö ketä?

ARVIRAGUS.

En ketään. Varmaan hänest' erehdyitte.

BELARIUS.

Kenties; en ole kaukaan häntä nähnyt,
Mut kasvojen ei piirteit' ole aika
Vähääkään muuttanut; hän änkytti
Ja pärskytteli niinkuin tuokin. Varmaan
Se Cloten on.

ARVIRAGUS.

He tähän meiltä jäivät.
Hänestä veli selviää, ma toivon.
Sanovat julmaks häntä.

BELARIUS.

Tuskin vielä
Hän miehenäkään kauhua ja vaaraa
Voi älytä; vaikk' älyn puute usein
On syynä pelkoon. Katso veljeäsi!

(Guiderius palajaa, kantaen Clotenin päätä.)

GUIDERIUS.

Se Cloten oli hupsu, kukkaro
Rahasta tyhjä. Herkuleskaan hänelt'
Ei puhkais aivoja, kun niit' ei ole.
Jos tät' en tehnyt ois, niin näin se narri
Mun päätäni nyt kantais.

BELARIUS.

Mitä teit?

GUIDERIUS.

Sen tiedän: Clotenin vain otin pään,
Kuningattaren pojan mokoman.
Mua rosvoks sanoi, petturiksi; vannoi,
Ett' yksin meidät lannistais ja päämme —
Ne paikoillaan on vielä, kiitos taivaan! —
Naulaisi Lud'in porttiin.

BELARIUS.

Hukass' ollaan!

GUIDERIUS.

Mit' ottaa voivat, isä hyvä, muuta
Kuin henkemme, jot uhkas hänkin? Laki
Ei meitä suojaa. Miks siis arkailla
Ja sietää röyhkän lihatönkän uhkaa,
Ja lain pelosta antaa hänen olla
Yht'aikaa tuomari ja hirttomies?
Oliko siellä seuraa?

BELARIUS.

Emme nähneet

Niin päätäkään; mut tietystikin hällä
On seuruetta. Vaikka luonteens' onkin
Ikuista vaihtelua pahemmasta
Vain pahempaan, niin tok' ei hurjapäisyys,
Ei sula hulluuskaan niin mieltä veisi,
Ett' yksin tullut ois hän. Hoviss' ehkä
Hän kuuli, että henkipatto joukko
Tääll' elelee ja metsää käy ja kerran
Voi liitoks yhtyä; sen kuultuaan
Tapansa mukaan raivostui ja vannoi
Nutistaa meidät; mut ei luultavasti
Hän tullut yksin; sitä ei hän tohtis
Ja sit' ei sallittais. Siis syytä meillä

Pelätä, että ruumiilla on häntä
Pahempi päättä.

ARVIRAGUS.

Kohtalomme olkoon
Jumalten käsissä. Mut kaikitenkin
Tek' oikein veli.

BELARIUS.

Minulla ei tänään
Halua metsään; lähdön tekee raskaaks
Fidelen sairaus.

GUIDERIUS.

Miekill' omallaan,
Joll' uhkasi hän kaulaani, ma karsin
Häneltä pään. Sen tuonne lahteen viskaan
Luolamme taakse; mereen sieltä menköön
Kaloille kertomaan, ett' on hän Cloten,
Kuningattaren poika. Muusta viisi!

(Menee.)

BELARIUS.

Mut pelkään kosta. Oi Polydor,
Tuot' ettet tehnyt ois! Vaikk' uljuutesi
Sua kaunistaa.

ARVIRAGUS.

Tuot' etten minä tehnyt,
Ett' yksin koston saisin! — Polydor,
Sua, veli, rakastan, mut kadehdinpa
Sinulta moista työtä. Oi, jos kosto,
Ja täyttä voimaa kysyvä, meit' etsis,
Ja vaatis vastuuseen!

BELARIUS.

On teko tehty.
Nyt jääköön metsästys. Ei syytä suotta
Hakea vaaraa. Luolaan käy! Fidele
Ja sinä, olkaa kokkina. Ma varron
Ravakan Polydorin palaamista
Ja heti hänet pöytään tuon.

ARVIRAGUS.

Fidele!

Oi, sairas raukka! Menen mielelläni.
Ja punaa häneen saadakseni, voisin
Teurastaa kylän täyden Cloteneita,
Ja sitä laupeudeksi ylistää.

(Menee.)

BELARIUS.

Oi. jumalatar, taivaallinen luonto,
Kuink' oman painat leimas noihin kahteen
Kuninkaan lapseen! Niin he ovat vienot
Kuin lännetär, jok' orvokeissa huokuu
Kukankaan huojumatta; ja niin hurjat —
Kun valtaveri kuohahtaa — kuin myrsky,
Mi vuorihongan latvaa tuivertaa
Ja laaksoon sitä kaataa. Kummallista,
Ett' aisti näkymätön arvontuntoon
Heit' ohjaa, jot' ei kukaan opettanut.
Jalouteen, jot' ei kukaan neuvonut,
Tapoihin, joit ei nähneet, uljauteen,
Jok' itää itsestään, mut' istunnaisen

Hedelmää kantaa? — Mitä kummaa tietää
Tuo tulo Clotenin, ja mitä tuottaa
Tuo surman isku meille?

(Guiderius palajaa.)

GUIDERIUS.

Miss' on Cadwal?

Clotenin kallon työnsin virran viedä
Sanomaks äidille. Paluusta ruumis
On panttina.

(Juhlallista soittoa kuuluu vuoren luolasta.)

BELARIUS.

Älykäs soittimeni!

Oi, kuule, Polydor! Mut mistä syystä
Nyt Cadwal pani soimaan sen? Oi, kuule!

GUIDERIUS.

Hän luolass' onko?

BELARIUS.

Äsken tästä läksi.

GUIDERIUS.

Mit' aattelee? Se äidin kuolinhetkest'
Ei ole soinut. Juhlalliseen toimeen
On juhlallinen syy. Tää mitä tietää?
Apinan pilaa, lasten parkua
On ilo suotta, itku turhasta.
Houraako Cadwal?

(Arviragus tulee, sylissä Imogen kuolleena.)

BELARIUS.

Kas, hän tuossa tulee,
Sylissä murheen aihe, josta häntä
Näin moitimme.

ARVIRAGUS.

On kuollut lintumme,
Tuo hellikkomme. Kuudentoista iän
Vaihtaisin ennen kuuteenkymmeneen
Ja sauvaan nuoren lentoni, kuin tämän
Näkisin näön.

GUIDERIUS.

Kaunis, sulo lilja!

Sua veljyt puoliksi ei niin hyvin kannan,
Kuin itse varttas kannoit.

BELARIUS.

Mielisynkkyys,

Ken mittaa pohjasi? Ken tutkii hiekat
Sen rannan, mihin parhain ankkuroisi
Venosi raskas? — Miekkonen! Zeus tiesi,
Mit' oisit miehenä ollut; minä tiedän:
Sulona lasna mielisynkkyteen
Sa kuolit. — Millaisena hänet löysit?

ARVIRAGUS.

Näin ihan jäykkänä; noin hymyvänä,
Kuin uness' oisi kärpänen vain häntä
Kihailnut eikä surman nuoli lyönyt;
Patjalla oikee poski.

GUIDERIUS.

Missä?

ARVIRAGUS.

Maassa;

Näin käsivarret ristissä. Ma luulin,
Ett' uness' oli; puiset hokkakengät
Jalastan' otin, ettei astuntani
Kovalta vastaisi.

GUIDERIUS.

Ei, hän vain nukkuu.

Jos kuoli hän, niin hauta on vain vuode;
Naiskeijut väikky hänen kummullaan;
Maan madot hänt' ei koske.

ARVIRAGUS.

Kesäkaudet

Ikäni kaiken kaunokukkasilla
Koristan synkkää hautaas; sielt' ei puutu
Esikko kalvas, muotos ilmikuva,
Ei sinikello, suoniesi väri,
Ei ruusunlehti, jonk' ei tuoksu voita
Sun henkes suloisuutta; punatulkut,
Nuo harrasnoukkaiset, — häväisten rikkaat
Perinnönsaajat, jotk' ei hautapatsast'
Isilleen suo — ne sulle tuo, ja sitten,
Kun kukkasaika loppuu, talviturkiks
Laheinta sammalta.

GUIDERIUS.

Oi, herkeä;

Näin pyhiin asioihin älä käytä
Loruja naisten. Hänet haudatkaamme;
Lähintä tehtävää ei ihmettely
Saa viivytellä. — Haudan tekoon!

ARVIRAGUS.

Minne?

GUIDERIUS.

Emomme Euriphileen viereen.

ARVIRAGUS.

Hyvä!

Ja, Polydor, vaikk' ääni onkin meiltä
Jo karjennut, me hänet, niinkuin äidin,
Laulamme hautaan; sanat, nuotti samat,
Euriphileen vain sijass' on Fidele.

GUIDERIUS.

En, Cadwal, laulaa voi; vain itkullani
Sanoja säistän; murhevirressä
On epäsointu pahempi kuin templiss'
On pappein valhe.

ARVIRAGUS.

Lausukaamme siis.

BELARIUS.

Isompi suru poistaa vähemmän;
Sill' ihan Clotenin te unohdatte.
Hän kuningattaren tok' oli poika;
Jos vihamiesnä tulikin, niin siitä
Sai palkkansa. Samaksi maaksi lahoo
Isot ja pienet; mutta kunnioitus —
Maan elon enkeli — se eri paikan
Tok' ylhäisille suo ja alhaisille.

Tuo vihamiehemme hän oli prinssi, —
Ja vaikka sai hän vihamiehen surman,
Niin saakoon prinssin hautuun.

GUIDERIUS.

Hänet tuokaa.
Thersites yhtä hyvä on kuin Ajax,
Kun ovat kuolleet.

ARVIRAGUS.

Hänet tuokaa. Runon
Sill' aikaa sanelemme. — Ala, veljyt!

(Belarius menee.)

GUIDERIUS.

Ei, Cadwal, pää on itään pantava;
Niin pitää olla, sanoo isä.

ARVIRAGUS.

Totta.

GUIDERIUS.

Siis ruumis siirtäkäämme.

ARVIRAGUS.

Noin. — Nyt ala!

Laulu.

GUIDERIUS.

Jäivät paahteet auringon,
Talven myrskyt raivokkaat;
Päivätyösi tehty on,
Kotiin käyt ja palkkas saat.
Pojat, immet ihanat
Ne maan tomuksi vaihtuvat.

ARVIRAGUS.

Pääsit suurten vainosta,
Uhkat vältit valtijain;
Sure et ruokaa, vaatetta;
Tammi nyt on ruoko vain.
Oppineet ja ruhtinaat
Ne maan tomuksi vaihtuvat

GUIDERIUS.

Jäivät nuolet ukkosen,

ARVIRAGUS.

Jyrinätkin pauanteen;

GUIDERIUS.

Ilon heitit, murenen,

ARVIRAGUS.

Herjat, moitteet polvekseen.

MOLEMMAT.

Lempi, nuoruus kuihtuvat,
Maan mullaksi ne vaihtuvat.

GUIDERIUS.

Sua velhot älkööt turmatko!

ARVIRAGUS.

Sua taiat älkööt hurmatko!

GUIDERIUS.

Aaveet sua säästäköön!

ARVIRAGUS.

Paha sua väistäköön!

MOLEMMAT.

Rauha sielullesi tulkoon;
Kunniassa hautas olkoon!

(Belarius palajaa, tuoden Clotenin ruumiin.)

GUIDERIUS.

On hautamenot tehty. Tuohon pankaa.

BELARIUS.

Myös kukkia — ja lisää keskiyöstä.
Yön kylmän kasteen kostuttamat yrtit
Haudalle sopivimmat. — Kasvoille!
Te kukoistitte ja te kuihduitten:
Ja tään käy kukkakylvön samaten. —
Pois syrjään tänne, kukin polvilleen!
Maast' ovat tulleet, maaksi palajavat:
Maan ilot näin ja tuskat lopun saavat.

(Belarius, Guiderius ja Arviragus poistuvat.)

IMOGEN (heräten).

Niin, Milfordiin; mut mistä tie käy? — Kiitos!
Tuon pensaan luota? — Pitkältäkö vielä? —
Hyväinen aika! Kuusi peninkulmaa? —
Ma kuljin koko yön; nyt tahdon maata.
Mut vait! Ei vierellistä! — Taivaan vallat!

(Huomaa Clotenin ruumiin.)

Nuo kukat mailman iloja, ja ruumis,
Tuo verinen, sen suru! — Näen kai unta;
Minusta luolass' asuin; kelpo miesten
Siell' olin kokkina, mut niin ei ole:
Vain tyhjä nuoli, tyhjään ammuttu,
Vain aivon utuluomaa! Usein silmä
On sokko niinkuin järkikin. Voi sentään!
Pelosta vielä vapisen. Jos viel' on
Taivaissa säälin pisaraa niin pientä
Kuin kitin silmä vain, niin tilkka siitä,
Jumalat ankarat, te mulle suokaa.
Yhäkö unta? Oikein valveill' olen,
Mut sisässä se on ja ulkopuolla,
Ei kuviteltuna, vaan tunnettuna.
Mies päätä vailla! — Posthumuksen vaatteet!
Tuon säären muodon tunnen, käden tunnen,
Merkuriuksen jalan, Marsin reiden,
Herkuleen jänteet; mutta Zeun kasvot —
Taivaassa murhaa? — poissa on. — Pisanio,
Sun päälles kaikki kirot, tulkoot, mitkä
Hekuba hullu kreikkalaisiin syyti,
Ja minun myös! Tuon hurjan liitoss' olit,

Tuon Cloten perkeleen, ja yljältäni
Pään katkaisit! — Petosta olkoon vasta
Luku ja kirjoitus! — Pisanio konna
Väärillä kirjeillä, — Pisanio konna —
Päämaston huipun kaasi kauniimmasta
Maailman laivasta! — Oi, Posthumus!
Ah! Miss' on pääsi? Missä? Voi mua! Missä?
Sydämmeen miks ei pistänyt, Pisanio,
Ja päätä jättänyt? — Pisanio! Niinkö?
Niin, hän ja Cloten, ahnaus ja häijyys
Tään tuskan tuotti! Se on selvän selvää.
Tuo juoma, jota kalliiksi hän sanoi,
Sydäntä vahvistavaks, eikö vienyt
Se vallan tuntoa? Se päivän selvää:
Tuo Clotenin on ja Pisanion työtä. —
Verelläs kalvaat poskeni nyt punaa,
Niin että perin meitä kauhistuvat,
Kun meidät löytävät! Oi, ylkä! ylkä!

(Kaatuu ruumiin päälle.)

(Lucius, päällikkö ja muita sotaherroja ja tietäjä tulee.)

PÄÄLLIKKÖ.

Nuo Galliassa olleet legioonat
On käskystänne tulleet meren poikki,
Ja odottavat täällä laivojanne
Valmiina ovat.

LUCIUS.

Mitä Roomast' uutta?

PÄÄLLIKKÖ.

Senaatti nostanut on rajalaiset
Ja Italian aatelin: ne reipast'
On väkeä ja kunnan satureita,
Ja heitä johtaa uljas Jachimo,
Siennan veli.

LUCIUS.

Milloin tulevat?

PÄÄLLIKKÖ.

Kun tuuli myöttää.

LUCIUS.

Hyvää toivett' antaa

Nopeus moinen. Väen katselmuksen
Nyt toimittakoot päälliköt. — No, mies,
Oletko sotaretkest' unta nähnyt?

TIETÄJÄ.

Jumalat viime yönä näyn soivat:
Kun paastosin ja pyysin ilmestystä,
Zeun linnun, Rooman kotkan, näin; se lensi
Vetisest' etelästä lännen maille,
Miss' aurinkoon se katosi. — Tää tietää —
Jos synti lahjaani ei hervaissut —
Roomalle hyvää.

LUCIUS.

Moista unta usein

Ja aina totta! — Mitä näen! Runko,
Ja latvaa vailla! Raunioista näkyy,
Ett' oli huone oiva. — Mitä? Paashi? —
Kuollut vai nukkuvako? Kuollut varmaan:
Jo luonto kammois maata kuolleen kanssa

Tai pitää vainajia vuoteenansa. —
Mut katsokaamme kasvoja!

PÄÄLLIKKÖ.

Hän elää.

LUCIUS.

Siis ruumiista voi tiedon antaa. — Poika,
Elosi vaiheet kerro; niitä näyttää
Kysellä kannattavan. Ken se tuo on,
Tuo verinen sun patjasi? Ja kuka
Päin vastoin jalon luonnon tarkoitusta
Tuon kauniin kuvan muutti? Mitä osaa
On sulla tässä haaksirikossa?
Kuin tapahtui se? Ken hän on? Ken sinä?

IMOGEN.

Min' olen tyhjä; tai, jos mitä oisin.
Parempi tyhjä ois. Tää herrani
Ylevä, uljas oli brittiläinen,
Nyt vuorelaisten murhaamana tuossa. —
Ah! Toist' ei ole moista. Idät, lännet
Sais käydä, paikkaa pyytää, koittaa monta
Ja hyvääkin, ja uskoon palvella,
Ei löytäis moista herraa.

LUCIUS.

Poika parka,
Sua tuskassasi säälin yhtä paljon
Kuin herraas verissänsä. Nimensä?

IMOGEN.

Richard du Champ. — (Syrjään.) Jos valheellani ketään
En vahingoita, toivon, että taivas
Sen anteeks antaa. — Mitä sanotte?

LUCIUS.

Ja sinun nimesi?

IMOGEN.

Fidele, herra.

LUCIUS.

Siis nimi miestä myöden; nimi sopii
Uskollisuuteen, uskollisuus nimeen.
Koehan mua! Yhtä hyvää herraa
Et' minust' ehkä saa, mut' yhtä hellän
Saat varmaankin. Ei keisarinkaan kirje,
Konsulin lähettämä, suosittaisi
Sua enemmän kuin oma arvos. Tule.

IMOGEN.

Ma seuraan. Jumalien luvall' ensin
Tok' isäntäni karpäsiltä peitän
Niin syvään, kuin nää kuokka-parat[12] pääsee.
Kun lehvillä ja lauhall' olen haudan
Ma kattanut ja sadat rukoukset
Lukenut, niinkuin taidan, kahteen kertaan,
Niin itken, huokaan; sitten työni heitän
Ja teitä seuraan, jos mua tahdotte.

LUCIUS.

Oi, poika hyvä, ennen isä sulle,
Kuin herra, olla tahdon. — Ystävät,
Tää poika meitä miehen toimiin neuvoo.
Kauniimman ruohokentän valitsemme
Ja siihen peitsin, keihäin haudan luomme.

No, nostakaa! — Sun suosituksestas
Hän haudattakoon niinkuin sotilas.
Iloitse! Pyyhi silmäs! Toisinaan
Alennus vain on askel kunniaan.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Huone Cymbelinen hovilinnassa.

(Cymbeline, ylimyksiä, Pisanio ja seuralaisia tulee.)

CYMBELINE.

Taas menkää tiedustamaan vointiaan. —

(Eräs palvelijoista menee.)

Tuo kuume pojan poissaolon tähden!
Hengelle käypä raivo tuo! — Oi, taivas,
Syvältä äkkiin isket! Imogen,
Iloni paras, poissa! Kuningatar
Poteva henkeään, juur' tähän aikaan,
Kun uhkaa julma sota! Cloten poissa,
Jok' oisi nyt niin tarpeen! Mennyt kaikki
On lohdun toivokin! — Mut sinä, koira,
Sa tiesit hänen lähdöstään, vaikk' olet
Niin tietämättömänä. Piinapenkki
Totuuden sinust' irti puristaa.

PISANIO.

On vallassanne henkeni, ma siitä
Nöyrästi luovun. Mutta prinsessasta
En tiedä, missä on ja miksi läksi
Ja milloin palaa. Nöyrin palvelijanne
Yhäkin olla pyydän.

1 YLIMYS.

Majesteetti,

Kun kaivattiin prinsessaa, niin tämä
Hovissa nähtiin; takaan, ett' on taattu
Ja nöyrä alamainen. Clotenia
Nyt ahkerasti etsitään, ja varmaan
Hän löydetäänkin.

CYMBELINE.

Tukalat on ajat. —

(Pisaniolle.) Täll' erää pääset, mutta epäluulo
Meiss' yhä istuu.

1 YLIMYS.

Anteeks' majesteetti:

Ne Rooman legioonat Galliasta
On maalle nousseet nyt, ja niiden täytteeks
Senaatin lähettämät aatelukset.

CYMBELINE.

Nyt pojan ois ja vaimon neuvo kallis!
En yksin tätä kestä.

1 YLIMYS.

Majesteetti,

Väkeä teill' on panna heitä vastaan,
Ja lisää saatte, jos on lisää tarvis.
Ei muuta nyt kuin työhön vain ne joukot,
Jotk' odottavat työtä.

CYMBELINE.

Kiitos! Tulkaa!

Meit' aika etsii, vastaan käykäämme.
Italiast' emme turmiota pelkää,
Vain kotoseikat meitä vaivaa. — Tulkaa.

(Kaikki menevät, paitse Pisanio.)

PISANIO.

Ei herraltani kirjettä sen jälkeen,
Kuin Imogenin surmatuksi kerroin!
Ei, kumma kyllä, myöskään rouvalta,
Vaikk' usein lupas kirjoittaa! En tiedä
Myös Clotenista. Ymmäll' olen aivan.
Täss' yksin taivas auttaa. Rehellistä
Petos on tää ja vilppi vilpitöntä.
Sodassa nähdään, maataniko lemmin;
Sen kuningaskin kuulee, jos en kaadu.
Muut pulmat aika suorittakohon!
Melaton pursi onnen varass' on.

(Menee.)

Neljäs kohtaus.

Luolan edusta.

(Belarius, Guiderius ja Arviragus tulevat.)

GUIDERIUS.

Ylt' ympärillä hälinää.

BELARIUS.

Pois täältä!

ARVIRAGUS.

Mit' elämässä iloa, jos sulkeiss'
On urhotyöt ja vaarat?

GUIDERIUS.

Mitä toivett'

On lymyyksestä? Roomalaiset meidät
Surmaavat brittiläisinä tai meitä
Petoina, luopioina kohtelevat;
Kun käyttäneet on, sitten tappavat.

BELARIUS.

Ylemmä vuoristoon nyt turvaan, pojat!
Kuninkaan puolelle ei menemistä:
Olemme oudot, riviin emme kuulu,
Ja Clotenin on surma liian veres;
Tyyssijastamme saamme tilin tehdä;
He tunnustukseen kiristävät, josta
On seuraus piinakuolema.

GUIDERIUS.

Se pelko

Ei tähän aikaan sovi teille, isä,
Eik' ole mieleen meille.

ARVIRAGUS.

Luultavinta, —

Kun Rooman ratsun hirnun kuulevat,
Näkevät leiritulet, silmät, korvat
Kun tärkeitä on asioita täynnä —
Ett' aikaa heill' ei ole tiedustella.
Mist' olemme.

BELARIUS.

Ah, monet armeijassa
Mun tuntevat; ja Clotenia — vaikka
Nuor' oli silloin — muistostani vuodet
Ei riistää voi. Kuningas sitä paitse
Apua multa, rakkautta teiltä
Ei ansaitse. Ei henkipatto teitä
Sivistää voinut; kovat koittaa saitte;
Ei toivoakaan hempeydestä, jota
Lupasi kehtonne; te kesäkuuman
Ko'itte paahteen, talven orjina
Hytistä saitte.

GUIDERIUS.

Paremp' elämättä
Kuin elää näin. Pois, isä, sotajoukkoon!
Mua ja veljyttä ei kukaan tunne.
Ja teitä, unhoon jäänytt' ikämystä,
Ei tutkita.

ARVIRAGUS.

Ma sinne käyn, niin totta
Kuin päivä paistaa! Miks en koskaan miehen
Saa nähdä kuolevan? En muuta verta
Kuin aran jänön, vuohen taikka kauriin?
En koittaa muuta ratsua, kuin mikä
Mun-laista miestä kantaa, jonka jalass'
Ei kannust' eikä rautaa? Hävettää
Jo katsellakin pyhää aurinkoa,
Sen siunaavia säteit' ihannella
Ja olla yhtä tuntematon raukka.

GUIDERIUS.

Ma menen, kautta taivaan! Siunata
Jos mua tahdotte ja luvan antaa,
Niin henki sitä rakkaampi; jos ette,
Niin uhkatoryni palkaks Rooman miekat
Mun surmatkoot!

ARVIRAGUS.

Ja minut myöskin. Aamen!

BELARIUS.

Jos nuori henkenne niin turha teille,
Niin vanhaa henkikuluani mulla
Ei syytä säästää. Tulen mukaan, pojat.
Jos maanne sodassa te kaadutte,
Minäkin siellä kaadun, niinkuin te.
Siis, pojat! — (Syrjään.) Kuinka veri heissä vahtoo!
Kuningassukuaan se näyttää tahtoo.

(Menevät.)

VIIDES NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohta.

Kenttä brittiläisen ja roomalaisen leirin välillä.

(Posthumus tulee, kädessä verinen vaate.)

POSTHUMUS.

Sun kätken, vaate verinen; noin minä

Punata sinut käsikin. Naineet miehet
Jos kaikki tekis näin, niin moni murhais
Sopunsa, itseänsä paremmankin,
Vain pikku hairauksesta. — Oi, Pisanio!
Ei hyvä käskyläs tee, mik' on käsky,
Vaan mik' on oikein. — Jumalat, miks ette
Mun syntejäni kostaneet, ett' oisi
Tää teko multa jäänyt? Katumukseen
Näin jalo Imogen ois säästynyt,
Ja minä, kurja, sortunut, jok' olen
Enimmän koston ansainnut. Mut, voi!
Pois tempaisette toiset pikku syytä —
Se rakkautt' on: näin eivät enää lankee —
Ja toiset kasaa vikaa vian päälle —
Pahempaa mitä myöhempää — siks että
Niit' itse omaks onnekseen he kammoo.
Mut, Imogen on teidän; tahtonne
On mulle autuudeksi! — Tänne minut
Toi Rooman aatelisto taisteluun
Mun puolisoni valtakuntaa vastaan.
Britannia, ruhtinattaresi tapoin;
Se riittää! Rauhaa! Sinuun en lyö haavaa.
Siis, taivaat, tyynnä aiettani kuulkaa!
Nyt brittiläiseen maalais-asuun vaihdan
Roomalais-pukuni. Näin taistan omaa
Seuraani vastaan; näin sun tähtes kuolen,
Sun, Imogen, jonk' eestä kuolemista
On joka hengen henkäys; outona,
Vihan ja säälin saavuttamatonna
Näin vaaraan astun; näytän, että vaan
Ei miestä arvostella puvustaan.
Suo, taivas, Leonatein voima mulle!
Maailman ivaks uutta tapaa käytän:
Parempi sisäst' oon kuin päältä näytän.

(Menee.)

Toinen kohta.

Sama paikka.

(Toisaalta tulee Lucius, Jachimo ja roomalainen sotajoukko; toisaalta brittiläinen armeija, jota Leonatus Posthumus seuraa alhaisena sotamiehenä. He marssivat näyttämin poikki ja poistuvat. Miekkan kalsketta. Sitten palajavat taistellen Jachimo ja Posthumus; jälkimmäinen voittaa Jachimon, riisuu aseet häneltä ja poistuu.)

JACHIMO.

Rikoksen raskas taakka rinnassani
Vie multa miehuuden. Ma petin naisen,
Britannian prinsessan, sen maan, jonk' ilma
Nyt kostoksi mun lamaa. Kuinka muuten
Tuo moukka, luonnon orja, taitoani
Häväistä voisi? Aateluus ja maine,
Näin käytettynä, tuottaa pilkkaa vainen.
Jos tään maan aateli vie tuosta voiton
Niin kuin hän meistä, silloin jumalia
He ovat, ja me tuskin ihmisiä.

(Menee.)

(Taistelu jatkuu: brittiläiset pakenevat. Cymbeline vangitaan; silloin tulevat hänelle avuksi Belarius, Guiderius ja Arviragus.)

BELARIUS.

Seis! Paikka meill' on edullinen. Louru

On suojeltu. Muu mikään meit' ei voita
Kuin kurja pelko.

GUIDERIUS ja ARVIRAGUS.
Seisahdus ja vastus!

(Posthumus palajaa ja auttaa brittiläisiä; he vapauttavat
Cymbelinen ja poistuvat. Lucius, Jachimo ja Imogen tulevat.)

LUCIUS.
Pois täältä, poika, henkes pelasta!
Tääll' ystäväkin tappaa ystävänsä,
Ja kaikk' on sean, kuin ois sota sokko.

JACHIMO.
Apua saivat.

LUCIUS.
Kumma onnen käänne!
Apua pian meille, taikka pakoon!

(Menevät.)

Kolmas kohta.

Toinen kohta taistelutanteretta.

(Posthumus ja brittiläinen ylimys tulevat.)

YLIMYS.
Tuletko taistolaisten luota?

POSTHUMUS.
Tulen.
Ja te kai pakolaisten luota?

YLIMYS.
Niin.

POSTHUMUS.
En teitä moiti; mennytt' oli kaikki;
Apuna taivas yksin; turvaa vailla
Kuningas itse; hajan armeijansa;
Vain nähtiin selkiä, kun brittiläiset
Katosi louruun. Korska vihollinen,
Vert' ahnaileva kieli roikallaan,
Ja työtä enemmän kuin työaseita,
Löi toiset maahan kuolleina ja toiset
Vähäisen viattuina; toiset kaatui
Pelosta aivan; lourun täytti kuolleet,
Selästä haavatut ja arkalaiset,
Jotk' eloon jäivät, häpyyn kuollakseen.

YLIMYS.
Miss' on se louru?

POSTHUMUS.
Lässä sotakenttää,
Ojat ja turvevallit ympärillä.
Soturi-vanhus siihen asettui:
Se kelpomies hän sillä urhotyöllään
Ikänsä kunnosti ja valkopäänsä;
Hän lourun suussa kahden pojan kanssa —
Jotk' oli kylänkilpaan sopivimmat
Kuin tappotyöhön, kasvot naamarille
Omansa, jopa kauniimmat kuin monen,
Jok' aristain tai hävystä ne peittää —
Tien sulki nyt ja karkureille huusi:

"Paossa hirvi kuolee, mutt' ei britti;
Kaikk' arkalaiset hornaan! Seis, seis! Muuten
Me roomalaisina sen teille teemme,
Te elukat, mit' elukkoina itse
Näin kaihditte ja jota välttää voitte,
Jos päin nyt käännytte! Seis, seis!" — Nuo kolme,
Mut kolmetuhatt' itse teossa —
Armeijaa kolmessakin, muut kun kaikki
Ei mitään tee — "seis"-sanallansa tuolla,
Etuisall' asemallaan, enemmän
Tok' ylevällä jaloudellansa —
Mi keihääks oisi tehnyt värttinänkin —
Kiillotti kalvaat katseet, intoon toiset,
Häpeään toiset saattain. Moni, jonka
Tek' esimerkki pelkuriks — se sodass'
On syntiä, ja kauheint' alkajassa —
Nyt kääntyi päin ja ajomiesten peistä
Kuin jalopeura irjui. Ajoss' alkoi
Pysähdys, taantumus, ja sitten melu
Ja hämmennys. Kuin kananpojat kaikkos
Nyt ne, jotk' äsken päälle löi kuin kotkat;
Äskeiset voittajat nyt oli orjat.
Mut meidän pelkurit — nuo leivänmurut,
Tukalan merimatkan hätävarat —
Kun varomattomien sydänten
Näkivät takaportit seljällänsä,
Voi, taivas! miten ruhtoivatkaan: kuolleet
Ja kuolevaiset, jopa ystävätkin,
Äskeisen hyrskyn pirstat! Kymmenestä,
Jotk' äsken yhtä pakeni, nyt yksi
Löi maahan kaksikymmentä. Ne, joille
Ol' äsken surma rakkaampi kuin puollus,
Nyt ovat sodan murhapöpöt.

YLIMYS.

Kummaa:

Kaks poikaa, ikämies ja ahdas louru!

POSTHUMUS.

Ei siinä kummaa. Omempaa lie teille
Tekoja muiden kummailla kuin itse
Ihmeitä tehdä. Lausunko ma runon,
Noin suotta vain ja huviksi? Täss' yksi:
"Kaks poikaa, ikämies ja vuorensola
Pelastaa maan ja roomalaiset nolaa."

YLIMYS.

Ei vihaa.

POSTHUMUS.

Ei! Se ystäväni on,
Ken pötkii vihamiestään pakohon;
Jos sen hän tekee, mihin halu likin,
Niin pian pakoo ystävyyttänikin.
Taas runo!

YLIMYS.

Hyvästi! Te vihastutte.

(Menee.)

POSTHUMUS.

Kulussa aina? Kaunis ylimys!
Oi, kurjuutt' ylevää! On sotamailla,
Ja sentään sotatietoja on vailla!
Ois moni tänään myynyt kunniansa,

Ruhonsa pelastaakseen. Pakoon pötki
Ja sentään kuoli! Minut suru lumoo:
En löydä surmaa, vaikka voihkan kuulen,
Sen iskuja en tunne. Kummaa, että
Se peto ilomaljaan, höyhenpatjaan
Ja makosanaan piilee: muita sillä
On apureita kuin me, puukkoniekat. —
Sen vielä löydän. Rooman mies taas olen,
En enää brittiläinen; sotapukuun
Taas pukeun; en taistele tok' enää,
Vaan antaudun ensi moukalle,
Jok' olkaan mua koskee. Roomalaiset
Tek' aika teurasta, ja brittiläiset
Sen täysin kostaa. Minä surmaa vaan
Nyt etsin, missä tavata sen saan.
On henki turha nyt; kun löydän tien,
Niin Imogenille sen uhriks vien.

(Kaksi brittiläistä sotapäällikköä ja sotamiehiä tulee.)

1 PÄÄLLIKKÖ. Ylistys Zeulle! Vankina on Lucius. Ol' enkeleitä vanhus ja ne pojat.

2 PÄÄLLIKKÖ. Neljäskin siellä maalaispuvuss' oli, Jok' otteli kuin toiset.

1 PÄÄLLIKKÖ.

Niinpä kuuluu;

Mut kaikki hävinneet; — Seis! Kuka siellä?

POSTHUMUS.

Mies roomalainen, jok' ei tässä hiukeis,
Jos oisi muut niin otelleet kuin hän.

2 PÄÄLLIKKÖ.

Sitokaa hänet! Senkin koira! Täältä
Ei sorkkaa pääse Roomaan sanaa viemään,
Mitenkä täällä korpit heitä noukki.
Kehaisee töitään niinkuin mikä urho!
Kuninkaan luokse hänet oiti viedään.

(Cymbeline tulee seurueineen; Belarius, Guiderius,
Arviragus, ja roomalaisia vankeja. Päälliköt vievät
Posthumuksen Cymbelinen eteen, joka jättää hänet
vanginvartijalle. Sen jälkeen kaikki poistuvat.)

Neljäs kohtaus.

Vankila.

(Posthumus Ja kaksi vanginvartijaa tulee.)

1 VANGINVARTIJA. Noin, jalkaan kammita! Nyt ei vie varkaat. Jos lauhaa on, niin syökää.

2 VANGINVARTIJA. Niin, jos maittaa.

(Vanginvartijat menevät.)

POSTHUMUS.

Sa, kahle, tervetullut! Vapauteen
Sin' olet tie. Näin paremp' on mun olla
Kuin luuvaloisin, joka ennen voihkaa
Yöt päivät taudissaan, kuin kuoloon turvaa,
Päälääkäriin, jok' avaa nääkin salvat.
Mut enemmän, kuin kalvoimet ja nilkat,
On kahleiss' omatunto. Hyvä taivas,
Katuman ase suo, sen lukon tirkka!
Sitt' olen iki-vapaa. Oisko surra?
Näin maallist' isää lapset lepyttävät;

Jumal' on armiaampi. Katuako?
Sen paraiten teen raudoissa; se halun
On eikä pakon työtä. Sovikkeeksi,
Jos siinä vapauden ylin ehto,
Mult' älä vaadi enempää kuin kaikki.
Sin' olet lempeämpi saituria,
Mi kolmet, viidet, kymmenetkin osat
Hävinneelt' ottaa velkamieheltään,
Siks että tämä jäännöksestä kostuis.
En minä moista toivo. Imogenin
Kalliista hengest' ota multa henki;
Vaikk' ei niin kallis, on se toki henki;
Sen itse leimasit; ei joka markkaa
Ihmisten kesken punnita, vaan leima
Se köykäisenkin rahan kelvoittaa;
Kuvasi olen, sitä kelpoisempi.
Näin velkalaskuni jos hyväksytte,
Niin viekää, taivaan vallat, tämä henki,
Ja raskas velkakuorma purkakaa!
Oi, Imogen! Sinulle hiljaa haastan.

(Juhlallista soittoa. Näkynä ilmestyy Sicilius Leonatua, Posthumuksen isä, vanhus, sotatamineissa, taluttaen kädestä vanhaa mummoa, puolisoaan, Posthumuksen äitiä; sitten tulevat Posthumuksen veljet, kaksi nuorta Leonatusta, haavoitettuna, niinkuin olivat sodassa kaatuessaan. He asettuvat piiriin nukkuvan Posthumuksen ympärille.)

SICILIUS.

Sa, pauanne, maan matosiin
Äl' iske nuolias;
Mars ruhjo, Juno taltuta,
Mi lemmen seikoistas
Kostoa pauhaa!
Min rikkoi polo poikani,
Jot' en ma nähnytään?
Ma kuolin, hän kun kohdussa
Odotti syntyään.
Isänä — sua sanotaan
Isäksi orpojen —
Sun hänt' ois tullut taluttaa
Läp' elon korpien.

ÄITI.

Lucina ei mua auttanut,
Ma tuskiin kuolla sain,
Minusta poika leikattiin,
Tul', orpo, ruikuttain
Vihollis-ilmaan.

SICILIUS.

Hänelle niinkuin isille
Sulonsa luonto soi;
Sicilius-suuren perijää
Maailma ihannoi.

1 VELI.

Ja kun hän varttui mieheksi,
Oliko vertaistaan
Britanniassa yhtäkään,
Jok' oisi avuillaan
Niin Imogenin hurmannut,
Tuon kuulun kautta maan?

ÄITI.

Miks aviotaan herjattiin?
Miks syöstiin maasta hän
Ja Leonatein huoneesta
Ja helmast' ystävän,
Tuon Imogenin?

SICILIUS.

Miks sallit sinä Jachimon,
Italian epton,
Likaista kylvää luuloa
Sydämmeen jalohon
Ja tehdä miehest' ylväästä
Vain narrin hupakon?

2 VELI.

Tulemme rauhan majoista,
Niin vanhemmat, kuin me,
Jotk' edest' oman isänmaan
Uroina kaaduumme,
Tenantiuksen asiaa
Kun miekoin puolsimme.

1 VELI.

Kuningastaan myös uljaast' on
Posthumus puoltanut;
Mut, Zeus, sa taivaan kuningas,
Et häntä palkinnut;
Hänt' ansioistaan vaivoihin
Vain olet suistanut.

SICILIUS.

Heloisa avaa ikkunas,
Äläkä kauemmin
Vihasi maljaa vuodata
Uroihin uljaihin!

ÄITI.

Zeus, hyvä hän on, poikamme,
Hänt' auta tuskissaan!

SICILIUS.

Käy esiin marmorlennastas!
Tuo apu! Muuten vaan
Jumalten valtaneuvostoon
Sinusta kannellaan.

2 VELI.

Zeus, auta, muuten käännyimme
Oikeuteen korkeempaan!

(Zeus astuu maahan ukkosen tulesta ja jyrinässä, istuen kotkan
selässä; hän singahuttaa ukonnuolen; henget polvistuvat)

ZEUS.

Vait, pikku henget ilman alhaisen!
Ken teistä tohtii syyttää pauannetta,
Mi nuolens' iskee halki pilvien
Ja pirstaa kapinoivaa rantuetta?

Elysiumiin heikot henget pois!
Siell', iki-kukkea on vuode teillä.
Teilläkö kuolevista huolta ois?
Ne teit' ei koske, niist' on huoli meillä.
Jot' enin lemmin, sitä kuritan;
Säästöstä anti armain. Posthumuksen
Ma alhost' ylös pilviin nostatan;
Koetus loppuu, hän saa lohdutuksen.
Zeun tähden alla on hän syntynyt,
Vihitty templissämme. — Matkaan oiti! —
Takaisin saa hän Imogenin nyt:
Näin vaivoistansa hälle onni koitti.
Tää taulu pankaa hänen rinnoilleen,
Se hälle kertoo suurest' armostamme.
Pois, pois! Jos napisette edelleen,
Niin tuta saatte vihan kuohuamme. —
Kohoa, kotka, valolinnahamme!

(Nousee ilmaan.)

SICILIUS.

Jyryssä tuli; tulikivelt' ihan
Hajasi jumalhenki. Pyhä kotka
Meit' uhkas sortaa laskussaan; sen nousu
On ihanampi kuin Elysium.
Kuninkaan lintu jumalsiipiänsä
Nyt suorivi ja siistii noukkaansa;
Jumala nyt on hyvillään.

KAIKKI.

Zeus, kiitos!

SICILIUS.

Nyt sulkeutuu marmorlattia,
Hän sädesaliins' astuu. — Pois nyt tulkaa!
Uhallä onnen taivaan käsky kuulkaa!

(Henget katoavat.)

POSTHUMUS (kavahtaen).

Unonen, isoisäkseni tulit,
Ja isän mulle siitit, äidin loit
Ja kaksi veljeä. Mut voi, mitk' ivat!
Tuskinpa syntyivät, niin katosivat.
Heräsin siihen. Kurja, joka luottaa
Isoisten lempeen, uneksii, kuin minä,
Ja herää tyhjään. — Ah! Vain houreksin:
Moni tyhjää unelmoi, ja syystäkin,
Mut onneen aivan uppoo. Minä samoin:
On syyttä mulle kulta-aarre avoin.
Keijunko työtä? Kirja? Kuinka soma!
Et liene vain, kuin hieno muotivaate,
Parempi kantajaansa. Sisusta,
Toisin kuin meikäläisten hovimiesten,
Se olkoon yhtä kaunis, kuin on kuori.

(Lukee.) "Kun leijonanpoika, itselleen tuntemattomana, etsimättä tapaa vienon ilmattaren ja joutuu sen syleilyksiin; ja kun mahtavasta setripuusta on katkottu oksia, jotka, oltuaan monta vuotta kuolleina, jälleen virkoavat, yhtyvät vanhaan emäpuuhun ja alkavat kasvaa rehoittaa, silloin Posthumus päättää kärsimyksensä, Britannia tulee onnelliseksi ja kukoistaa rauhassa ja hellyydessä."

Yhäkö unta? Tai vain mieletöntä
Hupakon solkkaa? Toista tai ei mitään.
Tai älytöntä puhetta tai puhett'
Älylle tolkutonta. Mitä lienee,
Se elämäni kaltaist' on, ja sitä
Tallettaa myötätunnosta ma tahdon.

(Vanginvartija palajaa.)

VANGINVARTIJA.

No, herraseni, oletteko kypsynyt kuolemaan?

POSTHUMUS.

Liiaksikin paistunut, aikaa sitten kypsynyt.

VANGINVARTIJA. Ne tulee hirttäjäiset, nähkääs; jos olette niihin kypsynyt, niin hyvässä olette liemessä keitetty.

POSTHUMUS.

Jos olen hyvä makupala katsojille, niin maksaa ateria kulungit.

VANGINVARTIJA. Tukala lasku teille, herraseni; mutta hyvä siitä, ettei teidän vastedes tarvitse velkomusta varoa, tai pelätä kapakkalaskuja, jotka alussa hiveltää, mutta lopussa useimmiten kirveltää. Tulette sisään raukeana syömättömyydestä ja menette ulos hoiperrellen liika juomisesta, pahoen, että olette liiaksi rahaa liottanut, ja pahoen, että teitä itseänne on liiaksi liotettu. Kukkaro ja pää, kumpikin tyhjä. Pää sitä painavampi, kuta köykäisempi se on, ja kukkaro liian köykäinen, siksi että sen paino on herutettu tyhjiin. Siitä ristiriidasta nyt pääsette kuitiksi. — Oi, kuinka laupias on se pennin nuora! Se laskee tuokiossa yhteen tuhatmääriä. Ei ole sen parempaa tilittäjää: se pyyhkii pois entiset, nykyiset ja tulevaiset. — Kaulanne on kynä, kirja ja rahakaappi; sitten seuraa suoritus.

POSTHUMUS.

Minulle on kuolema hauskenempi kuin sinulle elämä.

VANGINVARTIJA. Niin kyllä, ken nukkuu, ei tunne hampaan kolotusta. Mutta se mies, joka on menevä nukkumaan teidän untanne ja jota teloittaja vuoteeseen auttaa, se mies vaihtaisi, luulen ma, mielellään virkaa passarinsa kanssa; sillä nähkääs, herraseni, te ette tiedä, mitä tietä tulette menemään.

POSTHUMUS.

Tiedän kyllä, ystäväni.

VANGINVARTIJA. Siis on teidän kuolemallanne silmät pääkallossa; minä en ole nähnyt häntä semmoiseksi kuvattuna. Teidän tulee hankkia oppaaksenne joku, joka ottaa sen tietääksenne, tai itse ottaa tietääksenne, mitä varmaankaan ette tiedä, tai sitten juosta omalla uhallanne sitä tiedustamassa; mutta miten matka teille lopulta onnistuu, sitä ette kait koskaan palaja kellekään kertomaan.

POSTHUMUS. Tiedähän, ystävä, ei keltään puutu silmiä näyttämään sitä tietä, jolle minä nyt olen lähtemässä, kuin siltä, joka silmänsä ummistaa eikä tahdo niitä käyttää.

VANGINVARTIJA. Hiton lystikästä, jos silmiä paraiten käytetään näyttämään tietä sokeuteen! Sen vain tiedän, että hirttonuora ne ummistaa.

(Sanansaattaja tulee.)

SANANSAATTAJA.

Irti raudat, ja vanki kuninkaan luo!

POSTHUMUS.

Tuot hyviä sanomia. Saan kutsun vapauteen.

VANGINVARTIJA.

Minä silloin menen hirteen.

POSTHUMUS.

Olet silloin vapaampi kuin vanginvartija; kuolleille ei ole salpoja.

(Posthumus ja sanansaattaja menevät.)

VANGINVARTIJA. Jos tulisi naida hirsipuu ja siittää pikku vipupuuta, niin ei ole siihen toimeen sen kärkkäämpää kuin tuo. Mutta sen sanon, omantuntoni nimessä, että, niin roomalainen kuin onkin, on niitä pahempiakin konnia, jotka tahtoisivat elää, ja lisäksi on niissä semmoisiakin, jotka kuolevat vastoin tahtoansa; niin tekisin minäkin, jos siinä tilassa olisin. Oi, että olisimme kaikki samaa luontoa, ja samaa hyvää luontoa: silloin tehtäisiin tyhjää vanginvartijoista ja hirsipuista! Puhun vastoin omaa etuani, mutta tämä toivoni tähtääkin virkaylennystä.

(Menee.)

Viides kohtaus.

Cymbelinen telttä.

(Cymbeline, Belarius, Guiderius, Arviragus, Pisanio, ylimyksiä, sotaherroja ja seuralaisia tulee.)

CYMBELINE.

Viereeni tulkaa! Valtikkani tueks
Lähetti taivas teidät. Surukseni
Mies halpa tuo, mut mielelt' ylvä, joka
Häpeään ryysyillään sai kirkkaat aseet
Ja avorinnoin vahvat kilvet eisti,
On löytymättä. Joka hänet etsii,
Se meidän armostamme onnen korjaa.

BELARIUS.

Niin ylvää intoa noin alhaisessa
En ole nähnyt, en niin kelpo töitä
Mieheissä, jonka muoto kurjuutta
Ja kerjuun' osottaa.

CYMBELINE.

Hänt' eikö nähty?

PISANIO.

On kuolleist' etsitty ja elävistä,
Ei jälkeäkään.

CYMBELINE.

Kaihokseni olen
Palkkansa perijä. Sen suon nyt teille,
(Kääntyy Belariuksen, Guideriuksen ja Arviraguksen puoleen.)
Te, Britannian maksa, sydän, aivo,
Sen hengen pelastajat. Nyt on aika
Kysellä syntyänne. Mist' olette?

BELARIUS.

Olemme Cambriasta, aatelia.
Ei kerska tässä paikallaan eik' oikein,
Sen lisään vain, ett' ollaan kelpomiestä.

CYMBELINE.

Polville! Kenttäritareina nouskaa.
Valitsen teidät seuraani, ja arvon
Te saatte säädyn mukaisen.
(Cornelius ja hovinaisia tulee.)
Nuo kasvot
Pahoja tietää. — Voitto noinko synkän
Saa tervehdyksen? Tuo on roomalaisen,
Ei brittiläisen hovimiehen katse.

CORNELIUS.

Terveeksi, majesteetti! Katkeraksi
Ilonne teen, mut kertoa se täytyy:
Kuningatar on kuollut.

CYMBELINE.

Huono tieto
Se lääkärin on suusta. Tosin kyllä
Pidentää rohdot elämää, mut kuolo
Vie tohtorinkin. — Miten oli loppu?

CORNELIUS.

Kamala, raivoisa kuin elämänsä,
Jok' oli kauhuks kaikille, mut loppu
Hänelle kauhein. Mitä tunnusti,
Sen luvallanne kerron. Nämä naiset

Mua oikaiskoot, jos eksyn: kostein silmin
He lopun näkivät.

CYMBELINE.

No, kerro.

CORNELIUS.

Ensin

Hän sanoi teit' ei koskaan lempineensä;
Vain suuruuttanne pyysi eikä teitä,
Arvolle huoli vain ja valtikalle
Ja teitä inhoi.

CYMBELINE.

Tuon hän yksin tiesi;
Jos kuolevan ei puhetta se oisi,
En sitä uskois. — Jatka.

CORNELIUS.

Tyttärenne,

Jot' uskotteli hän niin totisesti
Rakastavansa, oli hänen nähdä
Kuin skorpiooni. Oisi hältä hengen
Hän myrkyttänyt, jos ei pako oisi
Siit' estänyt.

CYMBELINE.

Mik' ilmiperkele!
Ken naisen tutkii? — Vielä muuta?

CORNELIUS.

Vielä,

Ja pahempaa. Hän teitä varten laitto
Kivennäismyrkkyä, jok' elämäänne
Hivuttais tuumittain ja kuolettaisi
Sen vähin erin. Sillä välin aikoi
Suudellen, itkien ja vaivatellen
Lumota teitä ja, kun tepsis juoni,
Niin laittaa, että Cloten saisi kruunun.
Mut tää kun katosi ja tuuma petti,
Niin kaiken hävyn kadotti ja järjen,
Ja, uhall' ihmisten ja jumalain,
Nyt aikeens' antoi ilmi, valitellen,
Ett' ilkihankettaan ei täyttää saanut.
Näin epätoivoon kuoli.

CYMBELINE.

Ja te, naiset,
Kuulitte kaikki?

1 HOVINAINEN.

Kaikki, kuningas.

CYMBELINE.

Mun silmäni ei siihen syypää ollut,
Sill' ihana hän oli; eikä korva,
Se mairetta vain kuuli; eikä sydän,
Se katsoi muotoon. Rikost' oisi ollut
Epäillä häntä; mutta tyttäreni!
Sanoa sinä voit, ett' olin hupsu,
Sen tunnet katkerasti. Taivas, auta!

(Lucius, Jachimo, tietäjä ja muita roomalaisia vankeja tulee
vartijain saattamina; Posthumus ja Imogen perällä.)

Nyt, Cajus, veroa et velo meiltä;
Sen brittiläiset pyyhki pois; se maksoi

Mont' urhomiestä, joiden sielulle nyt
Sovinnoks suku vaatii teidän verta,
Te sotavangit. Siihen suostuimme;
Siis kuoloon valmistukaa.

LUCIUS.

Muistakaa,

Ett' onni vaihtelee. Nyt teille voiton
Toi sattumus; jos ois se meille suotu,
Niin kylmin verin emme vankejamme
Näin miekall' uhkaisi. Vaan koska taivaan
On tahto, että muu ei lunnaaks kelpaa
Kuin henkemme, niin menköön! Roomalainen
Sen kestää roomalaisen miehuudella;
Augustus elää ja sen muistaa. Muuta
Ei itsestäni. Yhtä vain ma pyydän:
Tää kantapoika, brittiläistä verta,
Lunnailla päästäkää. Ei ole toista
Niin hyvää, uutteraa, niin uskollista,
Niin tarkkaa toimissaan, niin nöyrää, hellää,
Niin naisellista. Avut nuo kun liitän
Ma pyyntööni, sit' ette varmaan kiellä.
Hän ketään brittiläistä ei loukannut,
Vaikk' onkin palvellut hän roomalaista.
Hänt' armaitkaa, mut muiden veri viekää.

CYMBELINE.

Tuon olen varmaan nähnyt: kasvot tuntuu
Niin tuttavilta. — Poika, suosioni
Katseellas voitit; omani sa olet.
En tiedä, miksi sanoa mun täytyy:
Elä, poika! Herraas älä kiitä; elä,
Ja Cymbelinelt' ano mitä tahdot;
Jos vain se minulle ja sulle kelpaa,
Niin saat sen, vaikka ylevimmän vangin
Sa pyytäisitkin.

IMOGEN.

Kiitän nöyrimmästi.

LUCIUS.

En sulta, poika, henkeäni pyydä,
Sit' anot mulle muutenkin.

IMOGEN.

En, ah, en!

On tärkeimpää. — Näen jotain, mikä mulle
On kalmaa katkerampi. — Hyvä herra,
Te yksin huolehtikaa hengestänne.

LUCIUS.

Se poika mua hylkii, pilkkaa, jättää.
Iloa lyhytaikaista se tuottaa,
Jos poikasiin ja tyttölapsiin luottaa. —
Miks' ällistää hän noin?

CYMBELINE.

Mik' on sun, poika?

Sua lemmin yhä enemmän, ja sinä
Enemmän yhä mieti, mitä pyytää.
Tunnetko tuota, johon katsot? Sano!
Eloa hälle anot? Sukulainen?
Vai ystäväkö?

IMOGEN.

Rooman mies, ei mulle
enemmän sukua kuin minä teille;

Ma vasallina synnyltäni lienen
Suvumpi hiukan.

CYMBELINE.

Miks noin häneen katsot?

IMOGEN.

Sen sanon teille syrjässä, jos kuulla
Mua suvaitsette.

CYMBELINE.

Mielelläni vallan

Ja perin tarkkaavasti. Nimesi?

IMOGEN.

Fidele.

CYMBELINE.

Kantapoikani sa ole,

Min' olen herras. Tule; haasta mieles.

(Cymbeline ja Imogen puhelevat syrjässä.)

BELARIUS.

Tuo poika eikö kuolleist' ole noussut?

ARVIRAGUS.

Niin yhdennäköiset ei hiekan jyvät.
Tuo ruusuposki poika, joka kuoli,
Fidele hänkin. — Mitä luulet sinä?

GUIDERIUS.

Se hän on: kuollut elää.

BELARIUS.

Malttakaamme.

Vait vain! Hän meit'ei näe; toisen näköön
Voi toinen olla. Jos se oisi hän,
Niin varmaankin ois meitä puhutellut.

GUIDERIUS.

Mut kuolleena me hänet näimme.

BELARIUS.

Vaiti,

Ja malttakaamme!

PISANIO (syrjään).

Emäntäni on se;

Hän eloss' on! Nyt tulkoon mitä tulkoon,
Hyvää tai pahaa!

(Cymbeline ja Imogen astuvat esiin.)

CYMBELINE.

Viereheni tule,

Ja kysy ääneen. — (Jachimolle.) Esiin tulkaa, herra;
Pojalle tälle vastatkaa ja suoraan,
Tai — kuninkuuden ja sen armon kautta,
Mi kunniaks on meille — karvas piina
Väärästä toden seuloon. — Jatka, kysy.

IMOGEN.

Ma pyydän tätä herraa sanomaan,
Mist' on tuo sormus.

POSTHUMUS (syrjään).

Mitä hänen siihen?

CYMBELINE.

Tuo kiiltokivi sormessanne — mistä
Sen saitte?

JACHIMO.

Kiduttaa mua siitä voisit,
Ett' en sit' ilmaisis, jok' ilmaistuna
Sua kiduttaisi.

CYMBELINE.

Mua?

JACHIMO.

Iloitsen,
Ett on mun pakko näin se ilmi tuoda,
Min salaus mua vaivaa. Konnuudella
Sormuksen sain; se on Leonatuksen,
Jonk' ajoit maanpakoon, ja — mikä sua
Enemmän ehkä pahoittaa kuin mua —
Ei maan ja taivaan välill' ole toista
Elänyt jalompata. Jatkanko?

CYMBELINE.

Kaikk' ilmaise.

JACHIMO.

Valiotyttäres! —
Hänt' aatellessa sydän vuotaa verta
Ja petollinen sielu tuskaa tuntee —
Anteeksi! Pyörryn.

CYMBELINE.

Tyttäreni? Kuinka?
Miehistä mieles! Mieluummin sun elää
Suon täyden luonnonmääräsi kuin kuolla,
Ennenkuin lisää kuulen. Toinnu! Puhu!

JACHIMO.

Kerranpa — onneton se kellon lyömä! —
Roomassa — olkoon kirottu se huone! —
Pidoissa — oi, ett' oisi myrkkyä
Se ruoka siellä ollut, ainakin
Mun osani! — tuo hyvä Posthumus —
Mitä ma sanon? liian hyvä mies
Pahojen seuraan, hyväin hyvistä
Parasten paras — huoliss' istui, kuullen,
Kun maamme kaunoja me ylistimme
Sulosta, joka parhaan kehujaankin
Tympäisi korskat, kasvusta, mi rammaks
Sai Venuksen ja solakan Minervan,
Nuo kauniit jumalkuvat, sielusta,
Siit' avu-aitasta, mi naisen lempiin
Vetävi miehen, ihaa mainimatta,
Mi naimakoukku vain on, silmän syötti —

CYMBELINE.

Tulessa palan. Joutuun!

JACHIMO.

Liian joutuun
Sa halaat surua. — Tuo Posthumus —
Ylimys lemmessään ja lempenänsä
Kuninkaan tytär — sanan sai ja alkoi —
Ei meidän kehumia parhaamalla:
Siin' oli tyyni hän kuin itse hyve —
Kuvailla armastaan; sen kielin teki
Ja siihen sielun loi; ol' ihanteemme

Sen suhteen lönttäreitä, tai me itse
Olimme mykät hölmöt.

CYMBELINE.

Asiaan!

JACHIMO.

Niin, tyttärenne siveys — se on alku.
Dianan unet, sanoi hän, on kuumat,
Vaimonsa yksin kylmä. Minä kehno,
Epäilin kehujaan ja panin kultaa
Vettoa kultaa vastaan, jota kantoi
Hän sormessaan, siit' että anastaisin
Aviovuoteensa ja sormuksensa
Näin hältä voittaisin. Hän, jalo mies,
Niin varma vaimons' oli kunniasta
Kuin minkä minä nyt, ja vetoon pani
Tuon sormuksen, ja ois sen tehnyt, vaikka
Rubiini ois se Phoibon rattaiss' ollut,
Niin, vaikka koko vaunuin arvoinenkin.
Niiss' aikeissa Britanniaan ma riensin.
Hovissa minut näitte, missä opin
Kainolta tyttäreltänne, mik' ero
On rakkauden ja vilpin. Näin kun toivo
Minussa sammui, vaan ei mieliteko,
Niin italialaiset aivoni
Kutoa teidän hitaass' alkoi maassa
Juont' ilkeää, mut hyötyyn nähden oivaa.
Niin, petos luonnisti, ja valhenäytteet
Toin myötäni niin vankat, että niistä
Tul' aivan raivoon jalo Leonatus.
Uskonsa vaimon maineeseen sai haavan,
Kun todisteet toin ilmi: tapetit,
Kuvaukset, rannerenkaan — millä juonin
Sen voitinkaan! — ja vielä ruumiin luomen;
Näin hänen täytyi luulla, että vaimo
Siveyden liittons' oli rikkonut
Ja mulle myynyt aarteensa. Ja sitten —
On kuin nyt hänet näkisin —

POSTHUMUS (astuin esiin).

Niin näetkin,

Italian perkele! — Ma tyhmä houkko,
Varas ja valtamurhaaja ja kaikki,
Mit' ennen, nyt ja vasta konnan työlle
Nimeksi pannaan! Hurskas tuomar', anna
Minulle köyttä, veistä, myrkkyä!
Kuningas, piinat taidokkaimmat keksi!
Pahuutta mit' on maassa, arvoon nostan
Sill', että vielä pahemp' olen itse.
Minä, Posthumus, sun tyttäresi tapoin; —
En, valhettelen, konna; siihen työhön
Tilasin konnan pienemmän kuin minä,
Pyhäkön varkaan: — hyveen templi oli
Se nainen, hyve itse. Sylkekää,
Kiviä minuun viskatkaa ja lokaa,
Kaikk' usutelkaa katukoirat minuun!
Posthumus olkoon joka konnan nimi!
Halvassa olkoon konnuus! — Imogen,
Eloni, iloni ja valtiaani!
Imogen! Imogen!

IMOGEN.

Vaiti, vaiti, herra! Kuulkaa.

POSTHUMUS.

Kuin? Näytelmääkö? Korska kantapoika,
Osasi maatkoon tuossa!

(Lyö häntä; hän kaatuu.)

PISANIO.

Apuun, herrat!

Minun ja teidän haltijattarenne! —
Oi, Posthumus, mun herrani! Nyt vasta
Tapoitte Imogenin. — Apuun, apuun! —
Arvoisa rouva!

CYMBELINE.

Pyöräll' onko mailma?

POSTHUMUS.

Mua huimaiseeko?

PISANIO.

Havahtukaa, rouva!

CYMBELINE.

Jos niin on, silloin jumalat mua pieskööt
Ilosta kuolemaan.

PISANIO.

Kuin voitte, rouva?

IMOGEN.

Pois silmistäni! Myrkkyä sa annoit.
Pois turman mies, pois! Älä hengi siellä,
Miss' elää prinssit!

CYMBELINE.

Imogenin ääni!

PISANIO.

Prinsessa! Tulikiveä ja tulta
Minuhun syösköön taivas, jos en luullut,
Ett' oli kallisarvoista se neste,
Jonk' annoin teille! Sain sen äidiltänne.

CYMBELINE.

Viel' uutta?

IMOGEN.

Myrkkyä se oli.

CORNELIUS.

Taivas!

Kuningattaren tunnustuksest' yhtä
En maininnut, jok' osoittaa, ett' olet
Mies vakaa. "Jos Pisanio", hän sanoi,
"Tuot' antoi juomaa emännälleen, jota
Ma hälle annoin, niin se nainen siitä
Kuin rotta kuolee."

CYMBELINE.

Mitä tämä tietää?

CORNELIUS.

Kuningatar mun, nähkääs, usein käski
Sekoittaa hälle myrkkyä; syyks sanoi
Hän tiedonhaluaan: hän tappaa tahtoi
Vain kissoja ja koiria ja muuta
Pient' elukkaa. Peläten, että hällä
Pahemmat oli aikeet, juoman laitoin,
Jok' oiti nautittua tyreytti

Kaikk' elinhenget, mutta ennen pitkää
Taas päästi luonnon voimat valloilleen. —
Te sitä nautitteko?

IMOGEN.

Totta kai,
Kosk' olin kuollut.

BELARIUS.

Siitä, pojat, harha.

GUIDERIUS.

Fidele tottakin!

IMOGEN.

Miks luotas syöksit
Vihityn vaimosi? Nyt oletappa,
Ett' olet jyrkän teellä: alas minut
Taas syökse!

(Syleilee Posthumusta.)

POSTHUMUS.

Riipu tässä hedelmänä,
Mun sieluni, siks kunnes kuolee puu!

CYMBELINE.

Kuin? Lihani ja lapseni! Ja minun
Täss' annat älliönä tuijotella?
Ei sanaa mulle?

IMOGEN (polvistuen).

Siunatkaa mua, isä!

BELARIUS (Guideriukselle ja Arviragukselle).

En soimaa, että häntä rakastitte;
Teill' oli syytä.

CYMBELINE.

Vihkivettä olkoon
Tää kyyneltulva sulle! Imogen,
Sun äitis kuollut on.

IMOGEN.

Se minuun koskee.

CYMBELINE.

Oi! Häijy oli hän, ja hänen syynsä
Tää outo yhdyntä. Mut poiss' on Cloten,
Ei kukaan tiedä, missä.

PISANIO.

Pelotta

Nyt toden sanon, herra. Cloten prinssi,
Kun rouvaa kaivattihin, miekka maalla
Tul' eteeni, suu vaahdossa, ja vannoi
Ett' tappaisi mun oiti, jos en rouvan
Tyyssijaa ilmoittaisi. Sattumalta
Mull' oli taskussani herraltani
Tekäistu kirje, ja se häntä ohjas
Milfordin vuorist' etsimähän rouvaa.
Raivossa, yllään isäntäni vaatteet,
Jotk' ahdisti hän multa, sinne läksi
Nyt riettaiss' aikeissa ja vannoen,
Ett' emäntäni raiskais. Sitt' en tiedä,
Miten on käynyt.

GUIDERIUS.

Minä kerron lopun:
Ma sinne hänet tapoin.

CYMBELINE.

Herran tähden!
En sois, ett' uljaat työsi huuliltani
Sais kuulla ankaruutta. Nuori urho,
Peruuta sanas.

GUIDERIUS.

Sanoin sen ja tein sen.

CYMBELINE.

Hän oli prinssi.

GUIDERIUS.

Sangen raaka prinssi,
Ei herjauksens' ollut prinssimäistä.
Niin puheillaan mua härnäs, että merta
Ma potkisin, jos niin se mulle ärjyis.
Pään hältä poikki löin, ja ilo suuri,
Ett' ei nyt tässä seiso hän ja kerro
Minusta samaa.

CYMBELINE.

Sua surkuttelen;
Sua oma kieles syyttää. Kuolon oma
Lain mukaan olet.

IMOGEN.

Päättömän tuon ruumiin
Ma miehekseni luulin.

CYMBELINE.

Tuo mies köysiin,
Ja viekää hänet pois!

BELARIUS.

Seis, kuningas!
Parempi hän on kuin se, jonka tappoi,
Ja yhtä hyvä synnyltään kuin sinä.
Sun edestäs hän kesti iskuja,
Kun sadat Clotenit jo naarmaa vältti. —
(Vartijalle.) Pois! Kädet irti! Ne ei ole tehty
Kahleita varten.

CYMBELINE.

Mitä, sotavanhus?
Vihamme nostatko ja saamattoman
Menetät palkkasi? Kuin? Yhtä hyvä
Kuin minä synnyltään?

ARVIRAGUS.

On liikaa siinä.

CYMBELINE.

Ja siitä kuolet.

BELARIUS.

Kaikki kolme kuollaan.
Mut näytän, ett' on meistä kaks niin hyvää,
Kuin mitä sanoin — Pojat, nyt mun täytyy
Ilmaista seikka, jok' on vaaraks mulle,
Mut onneks teille.

ARVIRAGUS.

Sun on vaaras meidän.

GUIDERIUS.

Ja meidän onni sun.

BELARIUS.

Siis. — Jos saan luvan:

Kuningas, sulla oli alamainen,
Belarius nimeltä.

CYMBELINE.

No, mitä siitä?

Hän pettur' on ja henkipatto.

BELARIUS.

Hän on

Nyt tässä ijässä; — niin, henkipatto,
Mut pettur' ei.

CYMBELINE.

Hän viekää pois! Ei häntä

Pelasta koko maailma.

BELARIUS.

Liian kiivas!

Mut ensin maksa poikiesi hoito.
Ja kun sen saan, niin pane kiinni kaikki.

CYMBELINE.

Poikaini hoito?

BELARIUS.

Liaks olen suora

Ja tokinainen; tässä polvistun,
Siks että poikani on aateloittu;
Ei sitten vanhaa surku. Valtias,
Nää nuoret mun ei ole, vaikka isäks
Mua sanovat ja pojistani käyvät;
Ne lanteenne on hedelmää, ja verta
On verestänne.

CYMBELINE.

Verta verestäni?

BELARIUS.

Niin totta kuin isänne verta te.
Minä, vanha Morgan, olen se Belarius,
Jonk' ajoitte te kerran maanpakoon.
Ol' oikkujanne vain mun rikokseni,
Petos ja rangaistuskin; että kärsin,
Siin' ainoo vikani. Nää jalot prinsstit —
Jalot ja prinsstit! — ovat hoidossani
Kaksikymment' olleet vuotta; mitä tiesin,
Opetin heille; tietomääräni
Te tuntenette. Heidän imettäjäns'
Euriphile, min ryöstön tähden nain,
Varasti pojat, maanpakoon kun jouduin;
Kehoitin häntä siihen; tein vain sen,
Jost' ennalt' olin rangaistuksen saanut;
Uskollisuudestani kostettuna
Sain petturiksi. Jota haikeampi
Vahinko teille, sitä kiihkeämpi
Haluni ryöstöön. Mutta, herra, täss' on
Poikanne jälleen; minä kadotan
Kaks parast' yhdysmiestä maailmassa.
Tuon taivaslaen siunaus kuin kaste
Valukoon heihin! Arvolliset ovat
Taivaalle tähdiköiksi.

CYMBELINE.

Itkein haastat.

Ihmeemmät teidän kolmen urotyöt on
Kuin tämä taru. Nuo jos kadonneet
On poikani, niin en vois toivoakkaan
Kaht' arvokkaampaa.

BELARIUS.

Hiukan vielä kuulkaa:

Tää tässä, jota Polydoriks kutsun,
Se teidän on Guiderius, ja tämä
Nuorempi poikanne on, Arviragus,
Minulle Cadwal. Kääritty hän oli
Kuningattaren, äidin, kutomaan
Valiovaippaan, jonka, vakuudeksi,
Voin teille näyttää.

CYMBELINE.

Guideriuksen oli

Kaulassa luomi; verestävä tähti,
Ihanpa ihme merkki.

BELARIUS.

Hän se on.

Häll' yhä vielä on se synnynnäinen:
Sen hälle viisas luonto tätä varten
Soi merkiksi.

CYMBELINE.

Ma kolmoistenko emo?

Näin synnytyksestään ei ole koskaan
Iloinnut äiti. Taivaan siunaus teille,
Kun oudon eksymyksen jälkeen taaskin
Rataanne kierrätte! — Oi, Imogen!
Kuningaskunnan näin sa menetit.

IMOGEN.

En, isä; kaksi maailmaa ma voitin. —
Oi, rakkaat veljet! Taasko kohdataan?
Tosimman toden meistä puhuin minä,
Se myöntäkää: te sanoitte mua veljeks,
Mut sisar olin; minä teitä veljiks,
Jot' olittekin.

CYMBELINE.

Yhtyneet jo siis!

ARVIRAGUS.

Niin olemme.

GUIDERIUS.

Ja heti rakastuimme,

Siks kunnes hänet kuolleeks luulimme.

CORNELIUS.

Niin, kuningattarenko juomasta?

CYMBELINE.

Oi, kumma vaisto! Milloin kuulen kaikki?
Täss' äkin katkotussa tarinassa
On monta haaraa, joiden syyt ja säikeet
Erittää täytyy. Missä, kuinka elit?
Kuin jouduit palkkoihin tuon roomalaisen?
Kuink' yhdyit veljiisi? Kuin heidät jätit?
Hovista miksi pakenit, ja mihin?
Nää kaikki, sekin, miksikä te kolme
Kävitte taisteluun, ja paljon muuta,

Ties kuinka paljon liekään kyseltävää,
Lisäksi kaikki syrjäseikkain vaiheet;
Mut tämä laaja kysely ei paikkaan
Eik' aikaan sovi. Nähkääs, Posthumus
Jo Imogeniss' ankkuroi, ja tämä,
Salaman vienon lailla, iskee silmää
Hänehen, veljiin, minuun, roomalaiseen,
Iloa kaikkiin leimuten ja kaikilt'
Iloa saaden vastaan. Lähtekäämme,
Ja templiss' uhratkaamme polttouhrit! —
(Belariukselle.) Sin' olet veli mulle, nyt ja aina.

IMOGEN.

Ja isä mulle; tähän onnentilaan
Mua autoitte.

CYMBELINE.

Näin kaikki riemuitsevat,
Pait vankiraukat; hekin iloitskoot
Ja lohdust' osan saakoot.

IMOGEN (Luciukselle).

Hyvä herra,
Nyt autan teitä.

LUCIUS.

Onnellinen olkaa!

CYMBELINE.

Kadonnut soturi, tuo uljas urho,
Omansa tässä oisi kaunistamaan
Kuninkaan kiitoksia.

POSTHUMUS.

Minä olen
Se soturi, jok', yllä köyhän puku,
Seurailin näitä kolmea; se sopi
Mun aikeeseeni. — Sano, Jachimo,
Ett' olen se. Sa jalkoihini nöyrryit,
Sun oisin tappaa voinut.

JACHIMO (polvistuen).

Taaskin nöyrryn;
Mut tunnon kuorma polveni nyt painaa,
Kuin silloin teidän voima. Viekää henki,
Jonk' ennenkin jo rikoin! Tässä sormus
Ja rannerengas parhaan prinsessan,
Mik' ikänään on lemmen valan tehnyt.

POSTHUMUS.

Minulle älä nöyrry; voimani
On sua armahtaa, ja kostoni
On anteeksianto.

CYMBELINE.

Jalo tuomio!
Vävymme meille neuvoo ylevyyttä.
Kaikille armo!

ARVIRAGUS.

Meitä autoitte,
Kuin todest' olisitte veli ollut,
Ja iloksemme olettekin.

POSTHUMUS.

Olen
Vain palvelijanne. — Jalo Rooman mies,

Nyt tietäjänne kutsukaa. Näin unta:
Eteeni kotkan seljäss' ilmestyi
Zeus itse ynnä monet henkihaamut
Mun heimostani. Herätessän' oli
Tää kirja rinnoillani; sisällys
Niin hämärä on mulle, ett' en siitä
Saa mieltä irti. Hänen näyttää suokaa
Selitystaitoaan.

LUCIUS.

Philharmonus!

TIETÄJÄ.

Täss' olen.

LUCIUS.

Lue tuo ja selitä.

TIETÄJÄ. (lukee). "Kun leijonanpoika, itselleen tuntemattomana, etsimättä tapaa vionon ilmattaren ja joutuu sen syleilyksiin; ja kun mahtavasta setripuusta on katkottu oksia, jotka, oltuaan monta vuotta kuolleina, taas virkoavat, yhtyvät vanhaan emäpuuhun ja alkavat kasvaa rehoittaa, silloin Posthumus päättää kärsimyksensä, Britannia tulee onnelliseksi ja kukoistaa rauhassa ja kyllyydessä."

Sin' olet poikaleijona, Leonatus,
Sill', oikein selitettynä ja tarkoin,
Nimesi *Leo-natus* siihen viittaa.
(Cymbelinelle.) Tuo hento ilmatar sun tyttäresi,
Nimeltä *mollis aër; mollis aër*
On toisin: *mulier*, ja *mulier*
On uskollinen vaimo tuo, jok' äsken,
(Posthumukselle.) Ennuksen sanain mukaan, etsimättä
Ja teille outona, kuin ilman henki,
Syleili teitä.

CYMBELINE.

Onhan tuossa mieltä.

TIETÄJÄ.

Kuningas Cymbeline, tuo ylvä setri
Se olet sinä; katkotut sen oksat
Sun kaksi poikaas ryöstettiin
Ja kuolleiks luultiin, mut taas elpyneinä
Liittyivät valtasetriin, jonka versot
Tuo Britanniaan kyllyyden ja rauhan.

CYMBELINE.

Siis, rauha alkakaamme. — Cajus Lucius.
Vaikk' olen voittaja, niin Caesaria
Ja Rooman valtaa tunnustan, ja lupaan
Sen vanhan veron maksaa, josta mua
Tuo kuningatar häijy esteli.
Nyt hänen niinkuin poikansakin päällä
Vanhurskaan taivaan raskas käsi lepää.

TIETÄJÄ.

Taivasten vallat sormin soinnuttavat
Nyt rauhan virttä. Näky, jonka kerroin
Ma Luciukselle ennen taistelua —
Mi tuskin viel' on jäähtynyt — se täysin
On toteen käynyt: Rooman kotka lensi
Väkevin siivin etelästä länteen,
Väheten yhä, kunnes sädeloistoon
Katosi aivan; niin myös suuri Caesar,
Tuo valtakotka, ystävyksiin liittyy
Nyt Cymbelineen, joka lännen mailla
Sädehtii täällä.

CYMBELINE.

Jumalille kiitos!

Ja templeistämme suitsusavut nouskoot
Jumalten kotiin! Koko kansan tiedoks
Tään rauhan teemme. Tulkaa! Ystävinä
Britannian ja Rooman liput rinnan
Nyt liehukoot! Näin Lud'in kautta käymme
Zeun suuren templihin ja siellä rauhan
Julistamme ja juhlin vahvistamme. —
Eteenpäin! — Kädet suitsevina verta
Lie moinen rauha tehty ensi kerta.

(Kaikki menevät.)

SELITYKSIÄ:

[1] *Cassibelan*, Trinobantien kuningas, soti Julius Caesaria vastaan. *Tenantius*, Cymbelinen isä, oli Cassibelanin veljenpoika ja seuraaja.

[2] *Oi, Afrikast' ett' oisivat*, s.o. erämaassa, missä prinssillä ei olisi ketään puoltajaa.

[3] *Kuin roomalaista saunaa*. Roomalaiset saunat olivat huonossa huudossa.

[4] *Niinkuin hautakuorin kuvapatsaan*. Tarkoittaa vanhoissa tuomiokirkoissa tavattavia hautapatsaita, joissa kuolleet kuvataan nukkuviksi kädet ristissä.

[5] *Tereuksen tarina*, luettavana Ovidiuksen *Metamorfoseissa* VI 423-674.

[6] *Lud'in kaupunki*, nykyinen Lontoo. Perintötarun mukaan oli Lud, Cassibelanin vanhempi veli ja edeltäjä, uudestaan rakennuttanut Trinobantien hävitetyn kaupungin ja pannut sille oman nimensä.

[7] *Mulmutius* (ei: Malmutius) oli brittiläisten ensimmäinen lainlaatija, joka, perintötarun mukaan, pitkällisen anarkian perästä jälleen yhdisti valtakunnan yhdeksi.

[8] *Pannonian ja Dalmatian miehet*. Näiden kansain kapina roomalaisia vastaan tapahtui oikeastaan Tenantiuksen aikana.

[9] *Joll' yhtä myrkkynen on suu kuin käsi*. Italialaiset olivat myrkynekoittajiksi tunnetut.

[10] *Korska käärelakki päässä*. Sh:n aikuisissa ritariromaaneissa hämmentyivät usein saraseenit ja aarnit eli jättiläiset toisiinsa.

[11] *Min' olen vanha, muotiheitto vaate*. Oli tapana kätkeä vanhoja vaatteita. Jos kangas oli kallisarvoista, ratkottiin vaate joskus ja neulottiin uudeksi.

[12] *Nää kuokka-parat*. Imogen tarkoittaa käsiänsä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK CYMBELINE ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license,

especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work,

or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to

fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit

card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.